SZEPTEMBER 1.

1. Az egyházi év kezdete (vagy: az indiktum kezdete). Az Első Egyetemes Zsinat úgy határozott, hogy az egyházi év szeptember 1-jén kezdődjék. Szeptember hónap a zsidóknál az új polgári év kezdete volt (Ézs 23,16), a gyümölcsök betakarításának és az Istennek bemutatott hálaáldozatoknak a hónapja. Ezen ünnepség idején az Úr Jézus bement a názáreti zsinagógába, kinyitotta Ézsaiás próféta könyvét, és felolvasta a következő szavakat: „Az Úr Lelke van énrajtam; mert felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; elküldött, hogy meggyógyítsam a megtört szívűeket; hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak és a vakoknak szemük megnyílását; hogy hirdessem az Úr jókedvének esztendejét és a bosszúállás napját" (Ézs 61, 1-2). Ez a szeptemberi hónap a kereszténység történetében azért is nevezetes, mert benne aratott győzelmet Nagy Konstantin császár Maxentius, Krisztus hitének ellensége felett, és ezt a győzelmet követte a keresztény vallásgyakorlás szabadsága az egész Római Birodalomban. A keresztény világban sokáig a polgári évet is az egyházi évhez hasonlóan, szeptember 1-jétől számították; ezután került át január 1-jére, először Nyugat-Európában, majd később Oroszországban is, Nagy Péter idejében.

2. Oszlopos Szent Simeon. Származása szerint szír, paraszti szülők gyermeke. 18 évesen elszökött szüleitől és szerzetesnek állt. A legnehezebb aszketikus tetteknek vetette alá magát, néha 40 napig is böjtölve. Ezután egy különleges, addig ismeretlen aszkézisnek szentelte magát, mégpedig: éjjel-nappal egy oszlopon állt, szüntelen imádságban. Oszlopa eleinte 6 rőf magas volt, később emeltek neki egy 12, majd egy 22, egy 36, és végül egy 40 rőf magasságút. Édesanyja, Márta, kétszer is eljött, hogy lássa őt, de ő nem akarta fogadni, hanem az oszlopról így szólt hozzá: „Ne nyugtalaníts most engem, anyám, ha méltók leszünk rá, meglátjuk egymást a másvilágon." Szent Simeon számtalan kísértést szenvedett el a démonoktól, de az Istenhez intézett imádsággal mindegyiket legyőzte. A szent nagy és számos csodát tett, sok beteget gyógyítva meg szavával és imádságával. Oszlopa köré mindenhonnan sereglett a nép: gazdagok és szegények, császárok és rabszolgák. Ő pedig mindenkinek segített: valakinek a testi egészségét visszaadva, valakinek vigaszt és tanítást nyújtva, valakit pedig megfeddve eretnek hite miatt. Eudokia császárnét így térítette el Eutükhész eretnekségétől, és vezette vissza az ortodoxiához. Ifjabb Theodosius, Marcianus és Nagy Leó császárok idejében élt. A kereszténység ezen első oszloposa és nagy csodatevője, Szent Simeon, 103 évet élt, és 459. szeptember 1-jén hunyt el az Úrban. Ereklyéit Antiókiába szállították, a róla elnevezett templomba.

3. Szent Józsué (Jézus, Navé fia). A zsidó nép vezére Mózes halála után. Az Egyiptomból kivonult több százezer zsidó közül egyedül ő és Káleb léphettek be az Ígéret Földjére. (Istenhez való hűségéről, tetteiről és csodáirásról Józsué könyvében olvashatunk.) 110 évet élt, és Krisztus születése előtt 1440 körül hunyt el.

Oszlopos Simeon, az első az oszloposok között,
A halhatatlanok fényétől ragyogó öreg,
Oszlophoz kötve, önkéntes áldozatként,
Élőnek látja az ég, a föld pedig holtnak.
Böjt és imádság, s egész éjszakás virrasztás –
Ezen a nehéz úton kereste az üdvösséget.
Anyja jött el hozzá egy korai órán:
– Szállj le hozzám, fiam, hogy lásson anyád!
Így szólt hozzá. Ám Simeon hallgatott.
Az anya sokszor megismételte kérését…
Végül Simeon így felelt az anyjának:
– Én a Mennyei Király szolgálatában állok;
Ez az élet harc és készület csupán,
Üres beszédre itt nincsen idő,
De menj, anyám, válaszd a tiszta ösvényt,
Törődj a lelkeddel, és élj Krisztus szerint;
A másvilágon, e földi hadviselés után,
Ha Krisztus minket méltónak talál,
Ott meglátod majd, anyám, a te fiadat,
S a fiú is gyönyörködik anyja arcában.

ELMÉLKEDÉS

Ezen a világon mindent fel kell használnunk, ami lelkünk épülésére szolgál, mert amikor a halál elválaszt minket ettől a világtól, semmit sem viszünk magunkkal a másvilágra, csak a lelkünket – pontosan olyannak, amilyenné itt formáltuk. Szent Oszlopos Simeon, mint tizennyolc éves ifjú, lelke üdvösségéért aggódva, egy napon arcra borult a földön, és imát emelt Istenhez, hogy mutassa meg neki az üdvösség útját. És miközben hosszan feküdt így az imádságban, a következő látomása volt: mintha árkot ásna valaminek az alapjához, majd az ásástól elfáradva megállt megpihenni. Ekkor egy hangot hallott: „Áss mélyebbre!” Ekkor nagy fáradozással még mélyebbre kezdett ásni; majd ismét elfáradva megállt megpihenni. De újra hallotta a hangot: „Áss mélyebbre!” És ő még nagyobb fáradozással és erőfeszítéssel újra ásni kezdett. Ekkor a hang így szólt hozzá: „Hagyd abba, elég; most építsd azt, amit építeni akarsz; fáradozás nélkül

semmire sem jutsz.” Azok, akik keveset fáradoznak, és az érzéki felületességen építik lelkük életét, homokra építik az építményt, amely nem maradhat meg ezen a múlandó világon, és még kevésbé a múlhatatlanon.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid törvényszegését (2Sám 11), mégpedig:

1. hogyan követett el Dávid házasságtörést Betsabéval, Úriás feleségével, miközben Úriás a háborúban volt;
2. hogyan tervelte ki Dávid Úriás halálát;
3. hogyan gerjedt haragra Isten Dávid ellen.

SZENTBESZÉD

Az Igéről – Isten Fiáról

„Kezdetben volt az Ige.” (Jn 1,1)

Az Ige, azaz az értelmes, bölcs Szó, kezdetben volt. Ez a mi Urunk Jézus Krisztus isteni természetére vonatkozik. A „kezdetben” kifejezéssel vajon valamilyen kezdetre gondolunk, testvéreim, az Isten Igéjét illetően? Vagy Isten Fia Isten Atyától való születésének valamilyen időbeli dátumára? Semmiképpen sem. Mert Isten Fia születésének sem dátuma, sem kezdete nem lehet, mivel az idő csupán e mulandó világnak a feltétele, s az nem érinti az örökkévaló Istent, és nem határoz meg semmit Istenben. Elválasztható-e a ragyogás a naptól úgy, hogy a nap nap maradjon? Elválasztható-e az értelem az embertől úgy, hogy az ember ember maradjon? Elválasztható-e az édesség a méztől úgy, hogy a méz méz maradjon? Nem lehet. Még kevésbé képzelhető el Isten az Ő Igéjétől, az Ő értelmes Szavától, az Ő Értelmétől, az Ő Bölcsességétől elválasztva – az örök Atya az Ő vele egylényegű és örökkévaló Fiától elválasztva. Nem Isten Fia Isten Atyától való eredetének kezdetéről van itt szó, testvéreim, hanem a világ teremtése és az emberi üdvösség története kezdetének a kezdetéről. Ez a kezdet Isten Igéjében, Isten Fiában van. Ő kezdte meg a világ teremtését és a világ üdvösségét is. Bárki, aki akár a látható és láthatatlan világ teremtéséről, akár az emberi nem üdvösségéről akar beszélni, annak a Kezdettel kell kezdenie. Ez a Kezdet pedig Isten Igéje, Isten Bölcsessége, Isten Fia. Olyan ez, mintha valaki elmesélne egy történetet egy tavon lévő hajóról, és így kezdené: kezdetben vala a tó, majd kifutott rá egy fehér hajó… Értelmes ember közül senki sem fogja úgy érteni a „kezdetben vala a tó” szavakat, mintha a tó éppen azon a napon keletkezett volna, amikor a hajóval kapcsolatos esemény történt. Hasonlóképpen, az értelmes emberek közül senkinek sem

szabad úgy értenie az Evangélista szavait – „kezdetben vala az Ige” –, mintha a világ teremtésének kezdetén származott volna az Isten Igéje Istenből. Miként a tó már évezredek óta létezett a rajta lévő hajó története előtt, úgy Isten Igéje is egy egész örökkévalóságon át létezett a teremtés kezdete előtt.

Ó, Isten Fia, Aki az Atyával és a Lélekkel együtt örökkévaló vagy, világosíts meg minket és ments meg minket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 2.

1. Szent Mamant vértanú. Származása szerint paphlagóniai, előkelő keresztény szülők, Theodotosz és Rufina gyermeke. Szüleit Krisztus nevéért börtönbe vetették. A börtönben először az édesapja halt meg, majd édesanyja is elhunyt, miután életet adott neki. Így maradt az újszülött csecsemő a börtönben, szüleinek holttestei között. De a Gondviselő Isten elküldte angyalát egy nemes özvegyasszonyhoz, Amához, akinek az angyal álomban jelent meg, és megparancsolta, hogy menjen a börtönbe, és vegye magához a gyermeket. Ama engedélyt kért a kormányzótól, hogy eltemethesse az elhunytakat, a gyermeket pedig magához vette a házába. Amikor a gyermek betöltötte az 5. évét, csak akkor kezdett el beszélni, és az első szava ez volt: mama! Ezért kapta a Mamant nevet. Az iskolában Mamant rendkívüli éleselméjűségről tett tanúbizonyságot; és mivel otthon keresztény szellemben nevelték, nem titkolta hitét, hanem megvallotta azt kortársai előtt, gúnyolva a bálványokat. Aurelianus császár idejében kegyetlen keresztényüldözés tört ki. A pogányok a keresztény gyermekeket sem kímélték. Mamant 15 éves volt, amikor a császár elé állították. A császár azt mondta neki, hogy legalább csak a szájával tagadja meg Krisztust, amire Mamant így válaszolt: „Sem szívemmel, sem számmal nem tagadom meg Istenemet és Királyomat, Jézus Krisztust.” A császár megparancsolta, hogy verjék meg, gyertyákkal égessék, végül pedig a tengerbe vetették. De Isten angyala megmentette őt, és egy magas hegyre vezette Kaiszareia közelében. Ott magányban és imádságban élt. Szentsége előtt a vadállatok is megszelídültek. Végül üldözői ott is rátaláltak, és újra kínzásoknak vetették alá. Miután a tűz erejét és a vadállatokat is legyőzte, Szent Mamantot egy bálványpap háromágú szigonnyal döfte át. Így adta át szent lelkét Istennek, Akihez minden kínzatás közepette hűséges maradt. Ereklyéinél sok beteg nyert gyógyulást.

2. Böjtölő Szent János konstantinápolyi pátriárka. Augusztus 30-án is ünneplik. Kezdetben aranyműves volt, majd Isten gondviseléséből és nagy erényességéért pappá szentelték. Fiatalemberként Szent János egyszer egy idős palesztinai szerzetessel, Euszébiosszal sétált. Hirtelen egy láthatatlan hang szólt Euszébioszhoz: „Avva, ne menj a nagy János jobb oldalán!” Ez az Isten hangja volt, amely azt a nagy szolgálatot jövendölte meg, amelyre Jánosnak hamarosan meg kellett hívatnia. Bol-

dog Eutükhész után Jánost választották meg Konstantinápoly pátriárkájává. Semmiképpen sem akarta elfogadni a tisztséget, de egy égi látomás megfélemlítette, így végül elvállalta. Haláláig nagy böjtölő, imádkozó és csodatevő volt. 595-ben hunyt el. Halála után egyetlen tulajdonaként mindössze egy fakanalat, egy lenvászon inget és egy régi ruhát találtak nála. Híresek a bűnbánatról és a gyónásról szóló írásai.

3. Szent Eleázár. Áron fia, és a második Izráel főpapjainak sorában. Mózes segítőtársa Izráel népének számbavételekor, és Józsué segítőtársa az Ígéret Földjének 12 törzs közötti felosztásánál. Hűségesen őrizte a szövetség ládáját Silóban, és békében hunyt el.

4. Az Istenszülő „Kalugai" ikonja csodájának ünnepe.

A jámbor Mamant, ki börtönben született,
Első napjától fogva Jézussal egybenőtt;
Apja és anyja, Istennek mártírjai,
Sötét börtönben szülték meg egyetlenüket.
S az árva Mamant tizenöt évén át
Magányos volt e világ börtönében,
Egyetlen vigasza és egyetlen fénye
Isten Fiának arcáról ragyogott rá;
Ezzel elégedetten s ebből gazdagon
Mamant dicsőítette az ő Krisztus Istenét,
Dicsőítette szóval, dicsőítette tettel,
Imádkozó lélekkel és ártatlan testtel.
Isten barátsága drágább volt őneki,
Mint a csalóka világ, mely gyötör és hazudik,
Istennek és a legtisztább Krisztusnak barátjaként
Ő a tiszta természettel is barátságra lépett,
A pusztával és az erdővel, a vadállatokkal,
A zergebakokkal és a dühös oroszlánokkal.
És az Úr megajándékozta az Ő barátját
A Szentlélek csodás ajándékaival,
Így Mamant megszégyenítette üldözőit,
És Krisztushoz térített sok gyötrőt.
Császár és császárság a gyermek ellen volt,
De Isten erős jobbja tartotta őt,
Így kiállta a kínokat, és dicsőítette a Megváltót;
A császár s a császárság nyomtalanul elveszett,
Mamant pedig most is Krisztussal uralkodik,
Isten angyalaival a mennyben ujjong.

ELMÉLKEDÉS

Az Ortodox Egyház tapasztalatból számtalan példát ismer arra, amikor a Mindenható Isten megnyilvánítja erejét apró és élettelen dolgokon keresztül, különösen azokon, amelyek a mi Urunk Jézus Krisztus megtestesülésének, életének és szenvedésének jeleiként szolgálnak, mint amilyenek: a kereszt, az Istenszülő és a szentek ikonjai, a szenteltvíz, az olaj, a mirha és mások. Így történt csoda a Szent Istenszülő ikonjával 1748-ban a Hitrov bojár házában, az oroszországi Kaluga városa közelében. A bojár két szolgálója egy napon a ház padlásán lévő régi holmik között kotorászva talált egy összehajtott vásznat, amelyen egy gyönyörű női arc volt ábrázolva. Szentség és áhítat áradt erről az arcról. Az egyik szolgálóleány szerény és komoly volt, a másik pedig hiú és fecsegő. Az előbbi a vásznon lévő arcot szemlélve „főnöknőnek" (igumnijának) nevezte őt. Jevdokija azonban – így hívták a másik, hiú és fecsegő szolgálóleányt – ezt nem ismerte el, hanem gúnyolódott alázatos társán. Hogy még nagyobb nyomatékot adjon vakmerő szavainak, leköpött a képre. Ebben a pillanatban Jevdokija a földre esett, egész teste görcsbe rándult, megvakult, s habzani kezdett a szája. Azon az éjszakán az Istenszülő megjelent a szerencsétlen leány szüleinek, elmesélte nekik, mi történt a lányukkal, és azt is mondta nekik, hogy hívjanak papot, aki imádkozzon a megtalált arc előtt, és hintse meg a leányt szenteltvízzel, s akkor az meggyógyul. Amikor ez megtörtént, Jevdokija meggyógyult, és attól fogva megváltoztatta természetét, s komolyabbá vált. Így derült ki, hogy ez a Szent Istenszülő csodatévő ikonja. Az ikont átvitték egy kalugai templomba, ahol mindmáig megtalálható, és csodákat művel.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten Dávidra mért büntetését a házasságtörésért és a gyilkosságért (2Sám 12), mégpedig:

1. hogyan mondta meg Isten Nátán prófétán keresztül Dávidnak, hogy a más feleségének elvétele miatt az ő feleségeit is elveszik más emberek számára;
2. hogyan fog meghalni a fia;
3. hogyan nem távozik el a fegyver az ő házától. Ami mind be is teljesedett.

SZENTBESZÉD

Isten Igéjéről – a világ Teremtőjéről

„Ő volt kezdetben Istennél. Minden általa lett,." (Jn 1,2-4)

A csodálatos Isten Igéjéről beszél az Evangélista, testvéreim, az értelmes, bölcs Szóról, Isten örök Bölcsességéről, Isten vele egylényegű és örökkévaló Fiáról. Ez a

csodálatos Ige egylényegű volt az Atyával és a Szentlélekkel, de személyében (hipo-sztázisában) különbözött az Atyától és a Lélektől, mivel a nem született Atyától született. Volt, van és lesz. Mikor volt Ő az Istennél? Kezdetben – mondja az Evangélista. Mit jelent ez a szó: „kezdetben"? Ugyanazt jelenti, mint legelőször, vagy legelsőbben. Legelőször tehát Isten Igéje az Istennél volt, mindig egylényegűen az Atyával, és személy szerint mint Fiú, de ekkor még nem testesült meg. Ezután ez az Isten Igéje megtestesült, és testben jelent meg az emberi nemnek. Amíg meg nem testesült Igeként volt az Istennél, minden Őáltala lett. Az ég és a föld, az egész mennyei világ és az egész földi világ – minden Őáltala, ezáltal az Isten Igéje által lett, amíg Ő meg nem testesülten az Istennél volt. Isten Igéje nélkül semmi sem lett, ami lett. Őbenne élet és világosság volt, és a világosság a sötétségben világított, de a sötétség nem fogadta be azt. Mindenekelőtt a halál és a bűn jelentik a sötétséget. Ez a sötétség nem fogadta be (nem győzte le) Isten Fiát. De az egész teremtett világ is sötétség Istenhez képest, ám ebben a sötétségben világít Isten Igéje, Isten értelmes, beszédes, fenséges Bölcsessége. Minden teremtmény sötétség volna, ha nem ragyogna belőle Isten Fiának titokzatos világossága, Aki által minden lett, ami lett. Ez kezdetben az Istennél vala. És azután mi történt Vele? „És az Ige testté lett." Eddig tart a világ teremtésének története, innentől pedig az emberi nem üdvösségének története. Ám testté válva Isten Igéje nem távolodott el Isten Atyától és a Szentlélektől, mert az isteni Háromság elválaszthatatlan, hanem csupán emberi testbe és lélekbe öltözött, hogy a test árnyékában megközelíthesse az embereket – a napok feletti Nap –, és megmentse őket.

Ó, testvéreim, mily gyengéd és kimondhatatlanul csodálatos Isten megtestesülésének titka! Ha ezt a titkot szívünkkel átöleljük, értelmünkkel is könnyebben közeledünk majd hozzá.

Ó, jóságos Üdvözítő Urunk, az Atya dicsősége és a Szentlélek öröme, irgalmazz nekünk és ments meg minket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 3.

1. Szent Anthimosz püspök és vértanú. Nikomédiában született, és gyermekkorától fogva igaz keresztényként nevelkedett. „Teste elhalt volt, szelleme alázatos, az irigység gyökerestül kiirtva belőle, haragja megszelídítve, a restség elűzve; … szeretetet táplált mindenki iránt, békét tartott mindenkivel; okosság jellemezte mindenek közepette, s az Isten dicsősége iránti buzgósága nyilvánvaló volt mindenki előtt." Nem csoda, hogy egy ilyen erényes embert püspökké szenteltek. Szent Anthimosz Nikomédiában püspökösködött a keresztények kegyetlen üldözése idején, a gonosz Diocletianus és Maximianus császárok alatt. Különösen Nikomédiában folyt patakokban a

keresztény vér. Egyik évben, Krisztus születésének ünnepén, 20 000 vértanút égettek meg egyetlen templomban (lásd december 28.). Ez Anthimosz főpásztorsága idején történt. Az üldözés azonban ezzel nem ért véget, hanem folytatódott, és sok keresztényt vetettek börtönbe, hogy ott őrizzék őket a kínzásokra és a halálra. Szent Anthimosz visszahúzódott egy Omana nevű faluba, nem azért, hogy elmeneküljön a halál elől, hanem hogy onnan bátoríthassa nyáját a vértanúság kitartásában, nehogy bárki is elpártoljon a félelem miatt. A börtönben sínylődő keresztényeknek írt egyik levelét elfogták, és átadták Maximianus császárnak. A császár 20 katonát küldött, hogy keressék meg és vezessék elé Anthimoszt. Az ősz és tisztánlátó öregember a katonák elé ment, bevezette őket a házába, és megvendégelte őket, majd csak ezután mondta meg, hogy ő Anthimosz, akit keresnek. A katonák, elámulva Anthimosz jóságán, felajánlák neki, hogy rejtőzzön el, ők pedig azt mondják majd a császárnak, hogy nem találták meg. Anthimosz azonban azt válaszolta, hogy nem engedheti meg, hogy hazugsággal hágják át Isten parancsolatát, és így mentsék meg az életét, ezért elindult a katonákkal. Útközben az összes katona megtért Krisztus hitére, és Anthimosz megkeresztelte őket. A császár elé állítva Anthimoszt hosszan és kegyetlenül kínozták, végül bárddal lefejezték. Dicsőítette az Urat, és elhunyt az Úrban a 4. század elején.

2. Szent Vaszilisza vértanú. Kilencéves kislány. Nikomédiában szenvedett vértanúságot nem sokkal Szent Anthimosz halála után. Kínzói egész testét sebekkel borították be, de ő hűséges maradt Krisztushoz. Isten sértetlenül megőrizte őt a tűzben és a vadállatok előtt, amit látva kínzója, Alekszandrosz, megbánta tetteit és felvette Krisztus hitét. Vaszilisza kiment a mezőre, térdre borult, hogy imádkozzon Istenhez és hálát adjon az elszenvedett kínokért, s eközben átadta lelkét Istennek, 309 körül.

3. Szent Joannikiosz érsek és az első szerb pátriárka. Prizreni származású, és kezdetben titkárként szolgált Dusán cárnál. 1339-ben lett érsek, majd 1346-ban pátriárkai rangra emelték. Buzgó főpásztor és a szerb egyház megszervezője, „az egyházi törvények szilárd bástyája”. 1349. szeptember 3-án hunyt el. Ereklyéi Pećben (Ipek) találhatók.

4. Boldog Theoktisztosz. Böjtölő, Nagy Szent Euthümiosz társa az aszkézisben. Theoktisztosz az Euthümiosz-lavra apátja (igumenje) volt, amely 6 mérföldre fekszik Jeruzsálemtől a Jerikó felé vezető úton. Mindenben Szent Euthümiosz tanítványa volt, és annak szellemi irányítása alatt vezette a kolostort kilencvenéves koráig. Életével tetszett Istennek, és az 5. század közepén, Anasztasziosz jeruzsálemi pátriárka idejében hunyt el az Úrban.

Szent Anthimosz az ő nyáját bátorítja:
– Gyermekeim, szeretett gyermekeim,
Krisztus igájának hordozói,

Most van a nagy erőfeszítés ideje;
Ó, a Megfeszített Krisztus katonái,
S a halálból dicsőségesen Feltámadottéi,
Most van a kegyetlen üldözés ideje,
Most van a harc és a türelem ideje.
A hősöknek már készen áll a versenypálya,
A koszorúk fénye ragyog felettetek,
Ne féljetek a sötét hóhéroktól,
Az emberi hatalom nem tart örökké,
Isten ereje mindörökkön-örökké áll,
Boldog az, aki féli az Istent!
A ti könnyeitek le lesznek törölve
A mennyben, angyali kezek által;
A ti sebeitek be lesznek gyógyítva
A mennyben, paradicsomi balzsamokkal;
A halál életté fog változni,
A megalázottak koszorúval fognak megkoronáztatni,
Rövid a kín, de örökkévaló az égi kincs –
Ne féljetek, drága gyermekeim!

ELMÉLKEDÉS

Aki üdvözülni akar, annak elkerülhetetlenül engedelmesnek kell lennie a szellemi elöljáróság iránt. Ezen engedelmesség nélkül az ember az üdvösség iránti legnagyobb vágya ellenére is a vesztébe rohanhat. A nagy szentek, akik az engedelmességet az üdvösség feltételeként írták elő, maguk is a tökéletességig gyakorolták azt. Amikor Szent Simeon az oszlopon való aszkézist választotta, ez újdonságként minden remetét meglepett. Mivel nem tudták, hogy az aszkézis ezen módja Isten Szellemétől vagy a gőg szellemétől származik-e, a pusztai atyák és lelkiatyák embereket küldtek, hogy megbizonyosodjanak erről; s útnak indítva őket meghagyták nekik, hogy az ő nevükben parancsolják meg Simeonnak, hogy szálljon le az oszlopról. Ha nem akarna leszállni, az azt jelenti, hogy az oszlopra való felemelkedése a gőg szellemétől van; ha viszont engedelmeskedik a parancsnak és le akar jönni, akkor hagyják ott, ahol van, mert a készségével, hogy engedelmeskedjen, megmutatja, hogy aszkézise a Szentlélektől származik. Amikor a küldöttek megérkeztek és megmondták Szent Simeonnak, hogy a szent pusztai atyák gyülekezete parancsolja neki, hogy jöjön le az oszlopról, Simeon azonnal elkezdett leereszkedni a létrán. Ezt látva a küldöttek megörültek, és felkiáltottak: „Ne jöj le, szent atya, hanem maradj ott, ahol vagy; most már látjuk, hogy a te fáradozásod Istentől van.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten Dávidra mért büntetését a bűnökért (2.Sám 13), mégpedig:

1. hogyan gyalázta meg Amnón, Dávid fia, Támárt, Dávid leányát;
2. hogyan ölte meg emiatt Absolon, Dávid fia, Amnónt, a saját fivérét;
3. hogyan sírt Dávid keservesen.

SZENTBESZÉD

Isten testben megjelent Igéjéről

„És az Ige testté lett." (Jn 1,14)

Íme egy új kezdet, testvéreim, amely áldott és üdvösséges számunkra. Ez a mi üdvösségünk kezdete. Ádám testben volt, amikor a bűn és a halál hatalma alá esett. Most Ádám Teremtője jelenik meg testben, hogy megszabadítsa Ádámot és Ádám utódait a bűn és a halál hatalmától. Isten Fia – az Ige, a Bölcsesség, a Világosság és az Élet – leszállt az emberek közé, emberi testben és emberi lélekkel; megtestesült anélkül, hogy elvált volna az Ő Istenségétől; leszállt anélkül, hogy elszakadt volna az Ő Atyjától. Megtartva mindazt, amije az örökkévalóságtól fogva volt, és ami az örökkévalóságban volt, csupán valami újat fogadott magába, mégpedig az emberi természetet. Örök tulajdonságai a megtestesüléssel nem csökkentek, és az Atyához, valamint a Lélekhez való viszonya sem változott. Íme, az Atya a Jordánnál és a Tábor-hegyen is bizonyságot tesz: „Ez az én szeretett Fiam!" Nem azt mondja: ez volt az én Fiam, hanem azt: „Ez az én Fiam." A Szentlélek pedig Vele volt az Ő testi fogantatásakor, és földi szolgálatának minden napján mindvégig. Az isteni és az emberi természet Őbenne egyesült, de nem keveredett el. Hogyan? Erről ne kérdezősködj te, aki önmagadat sem tudod megmagyarázni magadnak, és nem tudod megmondani: hogyan egyesül benned a lélek és a test. Csak azt tudd, hogy Isten látogatóba jött a földre, és kimondhatatlanul gazdag ajándékokat hozott az embereknek: királyi, romolhatatlan, múlhatatlan, felbecsülhetetlen és pótolhatatlan ajándékokat. Tudd ezt, és repessen a szíved az örömtől! És igyekezz megmosni kezeidet, megtisztítani minden érzékedet, megmosni lelkedet, kifehéríteni szívedet, s egyenes útra terelni elmédet, hogy befogadhasd e királyi ajándékokat. Mert a tisztátalannak nem adatnak meg azok.

Ó, Urunk Jézus Krisztus, segíts nekünk megtisztulni és megmosódni a Te véreddel és a Te Lelkeddel, hogy méltókká váljunk a Te királyi ajándékaidra! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 4.

1. Szent Babülasz püspök és vértanú. Ez a „nagy és csodálatos ember, ha egyáltalán embernek lehet őt nevezni”, miként Szent Aranyszájú János fejezi ki magát felőle, Antiókia főpásztora volt a hitvány Numerianus császár idejében. Ez a Numerianus békét kötött egy bizonyos barbár királlyal, aki sokkal nemesebb lelkű és békeszeretőbb volt Numerianusnál. Tartós béke iránti őszinte vágyának jeleként a barbár király odaadta kis kisfiát, hogy a császár udvarában éljen és ott nevelkedjék. Numerianus egy napon saját kezűleg vágta le ezt az ártatlan gyermeket, és áldozatul mutatta be a bálványoknak. A bűnténytől és az ártatlan vértől még melegen e koronás bűnöző elindult a keresztény templom felé, hogy megnézze, mi folyik ott. Szent Babülasz éppen a néppel imádkozott, s mikor meghallotta, hogy a császár közeledik kíséretével és be akar lépni a templomba, megszakította az istentiszteletet, kiment a templom elé, és azt mondta a császárnak, hogy bálványimádóként nem léphet be a szent templomba, ahol az egyetlen igaz Istent dicsőítik. Babülaszról beszélve Aranyszájú János így szólt: „Kitől félt volna a világon az, aki ilyen tekintéllyel fordult a császárhoz?… Ezáltal megtanította a királyokat, hogy ne terjesszék ki hatalmukat messzebbre, mint az Istentől nekik adatott mérték; és megmutatta a szentelt személyeknek is, miként kell élniük a hatalmukkal”. A megszégyenült császár visszatért, de bosszút forralt. Másnap magához hívatta Babülaszt, dorgálni kezdte, és felszólította, hogy mutasson be áldozatot a bálványoknak, amit a szent természetesen rendületlenül elutasított. Ekkor a császár láncra verette és börtönbe vetette őt. Hasonlóképpen kínoztatott a császár három gyermeket is: a 12 éves Orbánt (Urbánt), a 9 éves Prilidiánuszt és a 7 éves Epoliniuszt. E gyermekeknek Babülasz volt a lelkiatyjuk és tanítójuk, és iránta való szeretetből nem tágítottak mellőle. Egy tiszteletreméltó keresztény asszony, Krisztodula fiai voltak ők, aki maga is szenvedett Krisztusért. A császár először megparancsolta, hogy mindegyik gyermekre mérjenek annyi botütést, ahány éves, majd börtönbe vetette őket, végül mindhármukat karddal fejeztette le. A láncra vert Babülasz jelen volt a gyermekek lefejezésénél és bátorította őket, majd ezután ő maga is a kard alá hajtotta tisztelt fejét. A keresztények láncaival együtt temették el, ahogyan azt halála előtt meghagyta, egy sírba a három csodálatos gyermekkel. Szent lelkük a mennyei hajlékokba repült, csodatévő ereklyéik pedig a hívőkre maradtak haszonul, mint hitbeli hősies helytállásuk örök bizonysága. 250 körül szenvedtek vértanúságot.

2. Szent Mózes próféta, az Istenlátó. Az izraeli nép nagy vezére és törvényhozója. Egyiptomban született Krisztus előtt 1550 körül. 40 évig élt Egyiptomban, a fáraó udvarában; 40 évig élt pásztorként, Isten és a világ szemlélésében; s az utolsó 40 évben vezette a népet a pusztán át az Ígéret Földjére, amelyet látott ugyan, de nem léphetett be oda, mert egy dologban vétkezett Isten ellen (4Móz 20,12). Életének 120.

évében hunyt el az Úrban. Mint csodatévő, Krisztus előképe volt, Nagy Szent Vazul szavai szerint. Megjelent a másvilágról a Tábor-hegyen az Úr színeváltozásakor, és Szent János Klimakosz (Lépcsős Szent János) tanúsága szerint a Sínai-kolostor szerzeteseinek is meg-megjelent.

3. Szent Márkel és Kaszián vértanúk. Maximianus Herculius császár megparancsolta, hogy minden katonának áldozatot kell bemutatnia a bálványoknak. Márkel katona volt ebben az időben, Kaszián pedig nótárius (írnok). Ekkor Márkel keresztényként így szólt: „Ha a katonai hivatás a bálványáldozatok bemutatásához van kötve, akkor én nem lehetek katona." Ezzel levette katonai övét, eldobta fegyvereit, és azonnal halálra ítélték. Kasziánnak kellett volna leírnia Márkel halálos ítéletét, de ő megtagadta az írást. Mindkettőjüket lefejezték, és lelkük a mennyek országába költözött.

A szent templomnak ajtajában
A csodás pásztor bátran megállt,
A véres császár be akart lépni,
De a pásztor útját állta.
– Te az igaz Istent nem ismered,
Te a bálványok előtt hajolsz meg;
Mit keresel, te hitvány pogány,
Az igazhitű keresztények között?
Az erőszakos császár hatalmát mutatja,
Babülaszt láncra vereti,
Babülasz pedig nevet a császáron,
És az ő Urát dicsőíti.
A császár így szól a szenthez:
– Nézd csak, jól áll neked a bilincs,
A te méreted ez, vakmerő öreg,
Mintha csak neked szabta volna a mester!
Így szólt a császár, majd elnémult,
Babülasz pedig így felelt rá a császárnak:
– Esküszöm neked, ez a vas
Drágább nekem a színaranynál.
Ezt a bilincset többre becsülöm,
Mint a te császári koronádat,
Ó, többre becsülöm ezt, császár,
Mint a te egész birodalmadat.
Mert Krisztusért hordom a láncot,
Hogy a szabadságot megvegyem vele,
S azt kívánom, hogy az örökkévalóságba
Ezzel a bilinccsel léphessek be.

ELMÉLKEDÉS

A szentek ereje a haláluk után sokkal nagyobb, mint életükben. „Ezért hagyta ránk Isten a szentek ereklyéit" – mondja Szent Aranyszájú János a Szent Babülaszról szóló felülmúlhatatlan beszédében. Szent Babülaszt Antiókia városában temették el. Ekkor Gallus császár, Julianus Apostata (a Hittagadó) fivére uralkodott Konstantiusszal, Konstantin fiával együtt. Gallus a jámborságtól indíttatva átvitette Szent Babülasz ereklyéit Dafné külvárosába, egy kis templomot építtetett, és abban helyezte el a vértanú ereklyéit. Dafnéban állt Apollón híres temploma, amelyet azon a helyen emeltek, ahol a pogány monda szerint egy szűz dáfni fává (babérfává) változott, hogy megmeneküljön Apollón „istentől", aki féktelen testi vágytól hajtva üldözte őt. Ott volt Apollón bálványa is, amely állítólag megjövendölte mindenkinek azt, ami vele történni fog. Ám amióta

Babülasz ereklyéit a templom közelében eltemették, a bálványban lakozó démon elnémult, és megszűnt jövendölni. Amikor Julianus Apostata császár később a perzsák elleni veszedelmes háborúba indult, betért ebbe a templomba, és megkérdezte a bálványt a háború kimeneteléről, amelyre készült. A bálvány félve azt felelte, hogy nem tud világos választ adni a közelében eltemetett „halottak miatt". Ez természetesen egyedül Babülaszra vonatkozott, akinek testének jelenléte elnémította a démont. Julianus megparancsolta, hogy Babülasz ereklyéit vigyék vissza Antiókiába. Ám alighogy elszállították a vértanú ereklyéit, tűz csapott le az égből, és elégette Apollón templomát, örökre elpusztítva azt. Julianus elvonult a perzsák ellen, és borzalmas módon véget ért az Isten által gyűlölt élete. Ilyen volt Krisztus vértanújának ereje a halála után: elnémította a démont, tüzet hozott le az égből, elpusztította a bálványtemplomot, a hitetlen, hittagadó császárt pedig gyalázatos halállal büntette.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten Dávidra mért büntetését a bűnökért (2Sám 15), mégpedig:

1. hogyan szított lázadást Absolon, Dávid fia, az apja ellen;
2. hogyan menekült Dávid Jeruzsálemből a fia elől, s hogyan járt mezítláb és sírva.

SZENTBESZÉD

A víz borrá változtatásáról

„Ezzel kezdte meg Jézus csodajeleit a galileai Kánában." (Jn 2,11)

Mindenható a mi Istenünk, s az Ő erejének nincs sem vége, sem leírása. Az Ő Szavával teremtett mindent, ami teremtetett. „Az Úr szavára lettek az egek." Az Ő Szavával teremtette meg az ember testét. Isten Szavára változik át az élettelen föld emberi, állati és növényi testekké. Isten Szavára változik át a folyékony víz párává, a pára pedig jéggé és hóvá. Ugyanezen Szó által változik át a szőlőtőkében lévő víz borrá, s „a bor megvidámítja az ember szívét". Miféle csoda hát a megtestesült Isten Igéjének, a mi Urunk Jézus Krisztusnak, hogy Kánában a vizet borrá változtatta? Számunkra, bűntől elhomályosult emberek számára ez nagy csoda; a mi bűntől meggyengült természetünknek ez elérhetetlen csoda. De a csodák tétele nem a Teremtő megszokott tevékenysége-e? Amikor a szolgák megtöltöttek hat nagy edényt vízzel, Krisztus Úr így szólt hozzájuk: „Most merítsetek, és vigyetek a násznagynak." Ő még csak azt sem mondta: legyen a víz borrá, hanem ezt csupán gondolta. Isten gondolatának pedig ugyanolyan ereje van, mint Isten szavának. Miért mondják, hogy ez a csodák kezdete, amikor az Úr – úgy tűnik – e csoda előtt már más csodákat is tett? Azért,

testvéreim, mert a víz borrá változtatása Krisztus alapvető csodája, és minden csodájának a lényege. Felhígult és könnyezővé vált az emberi természet; borrá kellett azt változtatni. Kialudt az isteni szikra az emberben, fel kellett azt szítani. A betegség olyan, mint a víz, az egészség, mint a bor; a gonosz szellemektől való tisztátalanság olyan, mint a víz, a tisztaság, mint a bor; a halál olyan, mint a víz, az élet, mint a bor; a tudatlanság olyan, mint a víz, az igazság, mint a bor. Ezért valahányszor az Úr a betegeket egészségessé, a tisztátalanokat tisztává, a halottakat élővé, a tévelygőket megvilágosodottá tette – valójában a vizet változtatta borrá.

Ó, Urunk, Istenünk, a víz borrá változtatásának csodás Művelője, hozd el a Te isteni lángodat a mi kialudt tűzhelyünkre! Változtasd lényünk vizét isteni borrá, hogy hasonlókká váljunk Hozzád, s mint hasonlók ülhessünk a Te halhatatlan országodban, a Te nemes angyalaiddal együtt. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 5.

1. Szent Zakariás próféta. Keresztelő Szent János édesapja. Barakiás fia, Abijah nemzetségéből, Áron törzséből. Az Abijah nemzetségéből való papok feje volt, amely nemzetség a nyolcadik osztályt (turnust) alkotta a jeruzsálemi templom szolgálatában. Felesége Erzsébet volt, Szóvia leánya, aki Szent Annának, a Szent Istenszülő anyjának volt a nővére. A gyermekgyilkos Heródes király idejében Zakariás egy napon, a maga osztályának rendje szerint, a jeruzsálemi templomban szolgált. És megjelent neki az oltárnál Isten angyala, akitől Zakariás megrettent. Az angyal pedig így szólt hozzá: „Ne félj, Zakariás!” (Lk 1,13). És az angyal hírül adta Zakariásnak, hogy felesége, Erzsébet fiút szül neki, az ő imádságaik szerint. Holott mindketten idősek voltak már, Zakariás is és Erzsébet is. Amikor Zakariás kételkedett a mennyei hírnök szavaiban, az angyal így szólt hozzá: „Én Gábriel vagyok, aki az Isten előtt állok.” S Zakariás attól az órától fogva megnémült, és nem szólalt meg mindaddig, amíg fia meg nem született, és amíg fel nem írta egy táblára: János az ő neve. Ekkor megnyílt a szája, és magasztalta az Istent. Később, amikor az Úr Jézus megszületett, és Heródes gyilkoltatni kezdte a betlehemi gyermekeket, Heródes embereket küldött, hogy keressék meg Zakariás fiát is, és öljék meg. Mert Heródes hallott mindarról, ami Zakariással történt, és arról, miként született János. Amikor Erzsébet meglátta a katonákat, kezébe vette Jánost - aki ekkor másfél éves volt, elmenekült vele otthonról, s sziklás és puszta helyeken bujdosott. S amikor látta, hogy a katonák üldözik őt, felkiáltott a hegynek: „Istennek hegye, fogadd be az anyát gyermekével!” És megnyílt a szikla, és elrejtette magában az anyát és a gyermeket. Heródes haragjában, amiért Jánost nem fejezték le, megparancsolta, hogy Zakariást az oltár előtt vágják le. Zakariás vére kiömlött a

márványra, és megkeményedett, mint a kő, s úgy maradt, mint Heródes bűntényének bizonysága. Ott pedig, ahol Erzsébet elrejtőzött Jánossal, egy barlang nyílt meg, víz fakadt, és egy termő pálmafa sarjadt ki Isten erejéből. 40 nappal Zakariás halála után a boldog Erzsébet is elhunyt. És a gyermek János a pusztában maradt, angyal által táplálva és Isten gondviselésétől őrizve mindaddig a napig, amíg meg nem kellett jelennie a Jordánnál.

2. Szent Juventinus és Maksziminusz vértanúk. E két szent ember életéről keveset tudni, de Krisztusért való szenvedésük jól ismert Aranyszájú Szent János róluk szóló dicsőítő beszédéből. Katonák voltak Julianus Apostata (a Hittagadó) császár idejében. Egy katonai lakomán, a többiekkel beszélgetve, elítélték a császárt a keresztények üldözése miatt. Valaki feljelentette őket a császárnál, aki börtönbe vettette őket. A császár emberei meglátogatták őket azzal a szándékkal, hogy eltérítsék őket az igaz hittől, mondván nekik, hogy sok társuk már megtagadta Krisztust. Erre ők hősiesen így válaszoltak: „Éppen ezért kell nekünk bátran helytállnunk, és áldozatul felajánlanunk magunkat az ő hitehagyásuk miatt." Az éjszaka sötétjében karddal fejezték le őket. Ereklyéikre azonban rátaláltak, és azok csodatevőnek bizonyultak.

3. Szent 70 vértanú. Urbánusz, Theodórosz és Medimnosz vezetésével a konstantinápolyi keresztények választották ki őket a Valens-féle ortodoxüldözés idején, hogy a főváros legbecsületesebb és legtekintélyesebb polgáraiként Nikomédiába menjenek, és kérjék az eretnek (ariánus) császárt, hogy legalább az ortodox keresztények életét kímélje meg. A császár haragra gerjedt, és megparancsolta nekik, hogy térjenek vissza, a hajósoknak azonban titokban meghagyta, hogy amikor a tengeren lesznek, gyújtsák fel a hajót, ők maguk pedig mentőcsónakban meneküljenek meg és térjenek vissza. A gonosz uralkodó hitvány szolgái így is tettek. E dicső Hetvenek testét elégették és a tengerbe fojtották, de lelkük kiúszott az örök boldogság kikötőjébe.

4. Boldog Atanáz (Atanaszije). Vilnában élt aszkéta életet, majd később a breszti kolostor apátja (igumenje) lett. Az ortodox hit melletti rendületlen kitartásáért a katolikusok fejezték le 1648. szeptember 5-én. Ereklyéi Bresztben csodákat művelnek.

Mitől ragyog úgy a tenger az éjszakában?
Miféle félelmetes láng tör ki a vízből?
A gonoszság nyelve az, mely tűzzel beszél,
Egy hatalmas hajó az, mely a vízen ég.
Az eretnek császár gúnyolja így az ortodox hitet,
S tűzzel éget el hetven jó társat.
Ez a fenevad-arcú Valens császár lakomája –
Az eretnek gyakran dühösebb a hitetlennél.
Hetven halál! Miféle bűnért?

Mert kéréssel álltak a császár arca elé,
És kérték a császárt, hogy kímélje meg az igazakat –
Ezért égtek el fejeik a tűzben!
Ég a száraz hajó, mint szalma a boglyában,
A láng az égbe tör, mint vád az Istenhez:
A lángokban az emberek mind térdelnek,
S imákat emelnek Istenhez és a szentekhez.
– Fogadd el áldozatunkat, Mindent látó Isten,
Segíts nekünk a mennyek országába átkelni! –
A testek illatoztak az izzó lángokban,
Mint a tiszta tömjén a szent oltár előtt.
A szent Ortodoxia tiszta áldozatai ők,
Mely a kínok közt erősödik, s Istent dicsőíti.
Hetven testet hűt a tenger hűvöse,
Hetven lélek gyönyörködik a Paradicsomban,
S az ő dicsőségüket zengik az egyházban,
A gyalázatos Valenst pedig utolérte Isten büntetése.

ELMÉLKEDÉS

Hiába fáradoznak az emberek, hogy megtalálják azt, amit Isten szándékosan elrejt előlük. Ha Isten nem engedte volna meg, az emberek soha nem találták volna meg az aranyat és az ezüstöt a föld alatt, sem a vízgőz erejét, sem az elektromos fény villanását. Hiába öletett meg Heródes számtalan gyermeket Betlehemben, csak azért, hogy az Egyet megölje. Az az Egy elrejtőzött Heródes tekintete és kardja elől. Hiába kereste Heródes Jánost is. Nézzétek a csodát: a katonák üldözik az idős Erzsébetet, aki Jánossal a karján menekül, és nem tudják utolérni! A haragtól tajtékzó Heródes magához hívatta Zakariást, és rákiáltott: „Add nekem a fiadat, Jánost!" Az idős pap pedig szelíden így felelt a királynak: „Én most az Izráel Urának, Istenének szolgálok, így a fiamról nem tudom, hol tartózkodik." A haragjától megvadult Heródes megparancsolta, hogy Zakariást öljék meg János helyett. A király szolgái bementek a templomba, és így szóltak Zakariáshoz: „Hová rejtetted a fiadat? Add ki nekünk, mert a király parancsolja. Ha nem adod ki, te magad halsz meg." Zakariás így válaszolt: „Ti megölitek a testemet, de az Úr befogadja a lelkemet." És Zakariást megölték, de Heródes ezzel sem elégedett meg. A gonosz királynak sem éjjel, sem nappal nem volt nyugta, mert gyötörte a sejtés, hogy senki más nem lehet az az újszülött király, akit a napkeleti bölcsek hirdettek neki, mint János. De hiába fáradozott Heródes, hogy megtalálja azt, akit Isten szándékosan elrejtett előle.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten Dávidra mért büntetését a bűnökért (2. Sám 17), mégpedig:

1. hogyan harcolt Absolon a saját apja ellen, és hogyan veszett oda a nép sokasága a háborúban;
2.hogyan halt meg Absolon;
3. hogyan sírt Dávid keservesen.

BESZÉD

A második, vagyis a szellemi újjászületés szükségességéről

„Aki nem születik újjá, az nem láthatja meg az Isten országát." (Jn 3,3)

Így szólt az Úr Jézus Nikodémushoz, a zsidók vezéréhez, Nikodémus pedig csodálkozva kérdezte: „Hogyan történhetik ez?" - azaz: hogyan születhetik újjá az ember? Így kérdezik ma is sokan: hogyan válhat a testi ember szellemivé? Hogyan válhat a bűnös igazzá? Hogyan léphet be Isten kegyelme az emberbe, felváltva a testi gondolkodást és a testi akaratot? Hogyan világosíthatja meg a Szentlélek az ember szívét? Hogyan változhat át a víz borrá? Mi tudjuk, hogy amikor Isten Szelleme leszállt az apostolokra, az apostolok más emberekké váltak, újakká, újjászületettekké. És példák ezreiből tudjuk, miként váltak a testi gondolatú és testi életű emberek szellemi, újjászületett emberekké. Tudjuk tehát, hogy ez megtörtént, és ma is történik a Szentlélek Isten kegyelmének munkálkodása által. Egyáltalán nem szükséges kérdeznünk: hogyan történik ez? Elég, ha tudjuk, hogy ez megtörténik, és arra törekszünk, hogy velünk magunkkal is végbemenjen. Mert a Szellem kegyelme mindenkinek megadatik, aki kéri azt, és aki felkészült a befogadására. Nincs nehezebb feladat, mint a szellemi dolgokat olyan embereknek magyarázni, akik csak testi módon gondolkodnak és ítélnek. Szent Aranyszájú János mondja: „A szenvedélyeknek átadott lélek semmi nagyot és nemeset nem képes felfogni, mert súlyos vakságtól szenved, miként a gennyfolyástól elhomályosult szemek." Rendszerint a leginkább testi emberek tudakozódnak a legnagyobb isteni titkok felől. De nem azért tudakozódnak, hogy megismerjék üdvösségük útját, hanem hogy megzavarják a hívőket, kigúnyolják a hitet, és igazolják saját bűnös és szenvedélyes életüket. Mivel képtelenek felemelkedni a mennyei létra első fokára, a legfelső fokról álmodoznak. Amikor az ilyenek a lélek újjászületésének és a mennyek országának legmélyebb titkai felől kérdeznek titeket, testvéreim, először irányítsátok őket arra, hogy töltsék be Isten tíz alapvető parancsolatát. Ha ezt megteszik, megnyílik majd a lelkük az isteni titkok megértésére, mégpedig annyiban, amennyiben ez a megértés szükséges a bűnöktől és szenvedélyektől való megtisztulásukhoz és az örök üdvösségükhöz.

Ó, Urunk Jézus Krisztus, a mi jóságos és mindentudó Tanítónk, segíts nekünk elménkkel megérteni és szívünkkel befogadni a Te bölcsességedből annyit, amennyi az üdvösségünkhöz szükséges! Segíts nekünk megtartóztatni magunkat a felesleges kíváncsiságtól! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 6.

1. Szent Mihály arkangyal csodatételének emlékezete. Phrügiában, Hierapolisz közelében volt egy Khónai (alámerülés, elmerülés) nevű hely; s ezen a helyen egy csodatévő vízforrás. Amikor Szent János teológus apostol Fülöppel együtt az evangéliumot hirdette Hierapoliszban, ratekintett arra a helyre, és megjövendölte, hogy ott egy csodatévő vízforrás fog megnyílni, amelyből sokan nyernek majd gyógyulást, s hogy azt a helyet meg fogja látogatni Isten nagy fővezére, Mihály arkangyal. Hamarosan ezután be is teljesedett e prófécia: megnyílt a vízforrás, amely csodás ereje miatt mindenfelé híressé vált. Egy laodiceai pogánynak volt egy néma leánya, s emiatt nagy szomorúságban élt. Ám álmában megjelent neki Mihály arkangyal, és meghagyta neki, hogy vigye leányát ahhoz a forráshoz, s akkor az meggyógyul. Az apa azonnal engedelmeskedett, elvitte a leányát, s a víznél sok népet talált, akik azért jöttek, hogy szabadulást keressenek maguknak a különféle bajokból. Mind keresztények voltak. Ekkor az az ember megkérdezte, miként kell kérni a gyógyulást, a keresztények pedig megmondták neki: „Az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében kell kérni Mihály arkangyalt.” Az az ember úgy is imádkozott, megitatta leányát abból a vízből, és a leány megszólalt. Ekkor az a pogány megkeresztelkedett leányával és egész házanépével együtt, s a forrás mellett templomot építtetett Mihály arkangyal nevére. Később azon a helyen letelepedett egy Arhipposz nevű gyermek, és a böjt meg az imádság kemény aszkézisében élt ott. A pogányok sok gonoszságot tettek ellene, mert nem volt kedvükre, hogy a keresztény szent helyről akkora erő árad, és oly sok népet vonz magához. Gonoszságukban elterelték a közelben lévő folyót, hogy elárassza a templomot és a forrást is. De Arhipposz imádságára megjelent a szent arkangyal, és a templom melletti sziklában megnyitott egy szakadékot, amelybe az elterelt folyó alámerült. Így menekült meg az a hely, s nevezték el Khónainak – alámerülésnek –, mert a folyó elmerült a megnyílt szakadékban. Szent Arhipposz 70 éves koráig élt ott aszkéta életet, és békében hunyt el az Úrban.

2. Szent Rómulusz vértanú és 11 000 katona. Amikor Traianus császár Keleten háborúzott, egyszer megparancsolta, hogy számlálják meg a hadseregében lévő kereszténeket. És úgy találtatott, hogy a császár seregében 11 000 keresztény volt. Ekkor a császár elrendelte, hogy mindannyiukat bocsássák el a seregből, és küldjék

őket Örményországba. Szent Rómulusz a császári udvar elöljárója volt. Ő a császár elé állt, megfeddte őt ezen tettéért, és önmagát is kereszténynek vallotta. A császár megparancsolta, hogy Rómuluszt fejezzék le. Az elűzött katonák közül pedig 10 000-et keresztre feszítettek, a többieket pedig más kínzásokkal ölték meg.

3. Szent Eudoxiosz. Hadvezér a római hadseregben. Krisztusért szenvedett vértanúságot Diocletianus idejében. Meliténé elöljárója ítélkezett felette és kínozta őt Örményországban. Vele együtt szenvedtek vértanúságot barátai is: Zinón és Makariosz, valamint további 1104 katona, akiket Eudoxiosz térített meg a keresztény hitre. Halála után megjelent feleségének. Felesége, Vaszilisza is mindhalálig megtartotta Krisztus hitét, és békében hunyt el.

4. Boldog Dávid. Hermopolisz környékén volt rablóvezér Egyiptomban, s csak idős korában tért észhez, megbánta bűneit és szerzetesnek állt. Megjelent neki Gábriel arkangyal, és csodatévő erőt adott neki. Békében hunyt el a 6. században, miután számos és hosszú aszkétizmussal méltóvá vált Isten országára.

Istennek Arkangyala,
Mihály, a hadvezér,
Kardot viselő szolgája
A Magasságos Úrnak,
Az Úr előtt áll
A mennyei erőkkel,
A hatalmas angyalokkal
És a szent lelkekkel.
A legnagyobb hadvezére
A legnagyobb Királynak,
Ahová érkezik, győz,
És csodákat művel.

A sátán őtőle
Mint a lángtól, úgy fél,
Mert Isten hadvezére
Az igazságért áll ki,
Az igazságért áll ki,
S magasztalja az igazságosságot;
Mint a gyors tekintet –
Mindenhová időben megérkezik.
A világosság hadvezére:
Ő elűzi a hitványakat,
És az ő szárnyaival
Körülbástyázza a híveket.

ELMÉLKEDÉS

A kereszténység sok barbár szokást gyökerestül kiirtott az emberi társadalomból. Ám e szokások közül néhány – amelyek pogány szemszögből dicséretesek, keresztény szemszögből viszont gyalázatosak voltak – mind a mai napig lappang, mint a titkos genny egy látszólag behegedt sebből. E szokások egyike a leányrablás és a leányok titkos elhurcolása. Nagy Szent Vazul szigorúan írja erről egy papjának egy ilyen eset kapcsán: „Tegyél meg minden erőfeszítést, hogy azt a leányt, bárhol is találod, elvedd és visszajuttasd a szüleihez; az elhurcolót pedig foszd meg az imádságokban való közösségtől, és nyilvánítsd kiközösítettnek azokat is, akik ebben segítették

őt, korábbi útmutatásom szerint – mindegyiküket egész házanépével együtt foszd meg három évre az imádságokban való közösségtől. Azt a falut pedig, amely befogadta az elhurcolt leányt, rejtegette, sőt erőszakkal visszatartotta, szintén közösítsd ki az imádságokból, senkit sem kivéve, hogy ezáltal mindnyájan megtanulják: az elhurcolót, mint a kígyót vagy más fenevadat és közös ellenséget, elűzzék maguktól, a megbántottaknak pedig védelmet nyújtsanak."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid önmegtartóztatásának példáját (2Sám 23), mégpedig:

1. hogyan szomjazott meg Dávid a filiszteusokkal vívott harcban, és hogyan kérdezte, ki hozna neki vizet a betlehemi forrásból, amelyet a filiszteusok tartottak megszállva;

2. hogyan tört át három hős az ellenségen, és hogyan hoztak vizet a királynak;

3. hogyan nem akarta Dávid meginni azt, hanem a földre öntötte a vizet, mondván: nem azoknak az embereknek a vére-e ez, akik életüket nem kímélve mentek el oda?

SZENTBESZÉD

A kétféle születésről

„Ami a testből születik, az test, ami a Lélekből születik, az lélek." (Jn 3,6)

Ezek a szavak, testvéreim, nem próféták és nem is apostolok szavai, hanem magának az Úrnak a szavai, amelyek az Úr legtisztább szájából hangoztak el. És miként az Úr minden szavában erő és üdvösség van, úgy az Ő ezen szavaiban is erő és üdvösség rejlik. Ezért félelemmel és figyelemmel kell vizsgálnunk e szavakat, és alkalmaznunk kell azokat a saját életünkre. E szavakkal az Úr a szellem test feletti felsőbbrendűségét akarja hangsúlyozni. Miként a test a testtől születik, úgy kell a szellemnek is a Szellemtől születnie. A mi szellemünknek az Isten Szellemétől való születése – Isten kegyelméből, és nem lényegéből adódóan – az a bizonyos új születés, amelyről az Úr Nikodémusnak, a zsidók vezérének beszélt. Nikodémus nem értette Krisztus ezen szavait, miként ma sem érti mindaz, akinél a test felülkerekedett a szellemen. Azok az emberek, akiknél a test uralkodik a szellemen, mindent testi módon gondolnak és ítélnek meg; míg azok az emberek, akiknél a szellem kerekedett felül a testen, mindent szellemi módon gondolnak és ítélnek meg. Azok, akik mindent testi módon gondolnak és ítélnek meg, a saját szellemüket is testivé teszik; míg azok, akik mindent szellemi módon gondolnak és ítélnek meg, a saját testüket is szellemivé teszik. Olyan ez, mintha valaki elcserélné az aranyát, és mindent papírpénzzé változtatna – ilyenek az előb-

biek, akik még azt is, ami halhatatlan bennük, halandóvá változtatják; míg az utóbbiak olyanok, mint az, aki a papírpénzét elcserélné, és arannyá változtatná; mert ők nemcsak hogy nem pusztítják el azt, ami halhatatlan bennük, hanem még azt is, ami halandó, halhatatlanná változtatják. A zsidók testi módon értelmezték a törvényt és a prófétákat, ezért nem értették meg a Krisztus Urat, hanem megfeszítették a dicsőség Urát. Azok, akik az Isten Szellemének kegyelmétől megvilágosodva megértették Krisztus Urat, szellemi módon értelmezték mind a törvényt, mind a prófétákat. És nemcsak a törvényt és a prófétákat, hanem az egész teremtett természetet és egész földi életüket is. Ha a mi testünk, testvéreim, szükségképpen testtől született is, természetellenes, hogy a mi szellemünk is a testtől szülessék. Szülessék meg a mi szellemünk az Isten Szellemétől, s akkor természetesek leszünk mind a test, mind a szellem szerint. Ez az a magasabb és bűntelen természet, amellyel Ádám rendelkezett a Paradicsomban a bűnbeesés előtt. Nem lehetséges és nem is szükséges, hogy a testünk újra megszülessen a testből, de lehetséges, elengedhetetlen, és soha nincs késő ahhoz, hogy a szellemünk újjászülessék – hogy megszülessen az Isten Szellemétől.

Ó, Urunk Jézus Krisztus, Isten Egyszülött Fia, segíts nekünk, hogy még a végünk előtt újjászülessünk Isten Szelleme által, hogy a mi szellemünk valóságosan a Szellemtől szülessen meg! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 7.

1. Szent Szozón vértanú. A lükaoniai származású Szent Szozón juhpásztor volt, aki mindenben megtartotta Isten törvényét, s kortársait, valamint társait a jámbor hitre tanította. Egy látomásból megtudta, hogy vértanúhalált kell szenvednie Krisztusért. Ebben az időben a közeli Pompeiopolisz városában nagy keresztényüldözést folytatott egy bizonyos Makszimianosz, Kilikia igemonja (kormányzója). A városban volt egy aranybálvány, amelyet a pogányok imádtak. Szozón elhagyta a juhait, bement a városba, belépett a pogány templomba, letörte az aranybálvány karját, darabokra törte azt, и szétosztotta a szegények között. Emiatt nagy riadalom támadt a városban, s a pogányok keresni kezdték a bűnöst. Hogy az ő tette miatt más ne szenvedjen, Szozón a kormányzóhoz ment, és kereszténynek, valamint a tett elkövetőjének vallotta magát. Kínzói először megverték, majd fára akasztották és vasgombokkal (vasfésűkkel) szaggatták a testét, s amikor már halálán volt, tűzre vetették, ahol Szent Szozón átadta szent lelkét Istennek. 304 körül szenvedett vértanúságot. Ereklyéi csodákat műveltek, s felettük templomot emeltek Szent Szozón nevére.

2. Szent Evodosz és Onéziforosz apostolok. A hetven apostol közül valók voltak. Evodoszt Nagy Szent Ignác, az Istenhordozó is említi az antiókiaiakhoz írt leve-

lében, nagy dicsérettel. Evodosz Péter apostol tanítványa és utódja volt Antiókia püspöki székében. Tanítója, Péter apostol szentelte őt Antiókia püspökévé. Evodosz írt egy művet a Szent Istenszülőről, amelyben kifejtette, miként vezették be a Szent Szűz Máriát a templomba születése után 3 évesen; miként maradt a templomban 11 évig; miként adták át őt a 15. évébe lépve Szent Józsefnek megőrzésre, s miként szülte meg az Urat a 15. évében. Írt egy másik művet is „Lámpás" címmel. Ám a keresztényüldözések idején mindkét mű megsemmisült. Krisztusért ölték meg, amikor Vespasianus császár Antiókiában tartózkodott. Szent Onéziforoszt Pál apostol említi (2Tim 1,16-18), mint őszinte barátját és segítőtársát. Krisztusért szenvedett vértanúságot Kolofónban, ahol püspök is volt. Úgy mondják, hogy vad lovakhoz kötözték и szétszaggatták. Így e hűséges krisztusi katonák becsülettel szolgáltak a földön, s átköltöztek Uruk örömébe.

3. Szent Eupszükhiosz vértanú. Dionüsziosz szenátor fia. Krisztusért kegyetlenül megkínozták, megverték és szaggatták a testét, majd félholtan börtönbe vetették. Megjelent neki Isten angyala, és meggyógyította őt. Miután kiengedték a börtönből, minden vagyonát szétosztotta: részben a szegényeknek, részben pedig a feljelentőinek. Újra elfogták, és mindaddig szaggatták a testét, amíg át nem adta lelkét Istennek. Sebeiből vér helyett tej és víz folyt. Hadrianus császár idejében szenvedett vértanúságot.

4. Szent János novgorodi érsek. Kezdetben pap, majd 1163-tól Novgorod püspöke. Élete során 7 templomot építtetett. Látomása volt a Szent Istenszülőről, és rendkívüli hatalommal bírt a démonok felett, akiket még arra is kényszerített, hogy őt szolgálják. Csodálatos módon megvédte Novgorodot 72 fejedelem támadásától. Sokat szenvedett a kísértésektől, de a kereszt erejével és imádsággal mindent leküzdött. Idős korában kolostorba vonult, felvette a nagy szhimát, s békében hunyt el az Úrban 1185. szeptember 7-én.

A fiatal Szozón, az igazhitű hős,
Egyenesen áll a hitetlenek arca előtt,
Egyenesen áll, semmitől sem fél;
Elméjét az Istenben elmélyítve tartotta,
Szilárd szellemmel honolt az égben,
A kínzó pedig gyötrelemnek vetette alá őt,
Mert az aranybálványnak letörte a karját.
– Letörtem azt, – felelte Szozón, –
Hogy lássam, vajon megfedd-e engem,
De a bálványnak mindkét keze halott,
Hiába mutattok be neki áldozatokat,
A halott bálvány egy szót sem szólt,

S erővel sem akadályozott meg a törésben.
Halottan hallgat, mert nincsen benne szellem,
Sem értelem, sem látás, sem hallás.
A kart nem azért vettem el, hogy ellopjam,
Hanem hogy a szegényeknek kenyérre szétosszam;
Pogányok, a ti üdvösségetekért
Osztottam szét azt a halott követ,
Hogy a lelketek megkönnyebbüljön,
S az élő Krisztust ismerje el Istennek.
Szozón letérdelt, Istenhez imádkozott,
Az igazságért ontotta ki vérét,
A csodás Szozón, a felülmúlhatatlan hős,
Isten erejének bőséges forrása.

ELMÉLKEDÉS

A harag feletti győzelem a Krisztus katonájának egyik legnagyobb győzelme. Mi rendszerint vagy azokra haragszunk, akiket vissza akarunk téríteni a bűnből, vagy a rágalmazóinkra. Eközben elfelejtjük, hogy a harag halálos bűn, és hogy másokat megváltani akarván önmagunkat veszítjük el, Nagy Szent Makariosz szavai szerint. Az ellenség elleni harag általában egy másik gonosz érzéssel, mégpedig a bosszúvággyal kapcsolódik össze. Szent Eupszükhiosz annyira legyőzte magában a harag szenvedélyét, hogy halála előtt nagy vagyonának egy részét a szegényeknek, másik részét pedig rágalmazóinak adta, akik miatt megkínozták és megölték őt. Rágalmazóit a jótevőinek tekintette. Szent Aranyszájú János azt írja: „Vágjuk le a harag szárnyait, és a gonosz nem emelkedik magasra. A harag – úgymond – gonosz betegség, amely megsemmisítheti lelkünket… A harag félelmetes tűz, amely mindent felemészt… Ha a haragos ember láthatná önmagát haragjának pillanatában, nem volna szüksége semmi más tanácsra (hogy ne haragudjék) – mert semmi sem visszataszítóbb az indulatos arcnál.” Ámon avva így vallott magáról: „14 évet töltöttem a Szkítiszben, éjjel-nappal kérve Istent, hogy adjon nekem győzelmet a harag felett.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Salamon anyja iránti tiszteletét (1Királyok 2), mégpedig:

1. hogyan lépett be a király anyja a fiához, hogy kérjen tőle valamit;
2. hogyan kelt fel a király, ment az anyja elé, és hajolt meg előtte;
3. amikor a király leült a trónjára, hogyan ültette az anyját a jobb keze felől.

SZENTBESZÉD

A szellemi eledelről

„Az én eledelem, hogy annak akaratát teljesítsem, aki küldött.” (Jn 4,34)

Íme a szeretet! Íme a tanítás! Íme az alázat! Íme a példa! Miként a jó kenyérben megtalálható minden, amire testünknek szüksége van, úgy Krisztus Úr minden szavában ott van minden, ami lelkünknek szükséges. Az Atya és a Fiú természetének isteni egysége az Atyának a Fiú iránti, és a Fiúnak az Atya iránti szeretetében fejeződik ki. Aki szeret, az engedelmeskedik is. Ha meg akarod tudni, mekkora a te Istened iránti szereteted, mérd meg az Isten akarata iránti engedelmességedet, és azonnal megtudod. Az engedelmesség hiánya a szeretet hiányának biztos jele. Aki szeret, az édességgel teljesíti a szeretett személy akaratát. Isten Fia annyira szereti az Ő Atyját, hogy az Atya akaratának teljesítését tartja a legédesebb eledelnek. Mi az Atya akarata? Az emberek üdvössége. Isten Fia, az Úr, csillapíthatatlan éhséget érzett az Atya ezen akaratának teljesítésére. És valahányszor megmentett valakit, úgy érezte, mintha a legédesebb eledellel táplálták volna. Lássátok, milyen magasztos Krisztus szellemisége! Tanítványai eledelt hoztak Neki a városból, és kínálták Őt, hogy egyék: „Mester, egyél!” Ebben az órában Ő a Fő Dolgával volt elfoglalva – az emberi lelkek megmentésével. Ott volt a samáriai asszony, aki készen állt az üdvösség tanának befogadására; ott közeledett már Sihár egész városa, közelebb kerülve Isten országához; ott volt a nagy szántóföld, és az üdvösség aratása már készen állt. Ez Krisztus számára olyan eledel volt, amely édesebb e világ minden testi ételénél és csemegéjénél. A test egy gép, amelyben az ember-király utazik. Amikor a király az ő királyi dolgát végzi, amikor kiváltja a királyfiakat a rabságból, a gépnek félre kell állnia, és nem szabad zavarnia a király munkáját. A király teljesen arra törekszik, hogy megmentse az ő szeretett királyfiait; és ez az ő eledele, az ő itala, az ő jutalma, az ő egyetlen öröme és méltósága.

Ó, testvéreim, bárcsak tudnátok, mennyire éhezik Krisztus Urunk ma is a mi üdvösségünket! Hát ne adnánk-e Neki azt az eledelt enni, amelyet Ő a legjobban szeret? Ki a nagyobb vendégünk, közelebbi rokonunk, őszintébb barátunk Őnála? Ha pedig a sokkal kisebb vendégeket, távolabbi rokonokat és kevésbé őszinte barátokat azzal az étellel vendégeljük meg, amelyről tudjuk, hogy szeretik, hogyan ne vendégelnénk meg a mi Urunkat az egyetlen olyan eledellel, amely Kedves Neki? Fogadjuk el a saját üdvösségünket, amelyet Ő kínál nekünk! Ez az Ő legkedvesebb eledele. Minden más ételtől elfordítja a fejét.

Ó, Urunk Jézus, telhetetlen Emberbarát, irgalmazz nekünk és ments meg minket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 8.

1. A Legszentebb Istenszülő születése (Kisboldogasszony). A Szent Szűz Mária idős szüleitől, Joákimtól és Annától született. Édesapja Dávid törzséből, édesanyja pedig Áron nemzetségéből származott. Így apja révén királyi, anyja révén pedig főpapi nemzetségből való volt, и ezzel már előrevetítette Őt, Aki tőle fog születni mint Király és Főpap. Szülei már megöregedtek, de nem volt gyermekük. Emiatt szégyenkeztek az emberek előtt, s megtörtek voltak Isten előtt. S e megtörtségükben sírva imádkoztak Istenhez, hogy vidámítsa meg öregségüket egy gyermek megajándékozásával, miként egykor megörvendeztette az idős Ábrahámot és az idős Sárát, nekik adva fiukat, Izsákot. És a mindenható s mindent látó Isten olyan örömmel örvendeztette meg őket, amely messze felülmúlta minden várakozásukat és minden legszebb álmukat. Mert nemcsak leánnyal, hanem az Istenanyával ajándékozta meg őket; nemcsak időbeli, hanem örök örömmel árasztotta el őket. Isten csak egyetlen leányt adott nekik, aki később csak egyetlen unokát szült nekik – de micsoda leányt és micsoda unokát! A kegyelemmel teljes Mária, ki áldott az asszonyok között, a Szentlélek temploma, az Élő Isten oltára, a mennyei kenyér asztala, Isten szentségének ládája, a legédesebb gyümölcs fája, az emberi nem dicsősége, a női nem dicsérete, a szüzesség és a tisztaság forrása – ez volt Joákim és Anna Istentől ajándékozott leánya. Názáretben született, majd 3 év múlva a jeruzsálemi templomba vezették, ahonnan ismét visszatért Názáretbe, hogy hamarosan meghallja Gábriel szent arkangyal örömhírét Isten Fiának, a világ Üdvözítőjének az ő legtisztább és szűzi testéből való születéséről.

2. A Kališteі Szentséges Istenszülő ünnepe. A Sztruga városától nyugatra, Kalište falu közelében található Szentséges Istenszülő-kolostorban az Isten anyja számtalan csodán keresztül mutatta meg erejét és irgalmát. Sok beteg nyert ott csodálatos módon gyógyulást, a rablókat pedig, akik a kolostor kifosztását vagy meggyalázását tervelték ki, egy láthatatlan erő súlyosan megbüntette. A templomban található a Szentséges Istenszülő csodatévő ikonja is, a közelben pedig két gyógyító erejű forrás: Szent Péteré és Szent Ananiásé. A főtemplomtól nem messze, egy barlangban található Szent Atanáz paraklisza (kápolnája).

3. A Podcsajevi (Pocsajevi) Szentséges Istenszülő-ikon ünnepe. A Volhíniai kormányzóságban található a Szentséges Istenszülő híres podcsajevi kolostora, ahol az Isten anyja először 1340 körül jelent meg a két szerzetes egyikének, akik ott egy barlangban aszkéta életet éltek. Attól fogva ez a hely számtalan csoda kiapadhatatlan forrásává vált.

Ó, te sokat óhajtott és régóta várt,
Az Úrtól könnyek között kieszközölt Szűz!
A Legszentebb Lélek testi temploma leszel,
Az Örökkévaló Ige anyjának neveztetsz.
Lángoló csipkebokornak neveztek téged,
Mert az isteni tüzet fogadod be magadba,
Égni fogsz a tűztől, de el nem égsz,
Arany gyümölcsöt hordozol, s hozol a világra.
Hordozója Annak, Aki a mennyet hordozza,
Akinek az egész mennyország dicséretet zeng, –
Veled történik meg a csodák csodája,
Mert a mennyet hordozod, egeknél tágasabb!
Drágább vagy te nekünk, Szűz, a drágaköveknél,
Mert az emberi nemnek az üdvösség forrása vagy;
Ezért dicsőítsen téged az egész mindenség,
Ó, legszentebb Szűz, ó, fehér gerlice!
A mennyei Király e világra akar jönni,
Ó, te szépséges kapu, rajtad fog átvonulni,
Ha felnövekszel, Szűz, megszülöd nekünk Krisztust,
A te testedből a Nap fog felragyogni.

ELMÉLKEDÉS

Szent Dionüsziosz Areopagitész leírja azt a mérhetetlen örömöt, a kívül-belül áradó ragyogást és azt a kimondhatatlan jóillatot, amelyet a Szentséges Istenszülő jelenlétében érzett, amikor meglátogatta őt Jeruzsálemben. Elragadtatásában azt mondja, hogy ha nem ismerné az egyetlen igaz Istent, őt, a Szent Szűz Máriát ismerné el Istennek. Ilyen erős és rendkívüli benyomást tett az emberekre a Szent Szűz még földi, testi élete során. Hasonlíthatatlanul nagyobb erőt és dicsőséget nyert azonban testi halála után, amikor Isten akaratából az angyali erők fölé emelkedett. Az ő ereje az Istenhez intézett szüntelen imádságából fakad a hívőkért, mindazokért, akik hozzá fordulnak segítségért. Szent János novgorodi érsek, amikor a néppel együtt imádkozott hozzá az ellenséges sereg elleni segítségért, felismerte, hogy ő is abban a pillanatban könnyek között imádkozott értük az Úrhoz. És Novgorod csodálatos módon megmenekült. Amilyen részvételjes volt megfeszített Fia iránt, olyan részvételjes a szent Szeplőtelen minden nyomorúságban lévő iránt is, aki hozzá fordul segítségért. Mondhatni, az egész földet beborítják az ő irgalmának csodái. Belgrádban mindmáig él egy C. J. nevű kávéház-tulajdonos, aki a Sztruga melletti Labunista faluból származik, s akit édesanyja vakon vitt el a kališteі kolostorba, ahol a papnak a Szent Istenszülő ikonja előtt

felette mondott imája után újra visszanyerte a látását. A podcsajevi első szerzetes egy lángoszlopot látott a földtől az égig, és e lángoszlopban meglátta a Szentséges Istenszülőt. Ő egy kövön állt, és azon a helyen, ahol akkor állt, gyógyító erejű víz fakadt, amely mind a mai napig sok betegnek nyújt segítséget.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten Salamonnak adott csodás ajándékát (1Királyok 3), mégpedig:

1. hogyan jelent meg az Úr Salamonnak Gibeonban, és hogyan kérdezte meg tőle, mit akar, mit adjon neki;
2. hogyan kért Salamon értelmes szívet, hogy ítélhesse a népet, és különbséget tehessen a jó és a gonosz között;
3. hogyan adta meg neki Isten azt is, amit kért, és azt is, amit nem kért.

SZENTBESZÉD

A Fiú és az Atya egyhangúságáról (egyakaratiságáról)

„A Fiú magától nem tehet semmit, csak azt teheti, amit az Atyától lát." (Jn 5,19)

Hogyan kell értenünk e szavakat, testvéreim? Vajon úgy-e, miként némely eretnekek értelmezték, nevezetesen, hogy a Fiú kisebb és erőtlenebb az Atyánál? Nem, semmiképpen sem. A száj, amely így magyarázta az Úr szavait, gyalázatot beszélt. E szavakat inkább úgy kell értenünk, miként a mi szent atyáink is értették, mégpedig: hogy a Fiú mindenben egyenlő az Atyával, és az ő akaratuk, szeretetük s bölcsességük egyenlősége miatt a Fiú semmit sem tehet az Atya akaratával, az Atya szeretetével vagy az Atya bölcsességével szemben. Hasonlóképpen az Atya sem tehet semmit a Fiú ellenében, sem a Szentlélek az Atya és a Fiú ellenében. Mindazt, amit az Atya akar, szeret és gondol, azt a Fiú és a Szentlélek is akarja, szereti és gondolja. Hasonlíthatatlan harmónia, elválaszthatatlan egység, kimondhatatlan lényeg! Világos tehát, hogy a Fiú nem is tehet és nem is akar semmit önmagától, a maga feje után tenni, az Atya erejével és az Atya akaratával való harmónia s egység nélkül. Hogy ez a magyarázat igaz, arról maga az Úr tesz bizonyságot a következő szavaival: „Mert amiképpen az Atya feltámasztja a halottakat és életre kelti, akképpen a Fiú is akiket akar, életre kelt." Látjátok-e az akarat és az erő egyenlőségét? Amit akar az Atya, akarja a Fiú is; amit megtehet az Atya, megteheti a Fiú is. Senki se ossza meg hát az istenséget, és ne vonjon átkot önmagára! Isten nem osztható meg, s az, aki megkísérli megosztani az Istenséget, az egyik személyt kisebbítve, a másikat pedig felmagasztalva, nem üdvözülhet.

Szentséges Háromság, mi Istenünk, személyedben három, de lényegedben egy, Élet, Világosság és Szeretet, tekints ránk és irgalmazz nekünk! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 9.

1. Szent Joákim és Anna. Szent Joákim Varpaphir fia volt, Júda törzséből, és Dávid király leszármazottja. Anna Matan pap leánya volt, Lévi törzséből, miként Áron főpap is. Ennek a Matannak 3 leánya volt: Mária, Szófia és Anna. Mária Betlehemben ment férjhez, és megszülte Szalomét; Szófia szintén Betlehemben ment férjhez, és megszülte Erzsébetet, Keresztelő Szent János anyját; Anna pedig Názáretben ment férjhez Joákimhoz, s idős napjaiban megszülte a Legszentebb Istenszülő Szűz Máriát. Joákim és Anna 50 évig éltek házasságban, és gyermektelenek voltak. Istennek tetszően és csendességben éltek, s minden jövedelmüknek csupán egyharmadát fordították önmagukra, a második harmadot a szegényeknek osztották szét, a harmadikat pedig a templomnak áldozták. Holott igen jómódúak voltak. Egyszer, amikor öregkorukban Jeruzsálembe mentek, hogy áldozatot mutassanak be Istennek, Iszahár főpap megfeddte őket, így szólva Joákimhoz: „Nem vagy méltó arra, hogy a te kezedből elfogadtassék az ajándék, mert gyermektelen vagy." Hasonlóképpen mások is, akiknek voltak gyermekeik, maguk mögé utasították Joákimot, mint méltatlant. Ez felettébb megszomorította e két idős szent lelket, s nagy bánattal tértek vissza házukba. Ekkor mindketten imádságba borultak Isten előtt, hogy tegyen velük is csodát, miként egykor Ábrahámmal és Sárával, és adjon nekik egy gyermeket vigasztalásul öregségükre. Isten elküldte hozzájuk angyalát, aki hírül adta nekik egy „kegyelemmel teljes leány születését, aki által megáldatik a föld minden népe, s aki által eljön a világ üdvössége". És Anna azonnal fogant, majd a 9. hónapban megszülte Szent Szűz Máriát. Szent Joákim 80, Anna pedig 79 évet élt a földön, s így költöztek el az Úrhoz.

2. A III. Egyetemes Zsinat emlékezete. Ez a Zsinat 431-ben ült össze Efezusban, az ifjabb Theodosius császár idejében. A Zsinaton 200 szent atya vett részt. Ez a Zsinat elítélte Nesztoriosz konstantinápolyi pátriárkát a Legszentebb Szűz Máriáról és az Úr születéséről szóló eretnek tanítása miatt. Nevezetesen: Nesztoriosz nem akarta a Szent Szüzet Istenszülőnek (Theotokosznak) nevezni, hanem csak Krisztusszülőnek (Khrisztotokosznak). A szent atyák, elítélvén Nesztoriosz tanítását, megerősítették, hogy a Szent Szűz Istenszülőnek neveztessék. Ezenfelül megerősítették az Első és a Második Egyetemes Zsinat határozatait, különösen a Nikaia-Konstantinápolyi Hitvallást, megparancsolva, hogy senki semmit el nem vehet e Hitvallásból, és hozzá sem tehet.

3. Szent Szeveriánusz vértanú. Szebaszteiai nemesember. A szebaszteiai 40 vértanú szenvedése idején (lásd március 9.) látogatta a vértanúkat a börtönben, bátorította és szolgálta őket. Dicsőséges haláluk után őt magát is elfogták, megverték és megkínozták Krisztusért, végül pedig fára akasztották, egyik nyakára, a másik lábára kötött nehéz kővel. Mindenért hálát adva Istennek, Licinius császár idejében, 320-ban adta át lelkét.

4. Hitvalló és Böjtölő Szent Theophanész. Istennek tetsző élete és Krisztusért való szenvedése után békében hunyt el 299-ben.

5. Istennek tetsző Szent Nikétasz. Konstantinápolyban élt a 12. században. Életével annyira tetszett Istennek, hogy előtte a templomajtok maguktól megnyíltak, és a kandilák (mécsesek) maguktól meggyulladtak. Oly hatalmas volt az ő imádsága. Egy bizonyos Szózon diakónus kérésére, Nikétasz imájára megjelent a másvilágról egy pap, akivel Szózon haragban volt, s akivel megbékéletlen maradt. Először papok egy csoportja jelent meg fehér, majd egy másik csoport vörös ruhában. Szózon felismerte közöttük az ellenfelét, és megbékélt vele. Ez éjszaka történt a Blachernae-templomban.

Övendezz, te meddő,
Övendezz, idős Anna!
Foganni fogsz és szülsz
Egy csodás, választott gyermeket.
Miként egykor az idős Sára,
Miként Sámsonnak anyja,
Miként Sámuelnek anyja,
Miként Jánosnak anyja –
Mindenkinél dicsőbb leszel,
Mert ágyékodból szülöd
A csodás, egyetlen szüzet,
A Magasságos Király csodás anyját.
Övendezz, Joákim,
Az utolérhetetlen anya apja,
Kit a Teremtő láthatatlan
Dicsőséggel akar felruházni.

A törvény elveszíti erejét,
Amikor és ahol Isten akarja,
Ki az aki feleselhetne az Istennel,
Feleselhetne az Istennel – valaki?
Nem kénye-kedve, de szeretete szerint
Változtatja meg Isten az Ő törvényeit,
A szeretet előtt minden törvény
Úgy áll, mintha nem is létezne.
Amikor éheznek az emberek – az Úr
A száraz szántóföldet termővé teszi,
A világ szellemi éhsége miatt
A meddőt is gyümölcsözővé teszi.
Az emberek üdvösségére az Úr
Mindent a legjobban rendez el.
Ezért a szentek egész Egyháza
Kiáltja Neki: dicsőség! dicsőség!

ELMÉLKEDÉS

Az alamizsnát nem gőggel, hanem alázattal kell adni, jobbnak tekintve önmagunknál azt, akinek az alamizsnát adjuk. Nem maga az Úr mondta-e: „nekem tettétek, amit a kicsinyekkel és a szegényekkel tettetek” (Mt 25,40)? Hitvalló Theophanésznek már gyermekként Krisztus világossága világosította meg elméjét. Egyszer az utcán

sétálva meglátott egy ruhátlan gyermeket, amint fagyoskodott. Gyorsan levette magáról a ruháját, felöltöztette azt a gyermeket, s így felmelegítette és visszaadta az életét. Ő maga pedig meztelenül ment haza. Elámulva kérdezték tőle a szülei, hol van a ruhája? Mire Theophanész így válaszolt: „Krisztust öltöztettem fel." Ezért adatott meg neki Krisztus kegyelme, s lett később nagy aszkéta, a hitért szenvedő vértanú és csodatévő. Ha tehát bárki más nevében, vagy a saját nevünkben adunk alamizsnát, nem kerülhetjük el a gőgöt, amely mihelyt megjelenik a szívben, megsemmisít minden korábban tett jó cselekedetet. S amikor a koldusnak mint koldusnak adunk, és nem mint Krisztusnak, nem kerülhetjük el sem a gőgöt, sem a megvetést. De mit ér az embernek alamizsnát adni úgy, hogy közben büszkélkedik önmagával és megveti az embert? Az erény nem erény, ha bűnnel keveredik, miként a tej sem tej, ha gázzal (petróleummal) vagy ecettel keveredik.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Salamon bölcsességét (1. Kir.3), mégpedig:

1. hogyan vetélkedett két asszony egy gyermek felett, s mindegyik azt mondta, hogy az övé;
2. hogyan parancsolta meg Salamon, hogy vágják ketté a gyermeket, és adják az egyik felét az egyik, a másik felét a másik asszonynak;
3. hogyan kiáltott fel az igazi anya a gyermekért, és így derült ki, hogy a gyermek az övé.

SZENTBESZÉD

Istennek Istenről való bizonyságtételéről

„Ha én tanúskodom magamról, tanúságom nem érvényes." (Jn. 5,31)

Így szólt az Úr egy hamis és csalárd nemzetséghez. E szavakat a zsidók elöljáróinak mondta, nem mint tanítást, hanem mint megfeddést. Ők nem hittek egy embernek, amikor önmagáról beszélt, hanem két tanút követeltek. Nehogy azt gondoljátok, testvéreim, hogy az, amit Jézus Úr magáról mond, nem igaz, hanem azt, hogy a zsidók nem tartották azt igaznak. Innen van, hogy szent atyáink magyarázata szerint az „az én bizonyságtételem nem igaz" szavakat úgy kell értenünk, hogy az a bizonyságtétel a zsidók szemében nem volt igaz. Hogy pedig minden szó, amelyet Jézus Úr önmagáról mondott, igaz, azt Ő egy másik helyen fejezte ki, így szólván: „Ha én tanúskodom is magamról, az én tanúságom igaz" (Jn 8,14). Itt az Úr tanít, ott megfedd; itt megerősíti, miként áll a dolog valójában, ott pedig azt – miként tűnt a dolog a zsidóknak. A

zsidók nem hittek az Ő önmagáról való bizonyságtételének, hanem más bizonyságokat követeltek. Ő pedig három hatalmas bizonyságot hozott fel nekik: először saját tetteinek bizonyságát: „a tettek, amelyeket én cselekszem, bizonyságot tesznek rólam” (Jn 5,36); másodszor az Ő mennyei Atyjának bizonyságát, Aki Fiaként tett róla bizonyságot a Jordánnál és a Tábor-hegyen: „és az Atya, aki elküldött engem, maga is bizonyságot tett rólam” (Jn 5,37); végül harmadszor a Szentírás bizonyságát: „kutassátok az Írásokat… és azok bizonyságot tesznek rólam” (Jn 5,39). Miféle bizonyságokra volna még szüksége egy akár csak csekély értelemmel bíró embernek? De a zsidó elöljárók értelme oly mértékben elhomályosult, hogy semmit sem láthattak és semmit sem érthettek. Amikor az emberbarát Úr megtett mindent, amit az ő megmentésükre meg kellett tenni, s amikor ők elutasítottak minden róla szóló bizonyságot – s ezzel elutasították saját üdvösségüket is –, akkor mondta nekik: „Ha én tanúskodom is magamról, az én tanúságom igaz.”

Ó, testvéreim, ne legyünk kemény szívűek, mint azok a megvakult elöljárók, és ne utasítsuk el egyetlen üdvösségünket! Ne keressünk semmi más bizonyságot, hanem higgyünk annak, amit maga Jézus Úr mond nekünk Önmagáról. Ő azt mondta Magáról, hogy Ő az Igazság. És mi ebből az Igazságból táplálkozunk, s ezáltal üdvözülünk.

Ó, Urunk Jézus, élő Igazság, örök Igazság, ne távolodj el tőlünk, hanem világosíts meg minket és ments meg minket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 10.

1. Szent Minodóra, Mitrodóra és Nimfodóra vértanúk. Három édestestvér egy bitüniai (ázsiai) helységből. Keresztény szellemben nevelkedve visszavonultak a városból a pusztába, mivel elméjüket Istenhez akarták emelni, s meg akartak szabadulni e csalóka világtól, hogy így tisztaságban és szüzességben éljék le életüket, mint Krisztus igaz menyasszonyai. Nagy fáradozásnak, böjtnek és imádságnak szentelték magukat, míg Isten fel nem ruházta őket a csodatétel ajándékával. Amikor betegeket kezdtek hozzájuk vinni gyógyulásért, akaratuk ellenére is híressé váltak. Hallott róluk egy bizonyos Fronton fejedelem is, és törvény elé hurcolta őket. Amikor a fejedelem meglátta őket, elámult arcuk szépségén. Mert bár nagy böjtölők voltak és testük szikár, arcuk világos volt, s belső béke és Isten kegyelme ragyogott rajta. A fejedelem először hízelgett nekik, és azt ígérte, hogy elküldi őket a császárhoz, aki majd feleségül adja őket főuraihoz. Ám amikor meggyőződött arról, hogy minden hízelgése és ígérete hatástalan Krisztus Urunk ezen menyasszonyaira, megparancsolta, hogy először Minodórát kínozzák meg, testvéreit pedig börtönbe vetette. A kegyetlen kínzások után a

fejedelem odakiáltott a sebesült és vérző Minodórának: „Mutass be áldozatot az isteneknek!” Erre a szent vértanú így válaszolt: „Hát nem látod? Semmi mást nem teszek, mint hogy önmagamat teljesen áldozatul mutatom be az én Istenemnek!” Amikor Szent Minodóra kilehelte lelkét a kínokban, a fejedelem elővezette a másik két testvért is, és Minodóra holtteste mellé állította őket. Megmutatva nekik testvérük halott testét, intette őket, hogy tagadják meg Krisztust. Ám mivel ők rendületlenek maradtak, őket is kegyetlen kínzásokkal ölte meg. Ekkor villám csapott le az égből, és megölte a szívtelen Frontont és szolgáit. A keresztények tisztelettel temették el Isten szent vértanúinak testeit. 305 és 311 között szenvedtek vértanúságot, Maximianus Galerius idejében, és megnyugodtak Krisztus országában.

2. Szent Pulkheria császárné. Arkadiusz császár leánya. Fogadalmat tett, hogy mindhalálig szüzességben marad, s e fogadalom jeleként a székesegyházban egy oltárasztalt készíttetett aranyból és drágakövekből. Társuralkodója volt fivérének, az ifjabb Theodosziusznak. Az ortodox hit nagy védelmezője. Az ő törekvései által hívták össze a III. Egyetemes Zsinatot Efezusban, amely elítélte Nesztoriosz eretnekségét. Ő építtette a Szentséges Istenszülő híres blachernaei templomát Konstantinápolyban. Theodosziusz halála után házasságra lépett a megválasztott Márkianosz császárral, de úgy élt vele, mint fivérével. Ő találta meg a szebaszteiai 40 vértanú ereklyéit. 453. szeptember 10-én hunyt el az Úrban, életének 55. évében.

3. Szent Apollós, Lukács és Kelemen. A hetven apostol közül valók. Apollós (Ap Csel 18,24-25) Szmirna püspöke volt Szent Polikárp előtt. Szent Lukács (Róm 16,21) Laodiceában volt püspök. Szent Kelemen pedig Szardikában volt püspök.

4. Szent három asszony. Egy konstantinápolyi nemesasszony a két szolgálójával. Megvetették e világ hiúságát, és magányba vonultak, ahol 11 évnyi aszkézis után hunytak el az Úrban.

Három szűz leány, édes testvérek,
Krisztusnak három dicső vértanúja,
Fronton előtt Krisztust dicsőítették,
Félelem nélkül a fejedelmet megrettentették.
Ám Fronton fejedelem, bölcsességben szegény,
Úgy gondolta, miként sokan mások is,
Hogy erőszakkal, tűzzel, akasztófával
Gyorsan végez a keresztények ügyével.
Azt gondolta a fejedelem: az asszony csak asszony,
A hitét majd gyorsan megváltoztatja!
De a fejedelem keservesen tévedett,
A keresztény asszonyoktól megszégyenült.

Krisztus nem nézi ki nő vagy férfi,
Ő erőt ad azoknak, kik Neki szolgálnak,
A hit és a reménység csodás erejét,
A keserű panasz nélküli szenvedés erejét.
Ez az erő birodalmakat élt túl,
Őrlődött évezredeken keresztül,
Őrlődött, és mégis épségben maradt,
Minden egyéb oly gyenge előtte, mint az agyag.
Minodóra, és vele Mitrodóra,
S a legkisebb testvér, Nimfodóra
Isten erejével a fejedelmet legyőzték,
Életüket adták, Krisztust dicsőítették,
Életüket adták, és élők maradtak.

ELMÉLKEDÉS

A keresztény női vértanúk – ezrek és ezrek – által tanúsított bátorság és türelem példái ragyogó dicsőséggel árasztották el a keresztény egyháztörténet minden lapját. Ám amilyen csodálatra méltók az önkéntes vértanú nők ezen példái, olyannyira, és nem kevésbé csodálatra méltók a – tudott és nem tudott – keresztény aszkéta nők példái is. Mert az aszkézis nem más, mint hosszan tartó vértanúság. Pál, Monembaszia püspöke egy tanulságos példát hagyott az utókorra az aszkéta nőkről. Amikor még világi ember és a császári adók begyűjtője volt, úgy adódott, hogy megszállt egy kolostorban. Látván, hogy a hollók a gyümölcsfákra szállnak, letörik a gyümölcsös ágakat és elhordják azokat, elámult ezen, s a szerzetesekkel együtt utánuk eredt, hogy megnézze, hová viszik a gyümölcsöt. Így követve őket egy járhatatlan tölgyesbe értek, amelynek a mélyén a hollók leszálltak, otthagyták a letört gyümölcságakat, és gyorsan visszatértek. Kutatva a helyet rátaláltak egy barlangra, és benne három böjtölő asszonyra. A legidősebb közülük elmesélte nekik az életüket: ő egy konstantinápolyi nemesasszony volt. Amikor meghalt a férje, egy másik főúr erőszakkal feleségül akarta venni. Ő azonban elhatározta, hogy első férje halála után élete hátralévő részét szüzességben tölti. Ezért gazdagságát szétosztotta a szegények között, fogta két szolgálóját, és velük együtt e puszta helyre menekült. Tizenegy évet töltöttek ott böjtben és imádságban, anélkül, hogy bárkit is láttak volna, vagy bárki látta volna őket Istenen kívül. A Gondviselő Isten pedig úgy rendezte, hogy a madarak hozzanak nekik gyümölcsöt eledelül. Ekkor megkérték az apátot, hogy hozzon nekik szent áldozást, hogy megáldozhassanak. Miután megáldoztak, három nappal ezután mindhárom szent asszony elhunyt az Úrban, a szerzetesek pedig tisztelettel eltemették őket.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Salamon gazdagságát és dicsőségét (1.Kir. 4–10), mégpedig:

1. hogyan épített Salamon először magasztos templomot Istennek, s azután városokat és hajókat építtetett;

2. hogyan ámultak a környező uralkodók Salamonon, hogyan szolgált neki Hírám, s hogyan látogatta meg őt Sába királynője;

3. hogyan nem volt Salamon az ő egész dicsőségében úgy felöltözve, mint a mező egyetlen lilioma (Mt 6,29).

SZENTBESZÉD

Arról, hogy a bűnös emberek szívesebben fogadják a gonosztevőt, mint a jótevőt

„Én Atyám nevében jöttem, és nem fogadtok el engem.
Majd ha más jön a maga nevében, azt elfogadjátok.” (Jn 5,43)

Ki az a másik, aki a maga nevében jön majd, és akit a bűnös emberek szívesebben fogadnak be, mint a Krisztus Urat? Az, aki nem hordoz keresztet, és nem a keskeny úton jár; aki nem emberbarát, hanem embergyűlölő; aki nem a bűn ellen harcol, hanem a bűnért; aki szereti a tisztátalanságot, és terjeszti a tisztátalanságot; aki az örök halál katonája, s nem az örök életé; aki hízeleg az istenteleneknek, s dédelget minden szenvedélyt és bűnt – az az antikrisztus. Ő a maga nevében jön majd, s nem az Isten nevében. És mindazok, akik nem fogadták be Krisztust, be fogják fogadni őt. Kedves lesz ő nekik, mert dédelgetni fogja a bűnösök minden görbe útját. Kedvesebb lesz ő nekik Krisztusnál, mert Krisztus nehéz útja mellett egy sima, jégszerű ösvényt készít majd, amelyen az emberek könnyen csúsznak, nem gondolva a szakadékra, amelybe ő vezeti őket. Krisztus Úr az emberek örök üdvösségének, az örök életnek, az örök igazságnak és igazságosságnak nevében jött, ő pedig a maga nevében, vagyis az örök kárhozat, a halál, a hazugság és az igazságtalanság nevében jön majd. És amikor az antikrisztus az övéi közé jön, az övéi örömmel fogadják majd őt; mindazok, akiknek Krisztus nehéz, örömmel fogadják majd az antikrisztust, mert könnyűnek tűnik majd nekik, s mert az ő útja könnyűnek tetszik majd nekik. Amikor már késő lesz, meglátják az esztelenek, hogy becsapattak, de üdvösség nem lesz többé. Amikor lecsúsznak az örök éjszakába, a bűzös kígyó ölébe, akkor már késő lesz – a bűnbánat nem fogadtatik el, és üdvösség sem lesz többé. Gyorsan véget ér az antikrisztus esztelen lakomája a bűnösökkel a földön, mint egy szempillantás, úgy ér véget; s a tisztátalan vigasság háza a gyötrelem és a keserűség kilátástalan börtönévé változik. Akkor már minden késő lesz.

Ó, emberbarát Urunk, az emberek egyetlen barátja, Téged egyedül ismerünk el és vallunk. Téged, egyedül Téged fogadunk be mint Üdvözítőnket és a mi üdvösségünket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 11.

1. Szt. Teodóra. Alexandriai származású, fiatal házas asszony. Egy jósnő rábeszélésére házasságtörést követett el egy másik férfival. A lelkiismeret-furdalás azonnal kegyetlenül marni kezdte. Levágatta a haját, férfiruhát öltött, és Teodor néven belépett az Oktodekat férfimonostorba. Munkája, böjtje, virrasztása, alázata és könnyes bűnbánata elámultatta az egész testvériséget. Amikor egy parázna leány hamisan megvádolta, hogy teherbe ejtette őt, Teodóra nem akart védekezni. Ezt a rágalmat Isten büntetésének tekintette korábbi bűnéért. Kiűzték a monostorból, és 7 évet töltött erdőkben, pusztaságokban vándorolva, miközben a parázna nő gyermekét is nevelte. Legyőzött minden ördögi kísértést: nem akart leborulni a sátán előtt, nem fogadta el az ételt egy katona kezéből, és nem hallgatott férje tanácsára sem, hogy térjen vissza hozzá. Mindez ugyanis csak ördögi látomás volt, és amint Teodóra keresztet vetett, minden eltűnt, mint a füst. 7 év után az igumen visszafogadta a monostorba, ahol még 2 évet élt, majd elszunnyadt az Úrban. A szerzetesek csak ekkor tudták meg, hogy nő volt; az igumennek pedig megjelent egy angyal, és mindent megmagyarázott neki. Férje eljött a temetésére, és haláláig volt felesége cellájában maradt. Szent Teodóra Isten hatalmas kegyelmét bírta: vadállatokat szelídített, betegségeket gyógyított, és vizet fakasztott a száraz kútból. Így dicsőítette meg Isten az igaz bűnbánót, aki hősies türelemmel 9 éven át vezekelt egyetlen bűnéért. Elhunyt a 490. évben.

2. Szt. Paphnutiosz hitvalló. Az egyiptomi Thébaiszban található Taisz püspöke. Sokat szenvedett az igazhitű vallásért; az eretnekek az egyik szemét kiszúrták, bal lábát pedig eltörték. Részt vett az Első Egyetemes Zsinaton, ahol nagy erővel cáfolta meg Arius eretnekségét. Konstantin császár nagyra becsülte őt, és gyakran megcsókolta a kiszúrt szemét, amely az igazhitű igazságért lett kibökve. Határozottan fellépett a zsinaton a nyugati képviselők ellen, akik a világi papság számára teljesen meg akarták tiltani a házasságot. Egész életében szűzi tisztaságban élt.

3. Szt. Eufroszinosz szakács. Egyszerű ember, de Isten embere. Szakácsként szolgált egy amoreai monostorban a IX. században. E monostor lelkiatyja egy éjszaka a Paradicsomban látta magát, és ott megpillantotta Eufroszinoszt. Eufroszinosz kiválasztott neki három paradicsomi almát, és megajándékozta vele. Amikor a lelkiatya felébredt, három szokatlanul szép és illatos almát talált a párnája mellett. Gyorsan megkereste Eufroszinoszt, és megkérdezte tőle: „Hol voltál ma éjjel, testvérem?” „Ott, ahol

te is, atyám" – válaszolta Isten boldog kegyeltje. Ekkor a lelkiatya az egész esetet feltárta a szerzetesek előtt, és mindannyian felismerték Eufroszinosz szentségét és Isten előtt kedves életét. Eufroszinosz azonban, tartva az emberek dicsőítésétől, azonnal elmenekült a monostorból, és elrejtőzött a pusztaságban, ahol leélte élete hátralévő részét.

4. Szt. Ia vértanú. Bálványimádó papok vádolták meg, és az Úrért szenvedett vértanúhalált Perzsiában, II. Sápúr idejében, 363-ban. A hagyomány szerint halálakor a nap elsötétült, és az egész levegőt csodás jóillat töltötte be. Az Úr által mindörökre megdicsőíttetett.

5. Szt. Diodorosz, Didümosz és Diomédész vértanúk. Krisztusért gyötörték őket Laodiceában, és lelküket átadták Uruknak.

Szegény Teodóra, bűnbe bonyolódott,
Dicső Teodóra, bűntől feloldozott,
Egyetlenegy bűnét száz erénnyel mosta,
Isten Szent Fiának örök kegye óvta.
Magától az ördög suttogását rázta,
Szelíden viselte, ha a világ vádolta.
Istenére lelt rá mély elmélkedése,
Így szabadult lelke a földi göröngytől.
Isten akaratát mindvégig követte,
Ezért a Mennyország lett az ő lakhelye.
Szent Teodóra, te, a Paradicsom lakója,
Segíts most mirajtunk, Isten hű szolgálója!
Hogy mi, bűnösök is, bűntől szabaduljunk,
S a mennyei lakban teveled lakjunk.
Hatalmat kaptál te, éltedben s holtodban,
Hogy az ördög cselszövését eltiporjad nyomban;
Isten adott erőt tiszta szerelmedért,
A te nagy erődtől minden démon megremeg.
A szentek karával Krisztus előtt borulj le,
És a szörnyű bajt te tőlünk messze űzd el.

ELMÉLKEDÉS

Senkinek sem szabad megakadályoznia az Isten iránti tökéletes odaadás és szolgálat útját. Sok szent életű asszonyt, akik el akartak menekülni a házasság elől,

hogy Istennek szenteljék magukat, a férjük üldözött és akadályozott ebben. Végül ezek az asszonyok általában győzedelmeskedtek, mivel megingathatatlanok maradtak szándékukban, és példájukkal gyakran felébresztették férjük lelkiismeretét is, így őket is az üdvösség útjára vezérelték. Szt. Teodórának a legnagyobb körültekintéssel kellett rejtőzködnie a férje elől, ezért öltözött férfiruhába, és vonult vissza egy férfimonostorba. Voltak azonban józan és megfontolt férjek is, akik jóváhagyták feleségük szándékát, hogy eltávolodjanak a világtól, és teljesen Istennek szenteljék magukat. Frigyes császár eljegyezte a szűz Csehországi Ágnest. Ő azonban semmiképpen sem egyezett bele a házasságba, ami miatt felbontotta az eljegyzést, és monostorba menekült. Ekkor a bölcs császár így szólt: „Ha egy másik halandó emberért hagyott volna el engem, bosszút állnék; de nem szabad megsértődnöm azon, hogy helyettem a Mennyei Királyt választotta."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Salamon félelmetes Istentől való elpártolását és Isten büntetését (1Kir. 11), mégpedig:

1. Hogyan pártolt el az Istentől idős korában Salamon, sok asszonytól elvakítva, és hogyan kezdett bálványoknak szolgálni;
2. Hogyan gerjedt haragra az Isten, és hogyan adta át a királyságot Salamon szolgájának;
3. Hogyan pártolt el Salamon az Istentől, jóllehet az Isten kétszer is megjelent neki, és nagy bölcsességgel, valamint dicsőséggel ajándékozta meg;
4. Hogyan bukhat el még a legjobb ember is, ha nem virraszt önmaga felett Isten félelmével.

BESZÉD
Krisztusról, mint az élet kenyeréről

„Én vagyok az élet kenyere." (Jn 6,35)

Ki képes életre kelteni, testvéreim, ha nem Az, aki teremtett is? Ki lehet valójában az élet kenyere, ha nem a mi Teremtőnk? Ő teremtett, Ő tart meg, Ő táplál, Ő kelt életre. Ha a búza a testet táplálja, Krisztus a lelket táplálja. Ha a földi kenyér a testünket tartja fenn, Krisztus által a lelkünk táplálkozik és él. Ám ha a lelkünk valami más eledellel táplálkozik, és nem Krisztussal, akkor elkorhad és meghal, nem pedig él. *„Ne az veszendő eledelért fáradozzatok, hanem az olyan eledelért, amely megmarad az örök életre" (Jn 6,27)*. Így szólt az Úr korábban. Először megvizsgálja az emberek

éhségét, és csak azután kínálja a kenyeret; pontosabban először éhséget támaszt, majd utána ad kenyeret. Mert az emberek össze vannak zavarodva az éhségüket illetően. Éhesek valamire, de nem tudják, mire. Miután jóllaktak a földi eledellel, sőt túl is telítődtek vele, mégis valamilyen csillapíthatatlan éhséget éreznek. És bár látják, hogy az egész föld és a föld minden kenyere sem képes lecsillapítani ezt a titokzatos éhséget, mégis a földi eledel után futnak, a földért kapkodnak, és csakis a földért. Pedig az emberek valódi éhsége a menny utáni, az örök élet utáni, az Isten utáni éhség. Ezt az éhséget mutatja meg először az Úr Jézus, és csak azután terít asztalt annak csillapítására. Ez az asztal – Ő maga. *„Én vagyok az élet kenyere: aki hozzám jön, nem éhezik meg."* Jóllakik, örvendezni fog, életre kel, megismeri Istent, és megismeri önmagát. Ó, testvéreim – feltámad a halálból! Mert a veszendő eledellel való szüntelen táplálkozás a halhatatlan, szellemi eledel nélkül fokozatosan megöli a lelket, és végül teljesen halottá teszi azt. Mitől? Az éhségtől. A test a földből van, és beéri a földi eledellel. A lélek azonban magának az Élet Forrásának a leheletéből való, így a táplálékot és az italt ettől az ő egyetlen Forrásától követeli.

Ó, Úr Jézus, az örök, a valódi és múlhatatlan élet kenyere, legédesebb kenyér, táplálj minket Önmagaddal. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 12.

1. Szent Autonomosz püspök és vértanú. Diocletianus üldözése idején Itáliából az ázsiai Bitiniába, egy Szoreosz nevű helyre menekült. Ott sokakat keresztény hitre térített, és felépítette nekik Szent Mihály arkangyal templomát. Egy Kornéliusz nevű jó keresztény házában lakott, akit Autonomosz előbb áldozópappá, majd püspökké szentelt. Szoreosz városa mellett feküdt Limna, egy kizárólag pogányok lakta település. Szent Autonomosz elment oda, és Krisztus evangéliumával hamarosan sokakat megvilágosított. Ez feldühítette a pogányokat, így egy nap megrohanták a szoreoszi Szent Mihály arkangyal templomot. Az istentisztelet alatt Autonomoszt az oltárnál, sok más keresztényt pedig a templomban megöltek. Konstantin császár idejében egy Szeverianusz nevű királyi főnemes templomot emelt Szent Autonomosz sírja fölé. Halála után kétszáz évvel Szent Autonomosz megjelent egy János nevű katonának. Ez a János kiásta a szent ereklyéit, és teljesen épségben találta azokat. A szent ereklyéi által sok beteg nyerte vissza egészségét. Így dicsőítette meg Isten azt, aki Őt dicsőítette földi élete során.

2. Szent Kornútosz ikóniumi püspök és vértanú. Nikomédiából, Szalate faluból származott. Már teljesen idős volt, amikor Decius és Valerianus idején kitört az üldözés. Egy Pereniosz nevű keresztényüldöző Nikomédiába érkezett, és keresni kezdte

a keresztényeket. A keresztények elhagyták a várost és elrejtőztek, de idős püspökük nem akart elmenekülni. Személyesen állt Pereniosz elé, és kereszténynek vallotta magát. A kínzó teljesen megkötöztette, és megparancsolta, hogy vonszolják végig a városon, míg sok vér folyt ki belőle, végül kard által adta vissza szent lelkét Istennek.

3. Szent Juliánusz vértanú 40 társával. Mindannyian 300 körül szenvedtek vértanúhalált. Előbb megkínozták, majd lefejezték őket. Halála előtt Szent Juliánusz így imádkozott Istenhez: „Uram, azoknak, akik vesznek az én poromból, adj bűnbocsánatot és a szenvedélyek lecsillapodását; mezőikre ne támadjanak kártékony madarak, sem sáskák, sem hernyók, sem semmiféle más pusztító halálnem; lelkemet pedig fogadd be békével."

4. Thaszoszi Szent Dániel (szerzetes). Aszkéta és egy nagy monostor alapítója. Nagy Szent Joannikiosz kortársa volt, és jelen volt, amikor Joannikiosz meglátogatta Thaszosz szigetét. A nép könyörgött a megdicsőült Joannikiosznak, hogy szabadítsa meg őket a kígyóktól. A szent imádkozott Istenhez, és a kígyók hatalmas számban a tengerbe rohantak, majd vízbe fúltak.

5. Szent Makedóniosz, Tatiánosz és Theodulosz vértanúk. Krisztus Urunkért szenvedtek vértanúhalált a hitehagyott Julianus idejében, a frigiai Meroszban. Egy bálványszobor összetörése miatt kegyetlenül megkínozták őket, és egy vasrostélyon sütötték mindaddig, amíg át nem adták lelküket Istennek. A tűzön való égés közben ezek a bátor férfiak gúnyolódva kiáltották a kínzónak: „Nem kóstolod meg a húsunkat, hogy jól megsült-e?" És azt is mondták, a dicső Lőrinc fődiakónushoz hasonlóan: „Fordíts minket a másik oldalunkra, mert ez az egyik már megsült!" A tűzön lévő szent vértanúkat látva és hallgatva a kínzó sokkal inkább összezavarodott és megrémült, mint ők maguk.

A dicsőséges Autonomosz a kínoktól nem rettent meg,
De szolgálata miatt egyetlen helyhez sem kötődött;
Menekülve a kegyetlen kínzók haragja elől,
A szent Evangélium magvait vetette mindenütt,
Krisztus nevében keresztelte meg az embereket,
E szent Névvel téve csodás tetteket.
S mikor művét elvégezte és Istennek tetszett,
És ütött az órája, hogy az örökkévalóságba költözzön,
A kegyetlen kínzók a templomba rontottak,
S a szent oltárnál a szentet megölték.
Mikor a szent a vérontás nélküli áldozatot mutatta be,
A vértelen a véressel – mindkettő összevegyült!
Szent Autonomosz, Istennek szolgája,

– Hiszen Isten szolgájához illenek a kínok –
Ments meg minket a félelemtől a gyötrelmek láttán,
És légy segítségére a mi üdvösségünknek.
Hogy ne féljünk a Keresztért mindent elviselni,
Hogy büszkeségnek tartsuk Krisztusért meghalni.
Minden betegségnek csodás gyógyítója,
Őrizz meg minket a démoni tévelygéstől,
Hogy elménket a Magasságos Istenbe merítsük,
S méltók lehessünk az örök életre,
Amelyben most te magad is királyként uralkodsz,
S a szent angyalokkal örvendezve ünnepelsz.

ELMÉLKEDÉS

Milyennek kell lennie az ember Istennel való kapcsolatának? Megszakítás nélkülinek és szüntelennek. „Ragaszkodj Istenhez, mint fiú az atyjához" – tanácsolja Szent Antal. Szent Aloniosz pedig így szólt: „ha az ember nem vési a szívébe, hogy rajta és Istenen kívül senki más nincs a világon, nem találhat lelki békét és nyugodalmat". Egyedül Isten elegendő, sőt mindennél elégségesebb mindarra, amit az emberi szív csak kívánhat. A boldog Teodóra egyetlen szó nélkül fogadott be egy idegen gyermeket, akit a rágalmazók az övének hazudtak. Ezt a gyermeket szeretettel nevelte és oktatta az Isten félelmében. Halála előtt pedig így tanácsolta a gyermeket: „mire van szüksége az embernek jobban, mint Istenre és az Ő isteni szeretetére? Ő a mi kincsünk, Ő a gazdagságunk, Ő az ételünk és italunk, Ő a ruházatunk és hajlékunk, Ő az egészségünk és erőnk, Ő a vigasságunk és örömünk, Ő a mi reménységünk és bizodalmunk. Törekedj arra, fiam, hogy Őt nyerd el. Ha az egyetlen Istent elnyered, az elegendő neked: jobban fogsz örvendezni Őbenne, mintha az egész világot megszerezted volna". Ezt mondván Szent Teodóra nem könyvekből vagy mások elbeszéléseiből beszélt, hanem saját tapasztalata alapján. Hét évig élt minden embertől elűzve és megvetve, és ez idő alatt tapasztalati úton megismerte, hogy Isten neki a mindenség, és hogy az egyetlen Isten elegendő mindarra, amit az emberi szív áhít.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Salamon királyságának szakadását (1Kir. 11–12), mégpedig:

1. hogyan szakadt szét Izráel királysága Salamon bűne miatt;
2. hogyan lett Jeroboám, a király szolgája 10 törzs királyává, és Roboám, a király fia 2 törzs királyává;
3. hogyan történik ez ma is, amikor az apa a bűneivel nyomorúságot hoz a fiára, a nép elöljárója pedig a népre.

SZENTBESZÉD
arról, hogy a léleknek Krisztussal kell táplálkoznia, hogy éljen

„Aki engem eszik, az is általam él.” (Ján. 6, 57)

Így szól az Úr Krisztus, az élet és az élet forrása. A fa táplálkozik a földből, a levegőből és a fényből. Ha a fa nem táplálkozik a földből, a levegőből és a fényből, vajon növekedni és élni fog-e? A csecsemő édesanyja keblén vajon mi mással táplálkozik, mint magával az anyjával? Ha nem táplálkozik az anyjával, vajon növekedni és élni fog-e? Ugyanígy a mi lelkünk sem fog növekedni, sem élni, ha nem táplálkozik Krisztussal, az élővel és halhatatlannal. Itt nem az általános életről van szó, amellyel a természet él, sem nem a satnya életről, amellyel a pogányok élnek, hanem a különleges, isteni és örök életről; a teljes és örömteli életről. Ezt az életet egyedül Krisztus adja az embereknek, és ez csak azokhoz érkezik el, akik Krisztussal táplálkoznak. Minden ember pontosan akkora, amilyen eledellel táplálkozik; és minden ember pontosan annyira élő, amilyen eledellel táplálkozik. Itt nem a testi eledelről van szó, mert a testi eledellel nem az emberi lélek táplálkozik, hanem csak az emberi test. Az emberek különböznek ugyan testi növekedésben és életben, de ez a különbség egészen elenyésző. A lelki növekedésben és életben való különbség azonban hatalmas az emberek között: míg egyesek lelki növekedésükben alig emelkednek ki a földből, addig mások az egekig magasztosulnak. Vajon a Heródes és Keresztelő János közötti különbség kisebb-e, mint a király és az angyal közötti különbség? Míg az előbbi testével és lelkével a földön vonszolja magát, és bűnnel védi földi trónját, addig az utóbbi testével a pusztaság kőszikláján áll, lelkével pedig felemelkedik az egekbe az angyalok közé.

Ó, testvéreim, emeljük fel lelkünket az egekbe, ahol az Úr Krisztus ül az örök dicsőség trónusán, és tápláljuk, itassuk lelkünket és szívünket Ővele, a tiszta és mindenható élettel. Csakis így válhatunk méltóvá arra, hogy az Ő társörökösei legyünk a mennyek országában.

Úr Jézus, igaz Istenünk, a mi édes eledelünk és emberszerető Táplálónk, ne taszíts el minket a Te isteni kebledről, mert gyengék és erőtlenek vagyunk. Táplálj minket Önmagaddal, ó, irgalmas Táplálónk. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 13.

1. A Krisztus Feltámadása templomának szentelése. Amikor Szent Heléna császárné megtalálta az Úr Keresztjét Jeruzsálemben, hosszabb ideig a szent városban maradt, és templomot építtetett Gecsemánéban, Betlehemben, az Olajfák hegyén,

valamint más olyan helyeken, amelyek az Úr Jézus Krisztus életéről és munkásságáról voltak nevezetesek. A Golgotán pedig, ahol a drága Keresztet is meglelte, egy hatalmas templom építésébe kezdett, amelynek teteje alatt maga a Koponyák helye is ott volt, ahol az Urat megfeszítették, valamint az a hely is, ahová eltemették. A szent császárné egyetlen tető alá kívánta hozni Krisztus szenvedésének és dicsőségének helyét. Azonban Heléna elköltözött az Úrhoz, mielőtt ez a fenséges templom elkészült volna. Amikor a templom befejezést nyert, Konstantin éppen uralkodásának harmincadik évfordulóját ünnepelte abban az évben. Így a templom szentelése és a császár jubileumi ünnepe ugyanazon a napon, 335. szeptember 13-án ment végbe. Ebben az időben Tiruszban egy helyi püspöki zsinat ülésezett. Ezek a püspökök, sok más főpappal együtt, Jeruzsálembe sereglettek az Úr Feltámadása templomának ünnepélyes felszentelésére. Ekkor rendelték el, hogy ezt a napot, mint Krisztus Egyházának győzelmi és diadalnapját, ünnepként említsék meg minden esztendőben.

2. Szent Kornéliusz százados, vértanú. Római ember és római tiszt a palesztinai Cezáreában. Péter apostol keresztelte meg égi kinyilatkoztatás alapján (ApCsel 10, 1). Ő volt az első a pogányok közül, aki belépett Isten Egyházába. Addig ugyanis egyesek úgy vélték, hogy Krisztus Egyháza csak a zsidóké és azoké, akik felveszik a zsidó körülmetélkedést. Megkeresztelkedése után Kornéliusz mindent elhagyott, és követte Péter apostolt. Ez az apostol később püspökké szentelte őt, és elküldte a pogány Szkipszeoszisz városába, ahol a szent Kornéliusz sok gyalázatot és kínzást szenvedett el Krisztusért. Isten erejével azonban lerombolta Apollón templomát, és megkeresztelte a város fejedelmét, Dimitrioszt, valamint 277 pogányt. Istentől előre megtudva halálának napját, magához hívta az összes keresztényt, tanácsokkal látta el őket, imádkozott értük Istenhez, és tisztes öregkorban békével elköltözött az Úrhoz. Idővel a sírja feledésbe merült és elhanyagolttá vált. Ám a szent megjelent Sziluánusz troászi püspöknek, kinyilatkoztatta neki sírjának helyét, és megparancsolta, hogy építsen oda templomot. A püspök ezt egy gazdag polgár, Eugéniosz segítségével véghez is vitte. Szent Kornéliusz ereklyéi által számos csoda történt.

3. Szent Makrobiosz és Gordiánusz vértanúk. Paflagóniából származtak. Kezdetben császári asztalnokok voltak, ám amikor kereszténynek vallották magukat, a császár Szkítiába száműzte őket, ahol az Új-Dunavac nevű helyen tűzbe vetették őket 320-ban.

4. Szent Keteván vértanú. Kaheti királynője. Keresztény hite miatt szenvedett vértanúhalált I. Abbász sahtól 1624-ben. A sah parancsára egy izzó üstöt tettek a fejére. Fia, Teimuraz grúz király az alaverdi templom oltára alá helyezte el szent ereklyéit Grúziában.

5. Szent Jerotheosz (szerzetes). A Peloponnészoszon született, Kalamata faluban. Az Athosz-hegyi Ivéron-monostorban végzett aszketikus lelki harcot. Kitűnt nagy

világi műveltségével és szigorú szerzetesi aszkézisével egyaránt. Igyekezett betölteni Nagy Szent Arszeniosz azon szabályát: „a szerzetesnek elegendő egyetlen óra alvás is a 24 óra leforgása alatt.” Juru szigetén hunyt el 1745-ben. Ereklyéi csodatevők, fejét az Ivéron-monostorban őrzik. Szent ereklyéinek érintésétől Konstantinápolyban egy vak asszony visszanyerte a látását.

A csodás Kornéliusz, ki szívében kegyes vala,
De elméje szerint még nyilvánvalóan pogány,
Bőséges alamizsnájával lecsendesítette Isten haragját,
A Magasságos Isten ezért egy hatalmas angyalt küldött hozzá.
Az angyal köszöntötte őt, az apostol pedig megkeresztelte,
Így vált ő mindenben a hívők közösségének tagjává.
A legelső pogány, aki az Egyházhoz csatlakozott,
És egész házanépével együtt megvallotta Krisztust.
Ám a puszta keresztség nem volt elegendő neki,
Isten apostolával ő maga is apostollá lett.
Hogy másokon segítsen, és másokat megmentsen,
Kornéliusz nehéz lelki harcot vett magára.
Hatalmas csodákkal ámulatba ejtette az embereket,
Majd megkeresztelte a fejedelmet és emberek százait.
Megismervén Krisztus édességét, elhagyta otthonát,
A drága Krisztusért vállalt kínok által dicsőült meg.
A jelen életben végzett munkájáért és gyötrelmeiért
Most jutalmat arat Krisztus országában.
Szent Kornéliusz, segíts most nekünk
Az örök Bíró előtt a te szent imáid által.

ELMÉLKEDÉS

Mi történik Krisztus Egyházának üldözőivel? Kérdezzétek meg Sault, az Egyház üldözőjét, mi történt vele. „Nehéz neked a tüske (ösztön) ellen rugdalóznod” – mondta az Úr Saulnak (ApCsel 9, 5); Saul pedig megkeresztelkedett és Pállá lett. Mi történt Heródessel, a keresztények első üldözőjével? Mi történt a hitehagyott Julianusszal? Gonosz halállal haltak meg, és a Krisztus elleni törekvéseik semmivé foszlottak, mint a füst. És így van ez az egész történelem során: az üldözők egyik része kereszténnyé tér meg, a másik része pedig szörnyű halált hal; Krisztus-ellenes törekvéseik pedig mindannyiuknak semmivé foszlanak, mint a füst. Hadriánusz császár, miután leigázta Jeruzsálemet, nemcsak a zsidókon akart bosszút állni, hanem a kereszténye ken is, mert nem tett különbséget keresztények és zsidók között. A zsidókat szétszórta az egész

világon, Salamon templomának helyén pedig bálványtemplomot emelt. Ezenfelül a saját neve után Éliának nevezte el Jeruzsálemet, és megtiltotta, hogy bárki is Jeruzsálemnek hívja a várost. A Golgotán a tisztátalan Vénusznak, az Úr sírjánál Zeusznak, Betlehemben pedig Adónisznak emelt bálványtemplomot. Milyen keservesen érezhették magukat az akkori keresztények, látva szent helyeik ilyen meggyalázását? De mi történt a végén? Hadriánusz császár gonosz halállal pusztult el, a pogány templomokat pedig Heléna császárné és Konstantin császár idejében eltávolították, és helyükre csodálatos keresztény templomokat emeltek, amelyek mind a mai napig állnak. Nehéz a tüske ellen rúgódozni. Ó, mily kétségbeejtően reménytelen minden hadakozás Krisztus ellen!

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük az emberi törekvések hiábavalóságát Isten akaratával szemben (1Kir. 12), mégpedig:

1. hogyan szakadt el a tíz törzs, és hogyan tette meg királyának Salamon szolgáját;
2. hogyan gyűjtött sereget Roboám, hogy hadat viseljen Jeroboám ellen;
3. hogyan térítette el őt Isten a háborútól, mondván a próféta által: „Én rendeltem, hogy így legyen."

SZENTBESZÉD
arról, hogy a világ gyűlöli a bűnének tanúját

„Titeket nem gyűlölhet a világ, de engem gyűlöl..." (Ján. 7, 7)

Miért gyűlöli a világ az Úr Krisztust? Ezt maga az Úr azonnal meg is magyarázta: *„mert én bizonyságot teszek felőle, hogy az ő cselekedetei gonoszak."* Senkit sem gyűlölnek annyira az emberek, mint a bűneik tanúját. Ezért van az, hogy a legnagyobb bűntetteket a világban éjszaka, a sötétségben követik el. De vajon Isten nem lát-e az éjszakában és a sötétségben? Isten valóban lát, ám a gonosztevők nem látják Istent. És még ha némelyikük hisz is valamennyire Istenben, a hiányos megvilágosodottságuk miatt mégis azt gondolják, hogy a sötétség egy függöny az emberek és Isten között. Az Úr Krisztus önmagával világosan kinyilatkoztatta, hogy Isten mindent látó, és semmiféle sötétség nem akadályozza meg az Ő szemét a látásban. Ő látta az embereket a távolban, mint Natánaelt a fügefa alatt. Látta a szamárcsikót és a szamarat a másik faluban. Az Ő látását nem akadályozta a nagy távolság. Előre látta Péter megtagadását, Júdás árulását, a saját halálát és feltámadását, Jeruzsálem pusztulását, Egyházának örökkévalóságát, követőinek szenvedését és az idők végezetén bekövetkező eseményeket. Az Ő látását nem akadályozta az időbeli távolság. De minek is sorolnánk? Mi

van rejtettebb az emberi szívnél? Hát nem rejti-e el a szivet a test vastag függönye? És a szívben lévő gondolatok nem még rejtettebbek-e magánál a szívnél is? Ő mégis belelátott az emberi szív sötétségébe, és olvasta az emberek gondolatait a szívükben: *„Miért gondoltok gonoszt a ti szívetekben?" (Mát. 9, 4).* Mi csoda van azon, testvéreim, hogy egy ilyen tanútól féltek mindazok, akik gonoszt gondolnak vagy gonoszt cselekszenek? Mi csoda van azon, hogy a gonosztevők gyűlölték Őt? *„Titeket nem gyűlölhet a világ."* Kiket? Mindazokat, akik részesedtek a világ gonoszságában, és akik e részesedésük miatt nem mernek bizonyságot tenni a világ ellen, még arról sem, amit tudnak. Azok, akik félnek az emberektől, hogyan tehetnének bizonyságot az emberek ellen? Azok, akik dicsőséget keresnek az emberektől, hogyan merészelnék magukra vonni az emberek neheztelését?

Ó, testvéreim, jobb nekünk, ha a világ gyűlöl minket, de Krisztus szeret, mintha az egész világ szeretne és dicsőítene bennünket, Krisztus pedig elfordítaná tőlünk az Ő arcát, mondván nekünk: „Nem ismerlek titeket". Ha a világ gyűlöl minket, vigasztalódjunk a Megváltó szavaival: *„tudjátok meg, hogy engem elébb gyűlölt ti nálatoknál." (Ján. 15, 18).*

Ó, áldott Úrunk, minden áldás Forrása, erősítsd meg a mi szívünket, hogy ne rettenjen meg, amikor a világ gyűlöli. Csak Te áldj meg és szeress minket, jóságos Megváltónk. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 14.

1. Keresztfelmagasztalás. Ezen a napon két olyan eseményt ünnepel az Egyház, amely Krisztus drága Keresztjéhez kapcsolódik: először a drága Kereszt megtalálását a Golgotán, másodszor pedig a drága Kereszt visszatérését Perzsiából ismét Jeruzsálembe. A Szentföldet járva Szent Heléna császárné elhatározta, hogy felkutatja Krisztus drága Keresztjét. Egy Júdás nevű idős zsidó ember volt az egyetlen, aki ismerte a helyet, ahol a Kereszt feküdt, és a császárné sürgetésére kinyilatkoztatta, hogy a Kereszt Vénusz bálványtemploma alatt van elásva, amelyet Hadriánusz császár emeltetett a Golgotán. A császárné megparancsolta, hogy rombolják le azt a pogány bálványtemplomot, majd a mélybe ásva három keresztet találtak. Miközben a császárné bizonytalanságban volt, hogyan ismerje fel Krisztus Keresztjét, egy temetési menet haladt el amellett a hely tőszomszédságában. Ekkor Makáriosz pátriárka azt mondta, hogy tegyék a halottra sorban, egyik keresztet a másik után. Amikor az első és a második keresztet rátették, a halott változatlanul feküdt. Ám amikor a harmadik keresztet helyezték rá, a halott életre kelt. Ebből ismerték fel, hogy az a Krisztus drága és életadó Keresztje. Ezután egy beteg asszonyra is rátették, és az asszony meggyógyult. Ekkor a pátriárka magasba emelte a Keresztet, hogy az egész nép láthassa, a nép pedig

könnyek között énekelte: Uram, irgalmazz! Heléna császárné ezüstből készíttetett szentségtartót, és abba helyezte a drága Keresztet. Később Hozroész perzsa király, miután elfoglalta Jeruzsálemet, sok embert fogságba hurcolt, és az Úr Keresztjét is magával vitte Perzsiába. Perzsiában a Kereszt 14 évig feküdt. 628-ban Hérakleiosz görög császár legyőzte Hozroészt, és dicsőséggel visszaszállította a Keresztet Jeruzsálembe. A városba belépve Hérakleiosz császár a hátán hordozta a Keresztet. Ám hirtelen megállt a császár, és egyetlen lépést sem tudott tenni. Zakariás pátriárka ekkor egy angyalt látott, aki megakadályozta a császárt abban, hogy fényes uralkodói öltözetben járjon a Kereszt alatt, mégpedig azon az úton, amelyen az Úr mezítláb és megalázva járt. A pátriárka feltárta ezt a látomást a császárnak. Ekkor a császár levetette díszes ruháit, szegényes öltözetben és mezítláb vette magához a Keresztet, felvitte a Golgotára, és elhelyezte a Feltámadás templomában, az egész keresztény világ örömére és vigasztalására.

2. Szent Plakilla császárné. Nagy Teodóz császár hitvese. Igaz keresztény volt mind elméje, mind cselekedetei szerint. Különösen kitűnt a szegény és beteg emberek megsegítésével. Amikor némelyek azt mondták neki, hogy ez nem illik a császári méltósághoz, ő így válaszolt: „A császári hivatáshoz az illik, hogy pénzzel segítsen; a magam személyes munkáját (a szegények körében) azonban Annak adom, Aki méltóztatott nekem ezt a hivatást adni." Békében hunyt el 400 körül.

3. Szaloniki Szent Makáriosz szerzetes-vértanú. Szent Nifont pátriárka tanítványa abban az időben, amikor a pátriárka a teljes hallgatagság lelki harcát vívta a Vatopedi-monostorban. Makáriosz vágyott a Krisztus Urunkért való vértanúságra, és áldást kért Szent Nifonttól. A tisztánlátó pátriárka, látva, hogy ez Isten akarata, megáldotta őt a vértanúság útjára. Makáriosz Szalonikibe ment, és egy török tömegben beszélni kezdett Krisztusról, mint az egyetlen igaz Istenről. A törökök megverték és börtönbe vetették. Amikor bíróság elé állították, Makáriosz odakiáltott a törököknek: „Ó, bárcsak megismernétek az igazságot, és megkeresztelkednétek az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében!" A törökök lefejezték őt 1527-ben. Ebben az órában Szent Nifont lélekben látta ezt a Vatopedi-monostorból, és hírül adta a szerzetesnek Makáriosz vértanúhalálát, mondván: „Tudd meg, fiam, hogy Makáriosz testvéred ma vértanúhalált halt, és felemelkedik az égbe, diadalt ülve és örvendezve az Úrban. Az ő imái által méltóztassunk mi is a boldogságra!"

4. Tarszoszi Szent Mária szerzetesnő. Teljesen bűnös, erkölcstelen életet élt. Két szerzetes, akik Tarszoszon utaztak át, megszállt abban a fogadóban, ahol Mária a paráznaságot űzte. Amikor közeledett a szerzetesekhez, azok megfeddték és tisztátalanként ellökték őt maguktól. Ő hirtelen bűnbánatot tartott, és megfogadta abban az órában, hogy soha többé nem követ el bűnt. A szerzetesek magukkal vették, és egy női monostorba vitték, ahol Mária késő öregkoráig lelki harcot vivott. Már életében méltóvá vált a csodatevő erőre.

Mentsd meg, Isten, a Te néped,
Ments meg, ó Urunk,
A drága Kereszttel világíts nekünk,
A Kereszttel vezess!
A Kereszt erő és győzelmi jel,
A Kereszt az üdvösség.
Mentsd meg, Isten, a Pátriárkát
És a szerb püspökök karát,
Adj neki erőt, hogy szolgálhasson
A Te drága Keresztednek!
A Kereszt erő és győzelmi jel,
A Kereszt az üdvösség.

Mentsd meg, Isten, mindazokat is,
Akik a hatalmat viselik,
A legszentebb Kereszt őrizze meg őket
A sötét romlástól!
A Kereszt erő és győzelmi jel,
A Kereszt az üdvösség.
Mentsd meg, Isten, az egész népet is,
Amely Hozzád imádkozik.
A Kereszt által minden gyötrelmen
Gyorsan kerekedjen felül!
A Kereszt erő és győzelmi jel,
A Kereszt az üdvösség.

ELMÉLKEDÉS

Amiképpen a gyertya is gyertyától gyúl, úgy a jó cselekedet is jó cselekedetből fakad. Egy patrícius egy aranykeresztet akart ajándékozni az egyháznak, ezért magához hívott egy fiatal és tapasztalt aranyművest, kimért neki bőséges aranyat, és meghagyta neki, hogy készítsen olyan keresztet, amilyet ő kívánt. A szegény ötvös látva, hogy a patrícius mekkora áldozatot hoz a lelkéért, szíve lángra lobbant Isten iránt, és elhatározta, hogy a patrícius aranyhalmához ő maga is hozzátesz a sajátjából tíz aranypénzt. Amikor a kereszt elkészült, a patrícius megmérte azt, és nehezebbnek találta, mint az aranyat, amit a mesternek átadott. Azonnal dorgálni kezdte az ifjút, tolvajnak nevezve őt, gyanítva, hogy sikkasztott az aranyából, és az eltulajdonított arany helyére valamilyen más, nehéz fémet tett. Amikor az ifjú látta a patrícius haragját, megvallotta neki tettét: „Én is hozzátettem – mondá – a magam aranyából, mint az az özvegyasszony a két fillért, hogy teveled együtt nyerjek jutalmat Krisztustól.” Ezt hallván a patrícius szíve ellágyult, és így szólt a tisztességes ifjúhoz: „A mai naptól fogva fiammá fogadlak, és egész vagyonom örökösévé teszlek.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Jeroboám bűnét és Isten büntetését (1Kir. 13), mégpedig:

1. hogyan öntetett Jeroboám két aranyborjút, és parancsolta meg a népnek, hogy istenekként imádják azokat;

2. hogyan hirdette ki a próféta Jeroboámnak Isten neheztelését, és hogyan hasadt szét csodálatos módon az oltár a bálványok előtt;

3. hogyan nyújtotta ki Jeroboám a kezét a próféta ellen, ám a keze elszáradt, és csak a próféta imádságára gyógyult meg újra.

SZENTBESZÉD
Krisztus bizonyságtételének igazságáról

„Ha én tanúskodom is magamról, igaz az én tanúságom...” (Ján. 8, 14)

A fény igazat tanúskodik, amikor a nap létezéséről tesz bizonyságot, és nem hazudik. Ugyanígy az Úr Jézus is igazat tanúskodik mindenben, amiről bizonyságot tesz. Ő azért szállt le az emberek közé mennyei tanúként, hogy bizonyságot tegyen a Szentháromság Isten létezéséről, az angyalok és a lelkek világának létezéséről, Isten emberek iránti szeretetéről, Isten emberekről való Gondviseléséről, az igazság erejéről a hamisság felett, a valóság hatalmáról a hazugság felett, az igazak boldog halhatatlanságáról és a bűnösök örök gyötrelméről, a halálból való feltámadásról, Isten Ítéletéről és még sok minden másról, amit az emberek a bűn fátyla alatt csak halványan sejtettek, de nem ismertek, és nem hittek benne szilárdan. De legfőképpen azért, hogy bizonyságot tegyen arról, hogy Ő az élő Isten Fia, Aki lényegében, erejében és szeretetében egyenlő az Ő Atyjával, és egyenlő Isten Szentlelkével. Mert a Tanúnak először Önmagáról kellett bizonyságot tennie, hogy a többi titokra vonatkozó bizonyságtételének hinni lehessen. A tiszta és megváltozhatatlan igazság szempontjából Krisztus minden bizonyságtétele igaz, ám az elhomályosult zsidók szempontjából az nem volt igaz. Isten, Isten angyalai, az igazak, az örökkévalóság és az idő számára az Ő bizonyságtétele igaz, ezért is mondja: *„igaz az én tanúságom”*. De a megátalkodott bűnösök elhomályosult elméje számára ez a bizonyságtétel nem igaz, ezért mondta korábban a zsidóknak: *„Ha én tanúskodom magamról, a tanúságom nem igaz” (5, 31).* Vagyis: nem igaz a ti számotokra, zsidók, ám a valóságban önmagában véve igaz.

Ó, legáldottabb Úr, Jézus, az élő Isten Fia és egyetlen Üdvözítőnk, szabadíts meg minket a bűnös elme gyengeségétől és a bűnös szív rosszindulatától. Ragyogj be minket a Te örökké igaz szavaid fényével. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 15.

1. Szent Nikétasz vértanú. Gót származású; Theofilosz gót püspök tanítványa, aki részt vett az Első Egyetemes Zsinaton. Amikor Atanarik gót fejedelem üldözni kezdte a keresztényeket, Szent Nikétasz a fejedelem elé állt, és felelősségre vonta őt istentelensége és embertelensége miatt. Noha szörnyű kínzásokkal gyötörték, Nikétasz egyre erősebben vallotta meg a Krisztusba vetett hitét, és hálával imádkozott Istenhez. Elméje szüntelenül a Magasságos Istenhez emelkedett és Őbenne mélyedt el; keblén, a ruhája alatt pedig az Istenszülő szent ikonját hordozta az örökkévaló Krisztus-Gyermekkel, Aki állt és a Keresztet tartotta a kezében. Ezt az ikont azért hordozta

magánál Szent Nikétasz, mert a Legszentebb Istenszülő megjelent neki és megvigasztalta őt. Végül a kínzó tűzbe vetette Krisztus katonáját, amelyben a szent vértanú kilehelte lelkét, de a teste sértetlen maradt a lángoktól. Társa, Mariánusz átvitte a testét a gót földről (Havasalföld és Besszarábia területéről) a kilikiai Mopszuesztia városába, ahol templomot épített Szent Nikétasz tiszteletére, és ott helyezte el a vértanú csodatevő ereklyéit. 372-ben szenvedett vértanúhalált és dicsőült meg.

2. Szent Filotheosz szerzetes. A kis-ázsiai Mirmix (Mravin) faluból származott. Édesanyját ugyanezzel a névvel nevezték, csak felcserélve: Theofilának. Áldozópap (prezviter) volt, és már életében nagy csodatevőként vált ismertté. Egy alkalommal a vizet borrá változtatta, máskor pedig megszaporította a kenyeret. A 10. században hunyt el az Úrban. Ereklyéiről bebizonyosodott, hogy szent kenetet árasztók.

3. Szent Porfiriosz vértanú. Mimoszból származott. Kezdetben gúnyolta a keresztényeket a hitehagyott Julianus császár előtt. Így egy alkalommal, a keresztség keresztény szentségét parodizálva, a színpadon alámerült a vízben, e szavakat mondván: „Az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében!” Amikor felemelkedett a vízből, felkiáltott: „Most már keresztény vagyok!” Mindenki azt hitte, hogy színészként tréfál, mint mindig, de ő kitartott a szava mellett, felhagyott a kereszténység gúnyolásával, és végül vértanúhalált szenvedett Krisztusért. 361-ben lefejezték, és átköltözött Krisztus országába.

4. Szent Theodotosz, Aszkliadész és Maximosz vértanúk. Származásukra nézve neves thrák férfiak voltak. Krisztusért szenvedtek vértanúhalált Filippopolisz közelében, Szaltisz faluban (305 és 311 között), és átköltöztek a mennyek országába.

5. Szent Besszárión, láriszai érsek és csodatevő. Alapítója a Megváltó-monostornak a láriszai egyházmegyében. Csodákkal dicsőült meg életében és halála után egyaránt.

6. Krétai Szent János új vértanú. Krisztus hitéért szenvedett vértanúhalált a törököktől Efezusban, 1811-ben.

7. Szent József, alaverdi püspök. Egyike annak a 12 szír atyának (május 7.), akiket a kaukázusi vidékekre küldtek az Evangélium hirdetésére. Szent József békében költözött el az Úrhoz 570-ben. Csodatevő ereklyéi az alaverdi székesegyházban nyugosznak.

Az az igazi hazafi, ki saját népe körében
Oltárt emel az élő Úr Istennek.
A gót Atanarik erőszakkal uralkodott,
És a holt bálványoknak mutatott be áldozatot;
De a szent Nikétasz, Krisztus Isten katonája,

Az örök üdvösség hirdetője vala;
Ő az örök fényt árasztotta az éjszakába,
Míg az a bálványok sötétjével borította be a lelkeket.
Szent Nikétasz szembeszállt a fejedelemmel,
És bátor türelmével ámulatba ejtette népét,
A drága Kereszt erejével megzavarta a sötét hatalmat,
És Isten félelmével töltötte el az egész népet.
Az ő vére egy új hajnal pírja lett,
Lelke pedig a mennyei palotákba szállt;
A szörnyű tűzben égett Nikétasz,
De mind a mai napig sem égett el.
Krisztus igazságával keresztelkedtek meg a gótok,
És az ő Nikétaszukat csodásan megdicsőítették.
Ó, szent Nikétasz, Isten harsonájának szava,
Bátor vértanú, igazi hazafi,
A földi sátrakból te már eltávoztál,
S a királyi palotákban az angyalokkal álltál.
Imádkozz érettünk, mert a Király meghallgat téged,
Hogy Isten a mi lelkünknek is irgalmazzon.

ELMÉLKEDÉS

Isten nem hagyja Magát megcsúfolni. A gúnyolódókat Isten vagy megbünteti, hogy megjavítsa őket, vagy olyanokká változtatja, amilyeneket gúnyolnak. Szent Porfiriosz kezdetben mint a kereszténység gúnyolója vált híressé a pogányok körében. Egy alkalommal a keresztség keresztény szentségét parodizálta a hitehagyott Julianus császár és kísérete előtt. Ám valami egészen váratlan történt. Amikor Porfiriosz alámerült a vízben, és kimondta a szavakat, hogy megkeresztelkedik a Szentháromság nevében; a lélek hirtelen megváltozott benne, és ő valóságosan kereszténnyé lett. A keresztény hit gúnyolása helyett pedig vádolni kezdte a császárt annak bálványimádó istentelensége miatt. Ezért megkínozták és lefejezték. Hasonló eset történt egy Génész nevű komédiással is, valószínűleg Diocletianus idejében. Ez a Génész a keresztény istentiszteletet mutatta be a pogány néptömeg előtt, és mindenkit mulattatott a gúnyolódásaival és élceivel. Ám hirtelen megváltozott, és felkiáltott a nép előtt: „Hiszek, és meg akarok keresztelkedni.” A nézők először azt hitték, hogy ezek a szavak is a mókázásához tartoznak; ő azonban elkezdte ismételni a Krisztusba vetett hitét. Amikor pedig a bíróság és maga a császár előtt is állhatatosan kitartott a Krisztusba vetett hite mellett, megkínozták és megölték – Így válnak Krisztus gúnyolói Krisztusért való vértanúkká.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten büntetését egy engedetlen prófétán (1Kir. 13), mégpedig:

1. hogyan parancsolta meg Isten annak a prófétának, hogy semmit se egyen és ne igyon a bálványimádó Béthelbena;
2. hogyan volt engedetlen Istennel szemben a próféta, és mégis evett és ivott;
3. hogyan tépte szét őt egy oroszlán a visszatérése útján.

SZENTBESZÉD
Isten Fia kettős bizonyságtételéről

„Én vagyok az, aki bizonyságot teszek magamról, és bizonyságot tesz rólam az Atya, aki küldött engem.” (Ján. 8, 18)

A törvényben meg van írva, hogy valaminek a bizonyításához két tanúra van szükség. A hitetlen zsidóknak az Úr kezdetben három nagy bizonyságtételre mutatott rá Önmagáról: az Atyára, a Saját cselekedeteire és a Szentírásra (5, 36–39). Ezután, csodáinak még nagyobb megszaporítása és tanításának még részletesebb kifejtése után azt mondta nekik, hogy egyedül és kizárólag az Ő Önmagáról való bizonyságtétele igaz és elégséges (8, 14). Végül ismét két bizonyságtételt emel ki előttük, a Sajátját és az Atyáét – összhangban a törvényi előírással, amely két tanú szükségességét írja elő. Így az Úr minden módon elnémítja a hitetlenek száját, és nem hagy nekik semmiféle kibúvót – kivéve a gyilkosság bűntettét, amelyhez mindazok folyamodnak, akiket semmiféle érvvel vagy bizonyítékkal nem lehet meggyőzni az igazságról. Ebben az utóbbi esetben, amikor az Úr a Saját Önmagáról való bizonyságtételét és az Ő Atyja bizonyságtételét emeli ki, egyúttal meg akarja mutatni Saját személyi (hiposztatikus) önállóságát és az Atyával való lényegi egyenlőségét is. Nevezetesen, a Saját bizonyságtételét különállóan, és természetesen az Atya Isten bizonyságtételével egyenrangúan állítja oda. Hogy ez az értelmezés helyes, azt a következő szavak is megerősítik: *„Ha engem ismernétek, az én Atyámat is ismernétek.”* Itt fejeződik ki az Atya és a Fiú teljes lényegi egysége, és a legkisebb kétség sem marad afelől, hogy az Úr az Ő Atyjával való lényegi egyenlőségére gondol. Az isteni természetről van szó, és nem a testiről. Bárki, aki a Szentháromságot három testi lényként képzelné el, bolondul eltévelyedne. Testileg, a világ üdvösségéért, egyedül Isten Fia jelent meg a világnak, és semmiképpen sem az Atya vagy a Szentlélek. Isteni természete szerint azonban a Fiú a testben is egyenlő maradt az Atyával és a Szentlélekkel. Az emberi természetet pedig magára öltötte és hozzáadta az Ő isteni természetéhez az emberek iránti szeretetéből, hogy megmutatkozhasson az embereknek, és hogy megválthassa az embereket.

Ó, Szentháromság, egylényegű és oszthatatlan, Aki a megtestesült Isten-Ige (Logosz) által megvilágosítottál és megszenteltél minket, tarts meg minket mindvégig a Te szentségeddel, a Te erőddel és a Te halhatatlanságoddal, és üdvözíts minket. Neked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 16.

1. Szent Eufémia nagyvértanú. Kalkedonból származott. Apja Philophron szenátor, anyja Theodarisia volt, mindketten jámbor keresztények. Eufémia testben és lélekben is gyönyörű szűz volt. Amikor Priscus antipatus (helytartó) áldozati ünnepséget rendezett Arész tiszteletére Kalkedonban, 49 keresztény elmenekült e tisztátalan áldozat elől és elrejtőzött. Azonban megtalálták és Priscus elé vezették őket. Köztük volt Szent Eufémia is. Amikor a gőgös Priscus megkérdezte tőlük, miért nem engedelmeskednek a császári parancsnak, így feleltek: „A császári és a te parancsodnak is engedelmeskedni kell, ha az nem ellenkezik a mennyei Istennel; de ha ellenkezik Istennel, nemhogy nem kell engedelmeskedni neki, hanem ellene is kell szegülni.” Ekkor Priscus különféle kínzásoknak vetette alá őket 19 napon keresztül, napról napra. A huszadik napon elválasztotta Eufémiát a többiektől, és hízelegni kezdett neki a szépsége miatt, hogy megnyerje őt a bálványimádásnak. Ám mivel minden hízelgés hiábavalónak bizonyult, megparancsolta a szűz megkínoztatását. Először kerékbe törték, de Isten angyala megjelent és összetörte a kereket. Ezután tüzes kemencébe dobták, de Isten ereje megoltalmazta. Ezt látva két katona, Viktor és Sosthenes, hitt Krisztusban, amiért a vadállatok elé dobták őket; és így dicsőségesen fejezték be földi életüket. Ezután Eufémiát egy vízzel és mindenféle mérgező csúszómászóval teli árokba dobták; de ő keresztet vetett a vízre, amikor belépett az árokba, és sértetlen maradt. Végül, amikor a vadállatok elé vezették, hálatelt szívvel imádkozott Istenhez, és kilehelte lelkét. Szülei tisztelettel temették el a testét. Kr. u. 304-ben szenvedett vértanúhalált, és költözött az örök örömbe. Július 11-én is megemlékeznek róla.

2. Remete Szent Dorotheosz. Egyiptomi remete a IV. századból. Teljes 60 éven át aszkéta életet élt egy thébaiszi cellában. Rendkívüli szorgalmáról és csodatevéséről volt nevezetes. Nappal cellákat épített az új szerzeteseknek, éjszaka pedig gyékénykosarakat font, miközben egy pillanatra sem hagyta abba az imádkozást és a zsoltáréneklést.

3. Szent Ciprián kijevi metropolita. Trnovóból származott, de az Athosz-hegyen nevelkedett szerb szellemiségben. Különösen könyvek fordításával és másolásával foglalkozott. Pártfogója Philotheosz konstantinápolyi pátriárka volt, aki miután megismerte őt a Szent Hegyen, maga mellé vette, majd Kijevbe küldte metropolitának. Metro-

politaként nagy bánatokat és nyomorúságokat szenvedett el, de mindent nagylelkűen elviselt, és gyümölcsöző munkájával sokat használt az orosz egyháznak. Közel 30 évet töltött a metropolitai tisztségben. Halála előtt egy búcsúlevelet írt, amelyet a sírjánál olvastak fel neki. 1406. szeptember 16-án hunyt el. Csodatevő ereklyéi a moszkvai Uszpenszkij (Istenanya Elszenderedése) székesegyházban nyugszanak.

4. Szent Ludmilla vértanú. Szent Vencel cseh király nagyanyja. Borivoj cseh fejedelem felesége volt. Sokat buzgólkodott Krisztus hitéért, és sokakat nyert meg az egyháznak a pogányságból. Menye gyűlölte őt, ezért embereket küldött, akik megfojtották az idős Ludmillát. Vencel a prágai Szent György-templomban temette el Ludmilla testét. Ereklyéinél számos csoda történt. Tetínben szenvedett vértanúhalált 927-ben. Szent Vencelt, az ortodox hit nagy védelmezőjét, saját testvére, Boleszláv gyilkolta meg.

Csupaboldog Eufémia,
szent szűz,
Istennek adott áldozat,
Szent Bárányka lett.
Nem sóhajtott, nem jajgatott,
bút se hordozott,
Kínok között az Istennek
melegen hálát adott.
Angyalok lángok tüzében
neki megjelentek,
Égi, hűvös harmatcseppel
parazsat eloltottak.
Ó, ilyen a mi szent hitünk –
legyőzhetetlen!

Ó, ilyen az Isten-szerelem –
olthatatlan!
Eufémia, bölcs szűzleány,
Krisztusnak lánya,
Kínjaidért Krisztus Urunk
országát adta.
Bejárásod van Isten Anyjához,
Krisztus Istenhez,
Szent imáid segítséget
így hozhatnak le.
Ó, imádkozz, Eufémia,
minden bűnösért,
Változtasd át, ó, szent szűz,
őket bűnbánókká.

ELMÉLKEDÉS

Gyakran érnek minket váratlan csapások, és hiába kérdezzük, miért? Egyedül Krisztus egyháza képes megmagyarázni minden nyomorúság okát. Az egyház a csapásokat alapvetően két csoportra osztja: az egyikre, amely a bűnöst éri a régi, meg nem megbánt bűnei miatt, és a másikra, amely az igazat éri, és Aranyszájú Szent János szavai szerint „a koronák elnyerésének eszközeként szolgál, mint Lázár és Jób esetében”. Eudoxia császárné titokban egyetértett Eutükhész eretnekségével, hallgatva a hitszegő eunuch, Khrüszaphiosz tanácsaira. Ám a csapás váratlanul utolérte őt. Egy napon férje, II. Theodosius császár, egy szokatlanul nagy almát hozott a császárnénak. A császárné elküldte az almát a beteg Paulinus szenátornak; ő pedig, a császár iránti

szeretetből, ugyanezt az almát elküldte Theodosius császárnak. Ez okot adott a császárnak arra, hogy felesége és a szenátor között tiltott viszonyt gyanítson. Ekkor a császár megkérdezte a császárnét, hol van az az alma? A császárné hazudott, és azt mondta: „Megettem!" Ez még inkább megerősítette a császár gyanúját, és Theodosius Palesztinába száműzte Eudoxiát. Idővel Eudoxia kigyógyult az eretnekségből, és a nagy palesztinai lelkivezetők tanácsára teljesen visszatért az ortodoxiához. A császárné csapása nem a Paulinusszal való bármiféle tiltott viszony miatt következett be – ebben a császárné teljesen ártatlan volt –, hanem eretnek beállítottsága miatt. Egy másik és ettől eltérő eset: Marcianus császár, még hadvezérként, Philippopolisz közelében utazva egy meggyilkolt ember holttestét látta az úton, és puszta könyörületességből leszállt a lóról, majd elkezdte eltemetni a holttestet. Ekkor arra járt valaki, meglátta őt, és feljelentette a hadvezért a bíróságon mint gyilkost. Marcianust halállal kellett volna büntetni, ha Isten kinyilatkoztatása révén hamarosan fény nem derül az igazi gyilkosra. Ez a csapás a másik csoportba tartozik – „a koronák elnyeréséhez". Marcianus hadvezért nem sokkal ezután császárrá választották.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten csodálatos igazságszolgáltatását az emberek felett (1Kir. 14),

1. hogyan betegedett meg és halt meg Jeroboám fia az istentagadó apa büntetéseként és a saját üdvösségére;

2. hogyan pusztult el Jeroboám többi családtagja, akiket a kutyák ettek meg a városban, vagy a madarak a mezőn.

SZENTBESZÉD
az uralkodó Úrról

„Hatalmam van letenni azt (a lelkemet), és hatalmam van újra felvenni azt." (János 10, 18)

Urunk Jézus Krisztus isteni ereje a Saját maga feletti teljes hatalmában is megmutatkozott. Ha az isteni erőt el lehetne választani az isteni szeretettől, akkor azt lehetne mondani Krisztusról: testtet ölthetett volna, de meg is tehette volna, hogy nem ölt testet; ugyanígy: meghalhatott volna, de meg is tehette volna, hogy nem hal meg. Ám Ő az emberek iránti isteni szeretete miatt öltött testet; és ugyanezen kimondhatatlan szeretetből adta át Magát a halálnak, mint jó pásztor a nyájáért. Az az ember, aki öngyilkosságot követ el, nem rendelkezik hatalommal a lelke felett, és nem a saját hatalmából öli meg magát, hanem a bűn, az ördög vagy valamilyen nehéz körülmény hatalma alatt. Ugyanígy az az ember, akit mások ölnek meg, nem rendelkezik hatalom-

mal a lelke felett, és nem mondhatja a lelki üdvére a gyilkosai előtt: „hatalmam van letenni azt", mert neki már akarata ellenére is le kell tennie azt. Egyedül az Úr Jézus mondhatta ezt a zsidók, az Ő gyilkosai jelenlétében: „hatalmam van letenni azt". Ezzel a hatalommal felruházva egy Számára könnyű csodával elérhette volna, hogy a zsidók mind elpusztuljanak, mielőtt Őt keresztre feszítenék. De Ő előre látta halálának üdvözítő gyümölcseit, ezért önként adta át Magát, hogy megöljék. „És hatalmam van újra felvenni azt." E szavakkal jövendöli meg feltámadását. Isteni hatalma által halt meg tehát az Úr, és támadt fel.

Ó, mindenható és emberszerető Úr, milyen csodálatosan készítetted el az emberi üdvösséget isteni erőd és szereteted által. Segíts nekünk, ó, segíts nekünk, hogy magunkévá tehessük ezt az üdvösséget. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 17.

1. Szent Hit (Piszthisz), Remény (Elpisz), Szeretet (Agapé) vértanúk és anyjuk, Szófia. Rómában éltek és szenvedtek vértanúhalált Hadriánus császár idejében. A bölcs Szófia – miként a neve is mutatja (szófia – bölcsesség) – özvegyen maradt, és kereszténynéként önmagát és leányait is jól megerősítette a Krisztusba vetett hitben. Amikor Hadriánus gyilkos keze Szófia erényes otthona felé is kinyúlt, Hit 12, Remény 10, Szeretet pedig 9 éves volt. Amikor a császár elé vezették őket, mind a négyen, egymás kezét fogva, „mint egy összefont koszorú", alázatosan, de határozottan megvallották hitüket az Úr Krisztusban, és megtagadták az áldozatbemutatást Artemisz bálványistennőnek. A szenvedés előtt az anya tanácsaival erősítette leányait, hogy mindvégig kitartsanak: „A ti mennyei Szerelmetek, Jézus Krisztus az örök egészség, a kimondhatatlan szépség és a halhatatlan élet. És amikor testeteket a gyötrelem elemészti, Ő romolhatatlanságba öltöztet titeket, és a testeteken lévő sebek csillagként fognak ragyogni az égbolton." A kínzó mindegyiküket egyenként, kegyetlen gyötrelmeknek vetette alá: először Hitet, majd Reményt, végül Szeretetet. Verték, kaszabolták őket, tűzbe és forró szurokba dobták őket, majd végül egymás után karddal fejezték le őket. Szófia magához vette leányai holttestét, kivitte a városon kívülre, és ott tisztelettel eltemette őket. Három nap és három éjszaka maradt a sírjuknál Istenhez imádkozva, majd kilehelte lelkét Istennek, sietve a paradicsomi lakhelyekre, ahol dicsőséges leányainak boldog lelkei már várták őt.

2. Szent Agathoklia vértanú. Egy bizonyos Miklós és felesége, Paulina szolgálója volt, akik kezdetben keresztények voltak, ám elhagyva a kereszténységet, ismét a bálványoknak hódoltak. Szent Agathoklia nem akarta követni urai példáját, amiért mind az urai, mind a bírák kegyetlenül megkínozták. Végül úrnője úgy oltotta ki az életét, hogy tüzet (izzó parazsat) öntött a nyakára. Isten azonban megdicsőítette szolgálóját az Ő mennyei országában.

3. Szent 156 vértanú. Mindannyian egyiptomiak voltak. 310-ben szenvedtek vértanúhalált az Úr Krisztusért, egyesek kard, mások tűz által. Köztük volt két idős püspök: Peleusz és Nílus, Zénón áldozópap, valamint két dicső férfiú: Patermuthiosz és Illés. Velük együtt szenvedett Sziluánusz püspök és a nevezetes vak aggastyán, János is, aki kívülről tudta a Szentírást, és a keresztény gyülekezetekben emlékezetből olvasta (szavalta) azt. Mindannyian elnyerték a vértanúi koronát, és átköltöztek Krisztus halhatatlan országába.

4. Szent Theodota vértanú. Nyolc éven át szenvedett kegyetlen kínzásokat Krisztusért egy Szimblikiosz nevű helytartótól, aki végül megőrült. Karddal fejezték le 230 körül, Alekszander Szevérosz császár idejében.

A bölcs Szófia dicsőíté az Urat,
Áldozatul néki három szép lányt adott.
Szólt a leányokhoz: ne féljetek, lányok,
Krisztusban erősödve, hitben kitartsatok!
Ne féljetek kíntól, sem nehéz ínségtől,
Ne szánjátok testetek, jobb vár fent az égből:
Isten a mennyekben szebb testet ad nektek,
Szépséget ne szánjátok, szebben fényletek majd
Istennek országában, angyalok hadában,
Királyok lányaként, királyok honában.
Életeket ne szánjátok, mit ér földi élet?
Száz év is csak arasz, hamar véget érhet.
Végtelen nagy élet vár a mennyben rátok,
Kezdet és vég nélkül, ott él a ti lelketek.
Földi jó barátok társát ne szánjátok,
Hisz ott fent a szentek várnak már reátok.
Földi rokonaitok társát se sajnáljátok,
A mennyben dicsőséges vértanúk várnak. –
Így tanítá szent anya az ő szent lányait,
Míg a mennybe küldé mindegyik leányát.
Három fehér galamb, ártatlan és tiszta,
Krisztus karjaiba sietve repültek.
S utánuk az anya lelke is felemelkedett,
Dicső leányait a Paradicsomban utolérte.
Most imádkoznak értünk, anya lányaival,
S imájukat az irgalmas Isten meghallgatja.

ELMÉLKEDÉS

Az istenfélő és Istenhez hűséges uralkodó valóságos mennyei áldás az egész nép számára. Szent Vencel cseh király pontosan ilyen uralkodó volt. A hit szentsége iránti buzgósága és életének szigorúsága a hajdani aszkétákra emlékeztet minket. A nappalt az államügyeknek, az éjszakát pedig az imádságnak szentelte. Idős szolgájával, Podivojjal gyakran mezítláb járt a téli hidegben a templomba, a hajnali istentiszteletre. Gyakran ő maga gyúrta és sütötte a proszforát (liturgikus kenyeret), különösen akkor, amikor áldozni készült. Gondviselése révén számos templom épült, amelyekben mindennap végeztek istentiszteletet. Különösen szívén viselte a szegények és nyomorultak sorsát. Békeszerető volt, de mindemellett nagy és rettenthetetlen hős is. Amikor a szomszédos fejedelem, Radiszláv megtámadta a cseh földet, Vencel levelet küldött neki, kérdezve, mi készteti őt a háborúra. A gőgös Radiszláv azt felelte, azt követeli, hogy Vencel engedje át neki egész Csehországot és a trónját. Ekkor Vencel nagy sereget gyűjtött, és kivonult ellensége elé. Ám látva a két hatalmas sereget, megrendült a szíve, hogy ennyi embernek kell meghalnia, ezért a következő üzenetet küldte Radiszlávnak: „A vita kettőnk között zajlik; te akarsz uralkodni Csehország felett, én pedig nem engedem át. Engedd meg, hogy ezt a kérdést kettőnk párbajával döntsük el. Miért kellene a két seregnek véres csatát vívnia?” Radiszláv fejedelem beleegyezett a párbajba, ám Vencel legyőzte őt, és a bűnös térden állva könyörgött neki a bocsánatért.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a zsidók törvénytelenségét és Isten büntetését (1Kir. 14), mégpedig:

1. hogyan cselekedett mind a nép, mind Roboám király gonoszságot az Úr előtt;

2. hogyan emeltek bálványokat a szentélyekben, és hogyan telt meg a föld fajtalanokkal (férfi paráznákkal);

3. hogyan támadt Egyiptom királya Jeruzsálemre, és hogyan rabolta el a templom minden aranyát.

SZENTBESZÉD

az Atya és a Fiú lényegi egységéről

„Én és az Atya egy vagyunk.” (János 10, 30)

Minél több csodát tett az Úr Jézus, és minél közelebb került a halálhoz, annál nyíltabban beszélt Önmagáról. A számos csoda és az elmélkedésre elegendő idő mind a jóakaratúakra, mind a gonoszokra hatással volt: a jóakaratúak befogadóvá

váltak Isten magasztos titkainak kinyilatkoztatására, míg a gonoszok gonoszságuk által egyre jobban elhomályosították önmagukat, és alkalmatlanná váltak e titkok befogadására. Ezért a gonoszok köveket ragadtak, hogy megöljék Őt. „Én és az Atya egy vagyunk.” Az Atya és a Fiú lényegük (szubsztanciájuk) szerint egyek, de a személyük (hiposztázisuk) szerint nem egyek, mert különben nem neveznék őket két néven – Atyának és Fiúnak. Az Atya lényegének minden tulajdonságával rendelkezik a Fiú és a Szentlélek is; de az Atya személyi tulajdonságai csak az Atyát illetik meg, a Fiú személyi tulajdonságai csak a Fiút illetik meg, és a Szentlélek személyi tulajdonságai csak a Szentlelket illetik meg. Ám amikor az isteni lényegről van szó, a Fiú mondhatja: „Én és az Atya egy vagyunk”; és az Atya is mondhatja: „Én és a Fiú egy vagyunk”; és a Szentlélek is mondhatja: „Én és az Atya egy vagyunk”, és „Én és a Fiú egy vagyunk”. Lényegének az Atyával való egységét az Úr Jézus további szavakkal is kifejezte: „az Atya énbennem van, és én az Atyában”. Lehet-e világosabban beszélni a Fiú istenségéről? Lehet-e emberi nyelven erőteljesebben kifejezni a háromszemélyű Isten egységét? Isten Fia istenségének dogmáját, valamint Isten lényegi egységének dogmáját Maga az Úr Jézus Krisztus nyilatkoztatta ki és fektette le. Senki se adjon hát hitelt egyes hitetlenek és eretnekek megtévesztéseinek, mintha Maga az Úr Jézus nem jelentette volna ki istenségét, és mintha ezt a dogmát állítólag csak később fogalmazta volna meg az egyház. Ha Krisztus nem nyilatkoztatta volna ki istenségét, miért mondták volna neki a zsidók: „Istenné teszed magadat”? És miért ragadtak volna köveket, hogy megkövezzék Őt?

Ó, Úr Jézus, Isten Fia, Aki egylényegű vagy az Atyával és a Szentlélekkel, irgalmazz nekünk és üdvözíts minket a Te mindenható és jóságos Istenséged ereje és jósága által. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 18.

Gortini Szent Eumeniosz püspök (Kréta szigetén). Fiatalkorától fogva teljes lélekkel követte Krisztust, megszabadulva két nehéz tehertől: a gazdagság és a test terhétől. Az első tehertől úgy szabadult meg, hogy minden vagyonát szétosztotta a nincstelenek és szegények között, a másodiktól pedig szigorú böjt által. Így először önmagát gyógyította meg, majd ezután kezdett másoknak gyógyulást adni. A szenvedélyektől mentessé vált és a Szentlélek kegyelmével eltelt Eumeniosz olyan fénnyel ragyogott fel, amelyet nem lehetett elrejteni. És amint meg van írva: „Nem rejthető el a hegyen épült város” (Máté 5, 14), úgy Szent Eumenioszt sem lehetett elrejteni a világ elől. Látták ezt az emberek, és megválasztották őt Gortina püspökévé. Püspökként jó pásztorként igazgatta Krisztus nyáját. Apja volt a szegényeknek, gazdagsága a nincstelenek-

nek, vigasza a szomorkodóknak, gyógyítója a betegeknek és csodálatos csodatevő. Imádságával számos csodát tett: egy mérges kígyót megölt, démonokat űzött ki, sok beteget meggyógyított; és ezt nemcsak a saját lakhelyén, hanem Rómában és Thébaiszban is. Thébaiszban imádságával esőt kért Istentől a szárazság idején; és végül ott is fejezte be földi életét, és költözött át Urának örök lakhelyeire. A VII. században élt és munkálkodott.

2. Szent Ariadné vértanú. A frigiai Promissza városában, Hadriánus császár idejében élt egy Tertüllosz nevű pogány földesúr. A szűz Ariadné az ő rabszolgája volt, és keresztény. Fia születésnapján Tertüllosz nagy áldozatbemutatást rendezett a bálványoknak, amelyre a jámbor Ariadné nem ment el, hanem otthon maradt, az igaz Istenhez imádkozva. Gazdája emiatt haragra gerjedt ellene, és kényszeríteni kezdte, hogy tagadja meg Krisztust, és hódoljon a bálványoknak. Ám mivel Ariadné ezt megtagadta, az úr veréssel és más kegyetlen kínzásokkal gyötörte őt, majd börtönbe vetette. Ezután kiengedte a börtönből, és elkergette a háztól; de hamarosan megbánta, hogy elengedte, ezért szolgákat küldött, hogy elfogják és visszahozzák őt. Ariadné ekkorra már eltávolodott a várostól. Amikor meglátta az üldözőket, Istenhez imádkozott egy nagy sziklánál; a szikla ekkor megnyílt, és elrejtette Ariadnét. A szolgák ettől megzavarodtak, egymás között összevesztek, egymásra támadtak, és így egymás keze által vesztek el.

Szent Bidzina grúz fejedelem, vértanú. Krisztus hitéért szenvedett vértanúhalált II. Abbász sahtól, rokonaival, Eliszbárral és Sávlával együtt 1661-ben.

Ariadné, a jeles szűzleány,
Tisztelettel szolgálta urát,
De Istent jobban, mint az embert.
Testben rabszolga, de nem lélekben,
Lelkét nem akarta rabságba vetni,
Bálványoknak nem akart hódolni:
Leborult az Alkotó Isten előtt,
Leborult a Megváltó Krisztus előtt,
Bálványoknak nem akart hódolni.
Kínokat fogadott el az ő Uráért,
Kínokat fogadott el nagy örömmel,
Nagy örömmel és hálatelt szívvel.
Az irgalmas Isten mindent látó szemével
Látta a szent Ariadné kínjait,
S megparancsolta a holt kőnek,
Hogy rejtse el a meggyötört szüzet,
Mint egykor Teklát és Jánost.
Ariadné, csupaboldog szűz,
Segíts nekünk a te imáiddal
Az irgalmas Isten trónusa előtt,
A szent Istenanya társaságában –
Segíts nekünk a te imáiddal.

ELMÉLKEDÉS

„Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.” (Máté 25, 40) – mondta az Úr. Az alamizsna osztása hasonló módon

történik, mint a szentáldozás. A szentáldozásban a kenyér és a bor színe alatt magát az élő Úr Krisztust fogadjuk magunkba; az alamizsnaosztáskor pedig, amikor a szegénynek adunk, magának az élő Úr Krisztusnak adunk. Élt Konstantinápolyban egy ember, aki rendkívül irgalmas szívű volt. A város utcáit járva a szegények kezébe nyomta ajándékát, és azonnal ment is tovább, hogy ne hallja a hálálkodást, és ismeretlen maradjon. Amikor egy barátja megkérdezte tőle, hogyan vált ennyire irgalmassá, így felelt: „Egyszer a templomban hallottam a papot tanítani, hogy aki a szegénynek ad, az magának Krisztusnak adja azt a kezébe. Akkor ezt nem hittem el, mert úgy gondoltam, hogyan lehetséges ez, amikor Krisztus a mennyben van? De egyszer, amint hazafelé tartottam, megláttam egy nincstelent, amint ott állt és koldult, a feje felett pedig Krisztus arca ragyogott. Ekkor elhaladt arra valaki, és kenyeret adott a koldusnak; én pedig láttam, amint az Úr kinyújtja kezét, átveszi a kenyeret, és megáldja az adományozót. Azóta mindig meglátom ezt az arcot a koldusok feje felett, és ezért nagy istenfélelemmel gyakorlom az alamizsnálkodást, amennyire csak tőlem telik."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ásza király igazságosságát és Isten jutalmát (1Kir. 15), mégpedig:

1. hogyan cselekedte Ásza azt, ami igaz az Úr előtt, és hogyan tisztította meg a földet a bálványoktól;
2. hogyan adott neki Isten győzelmet az etiópok felett, és hogyan áldotta meg őt és népét minden jóval.

SZENTBESZÉD

a feltámadott és élő Úrról, Aki a feltámadás és az élet

„Én vagyok a feltámadás és az élet." (János 11, 25)

E szent szavakat az Úr Jézus Krisztus mondotta. És nemcsak kimondta, hanem tettekkel is bizonyította őket. Jairus leányának, a naini özvegy fiának és barátjának, Lázárnak a feltámasztásával bizonyította, hogy Ő a feltámadás és az élet, a feltámasztó és az életadó. Ám Saját magának a halálból való feltámadásával bizonyította ezt a leginkább. Mert az, hogy valaki él és segít a halotton – erről legalább lehet beszélni; de az, hogy valaki halott, eltemetve fekszik három napig a sírban, és mégis segít magán, életre kelti önmagát – erről Krisztus feltámadásáig beszélni sem lehetett. Ez a csodák csodája, és az erők feletti erő bizonyítéka. Ezt a csodát vitte véghez a mi Urunk. Ezt az erőt mutatta meg a mi Urunk. Igazak hát az Ő szavai: „Én vagyok a feltámadás és az élet" – igazak, szentek és vigasztalóak mindannyiunk számára, akik a kikerülhetetlen

testi halál felé tartunk, és akik reménykedünk abban, hogy a síron túl is élni fogunk, és meglátjuk a mi élő Urunkat dicsőségben. De a mi Urunk nemcsak a testek feltámasztója, hanem a lelkek feltámasztója is. Földi élete során csak néhány emberi testet támasztott fel, de számtalan lelket. Ezzel megmutatta, hogy a lélek feltámadása sokkal fontosabb, mint a test feltámadása. Szinte minden emberi lélek halott volt, amikor Ő leszállt a világba, és Ő számtalan lelket támasztott fel erejével, és itatott át az Ő életével. Mind a zsidók, mind a pogányok lelkileg halottak voltak, és Ő életre keltette mindkettőjüket. Hagyjuk hát el mi is, testvéreim, a testünk feltámadása miatti aggodalmat, és igyekezzünk, amíg még van időnk, lelkünk feltámadásán munkálkodni. Mert ha a lelkünk nem támad fel és nem kel életre Krisztus által már itt a földön, ne várjunk semmiféle örömöt halott testeink feltámadásától az ítélet napján, a Harag Napján. Mert akkor a halott lelkek testei nem az életre fognak feltámadni, hanem az örök kárhozatra.

Ó, Úrunk Jézus, a mi egyetlen feltámadásunk és életünk, segíts nekünk a Te erőddel és irgalmaddal, hogy feltámadjunk és életre keljünk Általad, az üdvösségre és az örök életre. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 19.

1. Szent Trophimosz, Szabbatiosz és Dorimedón vértanúk. Probus császár idejében, a III. században, amikor Antiókhiában egy Attikosz nevű férfi parancsnokolt, két keresztény érkezett Antiókhiába, Trophimosz és Szabbatiosz, mindketten tekintélyes és becsületes polgárok. Ám éppen ebben az időben történt egy tisztátalan ünnepség és áldozatbemutatás Apollónnak az Antiókhia melletti Daphnéban. Attikosz különösen arra törekedett, hogy minden polgár vegyen részt ezen az ünnepségen. Amikor egyesek meglátták Trophimoszt és Szabbatioszt, és jelentették Attikosznak, hogy ezek az idegenek nem vesznek részt az ünnepségükön, Attikosz bíróság elé állította őket. Mivel nem tagadták meg Krisztust, súlyos megpróbáltatásoknak vetette alá őket. Miután Trophimoszt börtönbe vetette és meggyötörte, elküldte őt Phrügiába egy bizonyos Dionüszioszhoz, aki a keresztények kegyetlen üldözője volt, maga pedig ítélkezni kezdett Szabbatiosz felett. Amikor a bíró megkérdezte Szabbatiosztól, hogy kicsoda ő és milyen rangú, így felelt: „rangom és méltóságom, hazám, dicsségem és gazdagságom Krisztus, isten fia, aki mindörökké él, s akinek gondviselése által fennáll és kormányoztatik a mindenség.” A hitvallása miatt kegyetlen bántalmazásokat szenvedett el, majd e gyötrelmek közepette fejezte be földi életét. Trophimoszt pedig Dionüsziosz vetette fogságba és nagy szenvedéseknek tette ki. Ekkor a börtönbe ment Trophimoszhoz, és szolgált neki egy Dorimedón nevű szenátor, aki titkos keresztény volt. Amikor az üldöző ezt megtudta, mindkettőjüket kínvallatásnak vetette alá, majd végül a vadállatok elé

küldte őket. A vadállatok azonban nem bántották a szenteket. Végül elrendelték Szent Trophimosz és Dorimedón kivégzését, akik vértanúhalált haltak hitükért. E szent vértanúk lelkei most a mennyekben uralkodnak.

2. Remete Szent Zószimosz vértanú. Egy kilikiai fejedelem, Domitianus, vadászni ment a hegyekbe a szolgáival. A hegyen meglátott egy idős embert, akit vadállatok vettek körül, s azok olyan szelídek voltak, mint a bárányok. Amikor megkérdezték tőle, ki ő és mit csinál ott, az aggastyán azt felelte, hogy a neve Zószimosz, keresztény, és már régóta él a vadállatokkal, amelyek különbek a városi keresztényüldözőknél. Ez megsértette Domitianust, aki maga is a keresztények kegyetlen kínzója volt, ezért láncra verte Zószimoszt, és maga előtt Názáretbe küldte, ahol különösen meg akarta kínozni őt, hogy ezzel megfélemlítse azokat, akik Krisztusban hisznek. Miután a verésektől teljesen megsebesítette és véressé tette, egy követ kötött a nyakára, és felakasztotta egy fára. A fejedelem így gúnyolódott rajta: „Parancsold meg, hogy jöjjön el egy vadállat, és akkor mi is mindannyian hiszünk!" A szent vértanú Istenhez imádkozott, és valóban megjelent egy hatalmas oroszlán, amely odaosont Zószimoszhoz, és a feje alá tette a követ, hogy enyhítse a vértanú szenvedését. Nagy félelmében a fejedelem eloldozta Zószimoszt, ám ő nem sokkal ezután kilehelte lelkét Urának kezébe.

3. Szent Teodor jaroszlávi fejedelem. Igazságos és irgalmas volt, halála előtt felvette a nagy szkimát (szerzetesi fogadalmat), és 1298-ban hunyt el.

Száraz pusztaságba, emberektől messze,
Szent Zószimosz korán elmenekült vala,
Hogy a magányban Istennel beszélgessen,
És életét oly sok fáradságban töltse,
Imádságban, böjtben, éjszakai virrasztásban,
És az üdvösséges Isten-szemléletben.
Mint angyal a virrasztásban, mint óriás a hitben,
Az ő ártatlanságát megérezték a vadállatok.
Az embergyűlölők megkedvelték a szentet,
Engedelmesek voltak néki, mint apának a gyermekek.
Az irgalmas szent pedig irgalommal szelídíté őket,
A vadállat jósággal felel a jóságra,
És a jóságot megjegyzi, gonosszal nem fizet érte,
Jótevőjének hálatelt szívvel fizet.
Emberek üldözték, vadállatoknak kedves volt,
Vadállatok közé költözöt be Zószimosz,
De a vadállat-emberek felfedezték lakhelyét,
Kegyetlen kínokkal elemésztették testét.

Most a szent Zószimosz a mennyben örvendezik,
Sok szenttel együtt a Paradicsomban vigad,
És imádkozik értünk, hogy a hajót átvezessük,
S a Paradicsomban vele együtt örülhessünk.

ELMÉLKEDÉS

A halottak is érzik és tudják a jótetteket, amelyeket irántuk tanúsítanak. E felől a keresztény embernek semmi kétsége se legyen. A jótett, mint az elektromos áram, szétárad az egész mennyei világban. Egy Magisztrianosz nevű császári tisztviselőt a császár fontos ügyben küldött valahová. Utazása közben Magisztrianosz meglátott egy nincstelen, teljesen meztelen halottat. Megszánta őt, levette a saját ingét, felöltöztette a halottat, és tisztelettel eltemette. Bizonyos idő elteltével szerencsétlenség érte Magisztrianoszt: leesett a lóról és eltörte a lábát. Hosszú ideig feküdt betegen az ágyban. Egyszer több orvos gyűlt össze hozzá, hogy tanácskozzanak a betegségéről. Az orvosok úgy találták, hogy a lábat le kell vágni. Azon az éjszakán Magisztrianosz nem tudott aludni, csak búskodott és sírt. Éjfélkor hirtelen megjelent neki egy ember, és megkérdezte tőle: „Miért sírsz?" Amikor Magisztrianosz elmagyarázta neki az okát, az ismeretlen ember a kezével bedörzsölte a beteg lábat, és a láb azonnal egészségessé vált. „Istenért kérlek, mondd meg, ki vagy te?" – kérdezte Magisztrianosz. Erre az ismeretlen így felelt: „Nézz rám és lásd, vajon ez az ing nem a tiéd-e? Én vagyok az, akit meztelen halottként láttál, és akit ebbe az ingbe öltöztettél. És íme, a te jótettedért küldött engem Isten, hogy meggyógyítsalak. Adj hálát Istennek!"

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ásza király bűnét és Isten büntetését (2. Krón. 16), mégpedig:

1. hogyan vett el Ásza a szomszédos királytól megriadva aranyat Isten templomából, hogy azon szövetségest vásároljon magának Szíria királyában;
2. hogyan csapta be őt Szíria királya, miután elvette az aranyat;
3. hogyan bocsátott Isten súlyos betegséget Ászára.

SZENTBESZÉD

Krisztus szomorúságáról

„Most megrendült a lelkem. Mit is mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem." (János 12, 27)

Ebbe a földi világba semmi sem lépett be valóságosabban, mint az Úr Jézus Krisz-tus – semmi sem valóságosabban mint Isten, és semmi sem valóságosabban

mint ember. Valójában az egész világ Jézus Krisztuson kívül kísértetnek (káprázatnak) tűnik. Sem a földnek, sem a víznek, sem a levegőnek, sem a fénynek nincs közel sem olyan valósága, mint Amilyen Őneki van. Íme, mindez elmúlik, de Ő megmarad. Bizony, Ő egy múlhatatlan világ szegletköve, és csak az az ember vagy az a dolog, amely szorosan ehhez a kőhöz tapad, részesülhet ebben a múlhatatlan világban, a múlhatatlan valóságban. Az idő viharos, de erőtlen hullámai haragosan csaptak össze, és ma is összecsapnak, hol Krisztus Istenségének valóságával, hol pedig az Ő Emberségének valóságával. Mert amilyen sok fáradságába került a kereszténynek, hogy felnyissák az istentelenek szemét és bizonyítsák Krisztus Istenségét, éppolyan sok fáradságukba került az is, hogy felnyissák az eretnekek szemét és bizonyítsák az Ő Emberségét. Ám a mindent tudó Szentlélek előre gondoskodott erről, és az evangélisták által előre elkészítette a fegyvert a keresztény harcosok számára. „Most megrendült (szomorú) a lelkem." Vajon érzett volna-e az Úr szomorúságot, ha nem lett volna valóságos ember, aki alá van vetve a testi természet minden erőtlenségének, a bűnt kivéve? És nemcsak szomorúságot, hanem félelmet is: „Atyám, ments meg engem ettől az órától." Ezt az erőtlen emberi természet mondja, amely borzad a haláltól (mert a halálról van szó), de ez az emberi természet nem bűnös, hanem bűntelen, mert az Úr azonnal hozzáteszi: „De hiszen éppen ezért az óráért jöttem." Látjátok-e, milyen fontos Krisztus halála? Ezáltal vagyunk megváltva, ezáltal vagyunk üdvözítve. Senki se ragadjon le hát csupán Krisztus tanításánál, hanem lélekben menjen el a Golgotára, és borzadva szemlélje a Kereszten bemutatott véres áldozatot, amely a mi bűneinkért let bemutatva, a mi üdvösségünkért az alvilági kígyó bűzös torkából.

Ó, Úrunk Jézus, Ki értünk és a mi üdvösségünkért szenvedtél, irgalmazz nekünk még egyszer és még egyszer. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 20.

1. Szent Euszták (Eusztáthiosz) Plakidasz nagyvértanú. Nagy római hadvezér volt Titus és Traianus császárok idejében. Bár pogány volt, Plakidasz (ez volt a pogány neve) igazságos és irgalmas ember volt, hasonló Kornéliusz századoshoz, akit Péter apostol keresztelt meg (ApCsel 10). Egyszer vadászni ment, és üldözőbe vett egy szarvast. Isten gondviseléséből egy fénylő kereszt jelent meg a szarvas agancsai között, és az Úr hangja szólt Plakidaszhoz, útbaigazítva őt, hogy menjen el egy keresztény paphoz, és keresztelkedjen meg. Plakidasz megkeresztelkedett feleségével és két fiával együtt. A keresztségben az Euszták nevet kapta, felesége a Teopisztia (Istenben hívő), fiai pedig az Agapiosz és Teopisztosz nevet kapták. A keresztség után Euszták visszatért ugyanarra a helyre, ahol a szarvas által a kinyilatkoztatás történt, és

térdre borulva hálát adott Istennek, amiért elvezette őt az igazságra. Ekkor ismét szólt hozzá az Úr hangja, megjövendölte neki az Ő nevéért való szenvedést, és megerősítette őt. Ekkor Euszták titokban elhagyta Rómát a családjával azzal a szándékkal, hogy elvonul az egyszerű nép közé, és egy ismeretlen, szerény környezetben szolgálja Istent. Amikor Egyiptomba ért, azonnal kísértések zúdultak rá. Egy gonosz barbár elrabolta a feleségét, két fiát pedig elragadták a vadállatok. Ám az a barbár hamarosan meghalt, gyermekeit pedig pásztorok mentették meg a vadállatoktól. Euszták egy Badiszesz nevű egyiptomi faluban telepedett le, és ott falusi napszámosként élt 15 éven át. Ezután barbárok támadtak a Római Birodalomra, és Traianus császár sajnálkozott, hogy nincs meg a bátor Plakidasz hadvezére, aki bárhol harcolt, győzelmet aratott. A császár elküldte két tisztjét, hogy az egész birodalomban keressék a nagy hadvezért. Isten gondviseléséből ezek a tisztek, Euszták egykori bajtársai, eljutottak abba a Badiszesz faluba, rátaláltak Eusztákra, és a császárhoz vezették őt. Euszták sereget gyűjtött, és legyőzte a barbárokat. A Rómába vezető visszaúton Euszták megtalálta a feleségét és mindkét fiát is. Mire Rómába ért, Traianus császár már meghalt, és Hadriánus császár ült a trónon. Amikor Hadriánus felszólította Euszták hadvezért, hogy mutassanak be áldozatot az isteneknek, Euszták kijelentette, hogy ő keresztény. A császár kínvallatásnak vetette alá őt a feleségével és fiaival együtt. Ám mivel a vadállatok semmi kárt nem tettek bennük, egy izzó fémbikába dobták őket. Harmadnap vették ki holttestüket, amelyek a tűztől sértetlenek maradtak. Így ez a dicső hadvezér megadta a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené, és átköltözött Krisztus Istenünk örök országába.

2. Csernyigovi Szent Mihály fejedelem és Fjodor bojárd. Mihály csernyigovi fejedelem elment a tatár hordába Fjodor bojárdjával együtt Batu kán (császár) hívására. Ám mivel a tatár szokások szerint nem akartak átmenni a tűzön és hódolni a bálványoknak a császárhoz való belépéskor, 1244-ben kard által fejezték le őket. Ereklyéik, amelyek az Úr Krisztusért elszenvedett vértanúhaláluk tanúi, a moszkvai Mihály Arkangyal-székesegyházban nyugszanak.

3. Új Szent Ilarión vértanú. Athosz-hegyi szerzetes, aki 1804. szeptember 20-án Konstantinápolyban önként vállalt vértanúhalált Krisztus hitéért a törököktől. Csodatevő ereklyéi a Prótisz (Kınalıada) szigetén található Urunk Színeváltozása templomban nyugszanak.

Euszták, a hadvezérek csodája,
Életét adta az élő Úrért.
Hatalmat, dicsőséget és a császár kegyét
Mind elvetette, mint a puszta pelyvát,
Jézusért, a halhatatlan királyért,

A valóságos, örök életért.
Jézus hangja mikor megjelent néki,
Eltöltötte őt a szeretet lángjával
A dicsőséges Krisztus Isten iránt,
A dicsőséges, emberszerető iránt.
E hang mélyen megmaradt a lelkében,
Nem fojthatta el azt a földi világ;
S a fénylő kereszt, mit a hadvezér látott,
Lelkéből soha többé ki nem szállt,
A kereszt néki csodás félelem nélküliséget adott,
A kereszt megmentette őt az ellenség erejétől.
Feleségével, ki hű volt, mint a kőszikla,
S hősies, tiszta gyermekeivel együtt
Euszták a testét a tűznek adta,
De boldog lelkét az Úrnak átadta.
Euszták, te dicső vértanú,
Jézusnak legyőzhetetlen katonája,
Segítsd, erősítsd meg az Isten egyházát,
Hogy a démon gonoszsággal meg ne rontsa,
Hadd ragyogjon az egyház, mint a csillag,
S dicsőítse a saját Napját – a Krisztust!

ELMÉLKEDÉS

Az öngyilkosság halálos bűn és dac a Szentlélekkel szemben, Aki az életet adja. Az öngyilkosság azért sokkal szörnyűbb bűn a gyilkosságnál, mert a gyilkosság bűnét az ember még megbánhatja, míg az öngyilkosság bűnére nincs bűnbánat. Íme két eset a felettébb nagy nyomorúságra, amelyekben a kishitűek öngyilkosságot követtek volna el, de amelyekben Isten szent emberei hősnek bizonyultak. Szent Euszták egy napon ilyen helyzetben találta magát: a folyó egyik partján hagyta az egyik fiát, miközben a másikat átszállította a szemközti partra, majd elindult visszafelé, hogy azt a fiát is áthozza. Amikor a folyó közepére ért, az egyik partra nézett, és látta, amint egy oroszlán elragadja az egyik fiát és elviszi; a másik partra nézett, és látta, amint egy farkas megragadja a másik fiát és elviszi. Egy kishitű ilyen esetben a vízbe fojtotta volna magát, és véget vetett volna az életének. Euszták, bár eltelt bánattal, nem követett el öngyilkosságot, hanem az Istenbe vetett reménnyel élt 15 éven át napszámosként. És megérte ez a türelmes ember, hogy újra láthassa két fiát. Így jutalmazta meg Isten az ő hitét és állhatatosságát. – Szent Ilariónt fiatalemberként arra kényszerítették,

hogy török hitre térjen (muszlimmá váljon). Ám a lelkiismerete kegyetlenül mardosni kezdte, és sehol sem lelt nyugalmat. Visszatért a keresztény hitre, szerzetessé lett, testét szigorú böjtnek és mindenféle nehéz aszkézisnek vetette alá. Ám lelki békéje így sem tért vissza. Egy kishitű és kis hitű ember öngyilkosságot követett volna el. De Ilarión összehasonlíthatatlanul jobb utat választott. Elment Konstantinápolyba lelkiatyjával, Viszarionnal, és nemcsak nyilvánosan megvallotta a Krisztusba vetett hitet a szultán udvarában, hanem a főkamarásnak (Bas-aga) is azt tanácsolta, hogy menjen Oroszországba és keresztelkedjen meg. Gúnyolódások és kínzások után e bátor ifjút karddal fejezték le. És Isten megdicsőítette őt mind a mennyben, mind a földön. Szent ereklyéi mind a mai napig csodákat tesznek. De hol van az öngyilkosok dicsősége? Hol vannak az ő ereklyéik?

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Jósafát király igazságosságát és Isten jutalmát (2Krón. 17), mégpedig:

1. hogyan buzgólkodott Jósafát az igaz Istenért, és hogyan pusztította el a bálványokat az ő földjén;
2. hogyan adott neki Isten gazdagságot, dicsőséget, békét és győzelmet az ellenségei felett.

SZENTBESZÉD

az egyetlen Útról, Igazságról és Életről

„Én vagyok az út, az igazság és az élet; Senki sem juthat el az Atyához, csak általam.” (János 14, 6)

E szavakat, testvéreim, nemcsak kimondták, hanem vérrel is megöntözték, feltámadással megerősítették, a Szentlélek által a hívők szívébe ültették, és az egyház által évszázadokon és évezredeken át bizonyították és – bizonyították. A világ minden kincse közül az emberek az életet szeretik a leginkább. És jobban szeretik az emberek az életet, mint az igazságot, jóllehet igazság nélkül nincs élet. A legfőbb kincs tehát az élet, az igazság pedig az élet alapja. Aki szereti az életet, annak szeretnie kell az igazságot is. De hol van az igazsághoz vezető út? „Én vagyok az út” – mondja az Úr. Nem azt mondja: „én is az út vagyok”, nehogy valaki azt gondolja, mintha az Úr Jézuson kívül létezne más út is az igazsághoz. De Ő nemcsak az út, hanem az igazság és az élet is, nehogy bárki azt higgye, hogy az Úr Jézuson kívül van más igazság és más élet. Ő azért született emberré, hogy megmutassa az embereknek az utat; azért is feszíttetett keresztre, hogy Saját vérével jelölje meg az utat. „Senki sem mehet az Atyához, csakis általam.” Ezt meg kell érteniük azoknak, akik azzal a gondolattal áltatják

magukat, hogy megismerhetik Istent és elnyerhetik Isten országát az Úr Jézus Krisztus megkerülésével is. Ezt a hamis reményt, ezt a kétségbeejtő önámítást az Úr teljesen elvágta a fenti szavakkal. És az apostol, aki e szavakat hallotta és lejegyezte az evangéliumban, levelében így fejezi ki ezt: „Ha valaki tagadja a Fiút, akkor az Atya sem az övé” (1Ján. 2, 23).

Ó, Úr Jézus, Te áldott és az áldás forrása, valóban Te vagy számunkra az egyetlen út, az egyetlen világosság, az egyetlen igazság, az egyetlen élet és életadó. Téged vallunk meg az emberek és az angyalok előtt mint egyetlen Istenünket és Üdvözítőnket. Irgalmazz nekünk és üdvözíts minket. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 21.

1. Szent Kodrát apostol. A hetvenek egyike. A nagy apostolok tanítványa. Az evangéliumot hirdette Athénban, és Szent Publiusz után előbb Athén püspöke, majd Magnézia városában lett püspök. Igen jártas volt a világi bölcsességben, és gazdag a Szentlélek kegyelmében. Életrajzírója így ír róla: olyan volt, mint a hajnalcsillag a felhők között (Sirák 50, 6); a felhők a sötét pogány hellenizmust jelentették, a jámborság fénye nélkül; de Szent Kodrát apostol Isten igéjén keresztül nagy fényességként ragyogott fel nekik, helléneknek, bevilágította a sötétséget, eltörölte a tisztátalan áldozatokat, összezúzta a bálványokat, és imádságával lerombolta a démoni templomokat. De a sötétség mindig gyűlöli a fényt; így a pogányok is meggyűlölték a szent Kodrátot, és először megkövezték, mint egykor a zsidók Szent Istvánt, majd börtönbe vetették, és egyáltalán nem adtak neki kenyeret, amíg ki nem lehelte szent lelkét, és át nem költözött Krisztus Istenének országába. Szent Kodrát megírta a kereszténység védőbeszédét (apológiáját), és átadta azt Hadriánus császárnak. Ez a védőbeszéd olyan nagy hatással volt a pogány császárra, hogy elrendelte: a kereszténységet ne üldözzék különösebb bűn nélkül. Szent Kodrát 130 körül szenvedett vértanúhalált. Magnéziában temették el, ott, ahol mártíromságot szenvedett.

2. Szent Hipáciusz püspök és András áldozópap vértanúk. Két gyermekkori barát, akik Likiből származtak. Amikor felnőttek, mindketten teljes szívvel Isten szolgálatának szentelték magukat: Hipáciusz mint szigorú szerzetes és aszkéta, András pedig mint a nép körében szolgáló klerikus és Isten igéjének hirdetője. Nagy erényeik miatt Hipáciuszt Efézus püspökévé szentelték, Andrást pedig áldozópappá (presbiterré). Mindketten az ikonromboló Leó Iszauriai császár idejében szenvedtek vértanúságot. A szent ortodox hit védelmében elszenvedett szörnyű kínzások után 730-ban lefejezték őket. Így mindketten átköltöztek ebből a múlandó életből az örök életbe.

3. Rosztovi Szent Dmitrij püspök. Ünnepnapja október 28-án van; szeptember 21-én pedig csodatevő ereklyéi 1752-ben történt meglelésének (felfedezésének) eseményére emlékezünk.

4. A Kijevi Barlangkolostor szentjeinek zsinata. Az aszkézis és az önmegtagadás áldott munkája, amelyet Isten szorgalmas és nagy kedveltje, Antal (Antonij) kezdett el, az évszázadok során úgy terebélyesedett ki, mint egy sok gyümölcsöt termő olajfa. A számos szentet, akik ezekben az antali barlangokban ragyogtak fel, mint a csillagok, mindegyiküket külön-külön a saját napján ünneplik; a mai dátum alatt azonban mindannyiukról együttesen (zsinatban) emlékezünk meg, és hívjuk őket segítségül a hívők számára.

Szent Kodrát, mint a szép hajnalcsillag,
Szent Evangélium fénye tőle villan,
Sűrű sötétségbe sugarakat áraszt,
Puszta szívekbe hoz kegyelmet és vigaszt.
Emberi elméből a homályt elűzte,
Emberi szív vágyát fénnyel megfürösztötte,
Krisztusnak világát gyújtotta meg bennük,
Szent bölcsességével világosodott lelkük.
A Magasságoshoz hívta a hitetlent,
Krisztusért hordozott sebeket és gyötrelmet.
Keresztüldözőnek, Hadriánus császárnak,
Írt csodás Védelmet a szent igazságnak.
Hellen szónoklással, bölcsen és ékesen,
Keresztény hűséggel, tisztán és fényesen.
Meggyőzte a császárt szava erejével,
Megvédte az Egyházat Krisztus kegyelmével.
Ó, szent Kodrát, Krisztus hűséges követője,
Anyaszentegyháznak bölcs védelmezője,
Isten szent szolgája szóval és tettel,
Megkoronáztatott hervadhatatlan fénnyel.
Minden keresztény ma buzgón kér téged:
Segíts meg minket, szent apostol!
Segíts a csapásokat békével viselni,
Krisztusért a szenvedést hittel elviselni!

ELMÉLKEDÉS

Ha szilárd elhatározással kezdtünk el Isten törvénye szerint élni, nem kell félnünk az esztelen emberek semmilyen erőszakosságától, mert annak, aki igazán elkezdett Isten törvénye szerint élni, minden, ami az emberek részéről éri, a javára és Isten dicsőségére válik. Különösen nem kell félnünk attól, ha kényszerből kell elköltöznünk egy olyan helyről, amelyet megszerettünk, egy olyan helyre, amelyet nem kedvelünk. Az üres félelem és a sekélyes siránkozás helyett inkább kutassuk Isten velünk kapcsolatos szándékait. Mit ártott Józsefnek testvérei gonoszsága? Vajon akarata ellenére való Egyiptomba menetele nem tette-e őt dicsőségessé, nem mentette-e meg testvéreit az éhhaláltól, és nem teremtett-e feltételeket Isten minden csodás tettéhez Mózes által Egyiptomban és a pusztában? A pogányok és az eretnekek gyakran üldözték az ortodox keresztényeket barbár vidékekre. Mit értek el ezzel? Vajon elpusztították az Ortodoxiát? Nem, hanem még erősebben megerősítették azt az üldözöttek lelkében, és elterjesztették a barbár népek között. A gonosz eretnek, Lucius, Egyiptomból egy barbár szigetre száműzte a két dicső Makarioszt néhány taveniszi remetével együtt, ahol minden lakos bálványimádó volt. Ám ezek a szent férfiak tanításaikkal és életpéldájukkal hamarosan elérték, hogy az egész szigetet megkereszteljék. Ezt a szigetet később a Bűnbánat Szigetének nevezték el.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Jeruzsálem csodás isteni megmenekülését Jozafát igazságossága miatt (2Krón. 20):

1. Hogyan indult a moábiták és az ammoniták sokasága Jeruzsálem ellen;

2. Hogyan imádkozott Jozafát király Istenhez, és hogyan jelentetett meg neki a próféta által: ez a harc nem a tiétek, hanem Istené;

3. Hogyan mészárolták le egymást a moábiták és az ammoniták, és hogyan pusztultak el mind egy szálig.

SZENTBESZÉD
A Fiú istenségéről és az Atyával való lényegi egységéről

„Aki engem látott, látta az Atyát.” (Jn 14, 9)

„Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és az elég nekünk!” - mondta Fülöp. Ezekre a szavakra az Úr Jézus így válaszolt neki: „Mióta veletek vagyok, és nem ismertél meg engem, Fülöp? Aki engem látott, látta az Atyát.” Így válaszolt az Úr az ő tanítvá-

nyának. Fülöp testi szemeivel akarta meglátni Istent. Három éven át nézte Krisztust, és mégsem ismerte fel Őt Istenként. Miért? Mert abban az időben, a Szentlélek eljövetele előtt, Fülöp testtel nézett a testre, azaz testi szemeivel nézte és emberként látta az Úr Krisztust. Még nem látta meg az Istenséget a megtestesült Isten Fiában, de már azt kéri, hogy láthassa az Atya Istent! „Aki engem látott, látta az Atyát." Ezzel az Úr nem azt akarja mondani, hogy Ő az Atya Isten; nem, hanem azt, hogy Ő és az Atya egy lényegűek. Amennyiben Isten egyáltalán megmutatkozhatott az embereknek, úgy a Fiú Isten által mutatkozott meg, aki emberként jelent meg az emberek között. Az Atya Isten nem testesült meg; a Szentlélek Isten nem testesült meg; egyedül a Fiú Isten testesült meg. Hogyan mutathatná meg hát az Ő Atyját a halandó ember testi szemeinek? Éppen ezért testesült meg a Fiú, hogy Önmaga által kinyilatkoztassa az embereknek Önmagát, az Atyát és a Szentlelket, az egylényegű Istenséget, amely személyekben (hiposztázisokban) Szentháromság.

„Aki engem látott, látta az Atyát." Az Úr itt az Ő isteni természetére gondol. Ebben Ő teljesen egyenlő és egylényegű az Atyával. És ha Fülöp képes lett volna abban az időben meglátni Krisztus isteni természetét, fel sem tette volna azt a kérést: „mutasd meg nekünk az Atyát". Természetesen nem láthatta az isteni természetet, amely szellemi és láthatatlan, de láthatta, sőt tisztán láthatta Krisztus nagy tetteit, mint az Ő isteni természetének megnyilvánulásait. Ma is mondják egyes emberek, testvéreim: „mutassátok meg nekünk Istent, és majd hiszünk!" Mondjátok meg nekik: „Íme, mi megmutatjuk nektek az Úr Krisztust, higgyetek!" Tizenkilenc évszázada vagyok veletek, emberek, és még mindig nem ismertetek meg Engem? Tizenkilenc évszázad, amely tele van az Ő dicsőségével, csodáival, erejével, kegyelmével, irgalmával, szentjeivel és vértanúival! És a kishitűek még mindig azt kérdezik: hol van Isten?

Ó, Krisztus Urunk, Istenünk, nyisd meg a szellemi szemeit azoknak, akik még nem látnak, hogy meglássák a Te dicsőséged fenségét. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 22.

1. Szent Phókasz püspök és vértanú. Fiatalkorától fogva minden keresztény erényben jeleskedett. Szülőhelyén, a Fekete-tenger partján fekvő Szinópé városában püspökként élt, ahol példamutatásával és isteni szavaival megerősítette a hívőket a hitben, és sok bálványimádót térített meg az igaz hitre. A megkeményedett szívű pogányok haraggal teltek meg a szent Phókasz iránt. Az Úr egy látomásban mutatta meg Phókasznak a vértanúhalálát. Phókasz egy fényes galambot látott leszállni az égből, amely a csőrében egy gyönyörű virágkoszorút hozott, és a koszorút a fejére helyezte.

Phókasz egy hangot is hallott a galambtól: „A te kelyhed betelt, és ki kell innod!” Ebből a látomásból ismerte meg Isten kedveltje, hogy hamarosan szenvednie kell Krisztusért. Nem ijedt meg, hanem hálával Isten iránt készült a kínzatásokra. Nem sokkal ezután egy Afrikánusz nevű herceg (kormányzó) vallatóra fogta Phókaszt, és szörnyű kínokat mért rá; egész testét összetörte és megsebezte, majd a börtön után forró vízbe dobatta, amelyben ez a bátor krisztusi katona bevégezte földi életét, és átköltözött Ura örömébe. Traianus császár idejében szenvedett vértanúhalált.

2. Szent Jónás próféta. Több mint 800 évvel Krisztus előtt élt. Életrajza szerint ő volt a szidóni Száreptában élt özvegyasszony fia, akit Illés próféta feltámasztott a halálból. Háromnapos tartózkodásával a cethal gyomrában Szent Jónás előrevetítette (előképe volt) Krisztus háromnapos sírban való tartózkodásának, a cethal gyomrából való megmenekülése pedig az Úr halálból való feltámadásának. Minden egyéb részletet erről a csodálatos prófétáról Jónás próféta könyvében kell elolvasni.

3. Szent Phókasz, a kertész. Phókasz vértanú és püspök földije. A Fekete-tenger melletti Szinópéban Phókasznak volt egy kertje, amelyet saját kezűleg művelt. Kertjének gyümölcseivel minden arra járót megvendégelt, miközben nem mulasztotta el, hogy lelküket is táplálja Isten igéjével. Ám a kereszténylldöző kormányzó tudomást szerzett róla, és katonákat küldött, hogy öljék meg. Phókasz olyan szívélyesen vendégelte meg a katonákat, hogy azok haboztak őt meggyilkolni. Az ő kifejezett kérésére azonban végrehajtották a parancsot, és lefejezték. Azon a helyen, az ő csodatevő ereklyéi felett hamarosan templomot emeltek a nevére. Szent Phókászt különösen a tengerészek tisztelik, és a tengeren utazók mind segítségül hívják. 320-ban szenvedett vértanúhalált.

4. Zográfi Szent Kozma. Bulgár nemesi családból származott. Amikor szülei meg akarták házasítani, a Szent Hegyre (Athosz) menekült. Remete és csodatevő. A Zográf-kolostor közelében lévő barlangban élt mint mint askéta. Több alkalommal megjelent neki a Szent Istenszülő (Szűz Mária). A legnagyobb zográfi aszkéta és csodatevő. Az a félelmetes cella, ahol Kozma csendben imádkozott és harcolt a démonokkal, ma is létezik a Zográf-kolostortól északnyugatra. Lélekben tisztán látott (látnok volt), és távoli időbeli, valamint térbeli eseményeket írt le. Késő öregségben hunyt el 1323. szeptember 22-én, és sok küzdelemmel teli élet után költözött át Ura örömébe.

5. Irgalmas Szent Péter. Istennek 6. századi kedveltje.

6. Szent Jónás áldozópap. Szent Theophanésznak, a kánonok írójának, és Szent Theodórosznak (a Megbélyegzettnek) az apja. Csodatevő. A Szent Szabbász (Megszentelt Szent Száva) kolostorban hunyt el a 9. században.

Ninive, Ninive, a bűntől csak jajgat,
Isten küldi Jónást, hogy gyógyítsa a bajokat.
De Jónás nem akar, az Úr elől szalad!
Ó, hová futsz, Jónás, a Magasságostol?
Alszik Jónás, alszik, s a vihar feltámad,
Isten lassan lépked, de időben rátalál.
Hullámokba vetve, a cethal bekapta –
„Ki elől is futottam?" – Jónás így faggatja.
Futottam Az elől, Ki elől nincs menekvés!
Isten megfeddte Jónást, de újra kimentette,
S Gondviselésével örökké dicsőítette.
Ninive ellen, Jónás, nem akartál kiáltani?
Büntetéseddel a halhatatlan Krisztust fogod megjósolni.
Szavakkal nem akartad? Akkor tettel kell neked
Megjósolni Krisztust – testi halálát s feltámadását!
A te tetted, Jónás, soha el nem hervad,
Maga Krisztus Urunk emlegetett téged.
Általad derült ki az élő Isten irgalma,
Általa lett a te s Ninive oltalma.
Általad derült ki a bűnbánat ereje,
Bűnbánat ereje s Isten megbocsátó kegye.
Te sajnáltad a tököt, Isten az embert sajnálta,
Ó, békíts meg minket, Istenünk, s ments meg az ítélettől!

ELMÉLKEDÉS

Amikor az ember tisztán megérzi Isten iránta való irgalmát, felriad, mint a tompa és érzéketlen álomból, és elszégyelli magát hosszan tartó vaksága miatt Isten szüntelen irgalmasságával szemben. Jusztextiniánusz császár idejében Afrika fõ adószedője egy Péter nevű ember volt, aki igen gazdag, de nagyon fukar és könyörtelen volt. Egyszer a koldusok azon siránkoztak egymás között, hogy egyikük sem kapott soha alamizsnát Pétertől. Ekkor az egyik koldus fogadást kötött, hogy neki sikerül majd alamizsnát kérnie Pétertől. El is ment, és addig kérlelte kitartóan a fösvényt, amíg az haragjában meg nem ütötte őt egy kenyérrel, mivel nem volt más a keze ügyében. Örömmel vette el a kenyeret és elfutott. Mindjárt ezután Péter hirtelen és súlyosan megbetegedett, és a következő látomása volt: látta magát a másvilágon, amint démonok kínozzák. A mérleg egyik serpenyőjébe a démonok Péter bűneit halmozták, úgyhogy az a rész teljesen elnehezedett; míg a másik oldalon angyalok álltak, szomorúan, mivel Péter életéből egyetlen jó cselekedetet sem találtak, amit a mérleg másik, üres

serpenyőjébe tehettek volna. Az egyik angyal megszólalt: „Bizony, nincs mit tennünk, kivéve azt az egy kenyeret, amellyel tegnapelőtt megütött egy koldust." Ekkor az angyalok gyorsan rátették azt az egy kenyeret a mérleg üres oldalára, és ez az egy kenyér nehezebbnek bizonyult a mérleg másik oldalánál, amelyen Péter minden bűne feküdt. – Amikor a látomás véget ért, Péter így szólt magához: „Valóban, ez nem káprázat, hanem a tiszta igazság, mert láttam minden bűnömet fiatalkoromtól fogva. Ha pedig ennyit segített rajtam egyetlen kenyér, amelyet a koldushoz vágtam, mennyivel inkább segíthet a sok alamizsna, amelyet tiszta szívvel és szelídséggel osztanak?" És ettől kezdve Péter a legirgalmasabb emberré vált városában. Minden vagyonát szétosztotta a szegények között; s amikor elfogyott a vagyona, önmagát is eladta rabszolgának 30 aranyért, és önmaga vételárát is odaadta a szegényeknek alamizszaként, Krisztus nevében. Ezért nevezték el őt Irgalmas Péternek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten haragját Jozafát királyra (2. Krón. 18-20):

1. Hogyan szövetkezett Jozafát az Istentől elpártolt Aháb királlyal, és hogyan maradt alig életben;

2. Hogyan szövetkezett újra Aházia királlyal, aki törvénytelenséget cselekedett, és hogyan érte őt emiatt nagy kár;

3. Hogyan nem akarja Isten, hogy a hívők összekössék életüket a hitetlenekkel.

SZENTBESZÉD
A Vigasztaló Szentlélek Istenről

„És én megkérem az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké." (Jn 14, 16)

Ahol szeretet van, testvéreim, ott nincs parancs, hanem a kérés helyettesíti a parancsot. Azok között, akik szeretik egymást, a kérésnek nagyobb ereje van, mint a parancsnak azok között, akik nem szeretik egymást. A Szentháromság a szeretet legfőbb országa és fensége. Izajás (Ézsaiás) a Szentháromságot Nagy Tanácsnak nevezi (Iz, 9, 6), a megtestesült Isten Fiát pedig a Nagy Tanács Angyalának, azaz Küldöttének. Hogyan fér össze a tanács Isten egységével? Te magad is egy vagy, mégis tanácskozol önmagaddal. Elméd megkérdezi az akaratodat: képes vagy rá? És megkérdezi a szívedet: akarod-e? Az akarat és a szív pedig megkérdezi az elmédet: tudod-e, hogyan kell? És e belső, önmagaddal való tanácskozás ellenére te egy vagy, egy ember, egy személy. Természetesen ez csak halvány kép és árnyék a Szentháromságról és az Ő tökéletes tanácsáról. Mert a Szentháromságban a személyek (hi-

posztázisok) teljes egyenlősége és harmóniája uralkodik. Amit az Atya akar, azt azonnal akarja a Fiú és a Szentlélek is.

„És más Vigasztalót ad nektek.” Látjátok, mennyire biztos Isten Fia abban, hogy amit Ő kér és tanácsol, azt a Nagy Isteni Tanács azonnal elfogadja. Az Atya is beleegyezik, hogy elküldje, és a Lélek is beleegyezik, hogy elmenjen. Isten Fia nem azt mondja: „megkérem az Atyát, hogy adjon nektek, és hiszem, hogy megadja”; nem, hanem így szól: „megkérem, és ad nektek”. Előre tudja, hogy az Atya megadja, amit kérni fog; tudja ezt – ha szabad így mondani – az Ő örök tapasztalatából. Mert az egész örökkévalóságon át harmónia uralkodik az Atya, a Fiú és a Szentlélek között. „Más Vigasztalót ad nektek.” Ezek a szavak feltárják a Fiú és a Szentlélek teljes egyenlőségét. Az Atya egy másik Vigasztalót küld nektek, Velem egyenlő erejűt, Velem egylényegűt, Velem egyenlő tiszteletűt. Ő képes lesz teljesen helyettesíteni Engem a maga módján, az Ő csodálatos személyének (hiposztázisának) megfelelően, amely egyedül csak a Fiú személyétől különbözik.

Ó, testvéreim, látjátok-e, hogyan vesz részt a teljes Szentháromság a mi üdvösségünkben? Látjátok-e, kiké vagyunk mi? Látjátok-e, milyen méltóság adatik nekünk, halandóknak és bűnösöknek?

Ó, Szentséges és Legdicsőségesebb Háromság, Istenünk, irgalmazz nekünk és ments meg minket. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 23.

1. Keresztelő Szent János fogantatása. Ezen a napon Isten irgalmát, csodáját és bölcsességét dicsőítjük; az irgalmat Szent János ájtatos és igaz életű szülei, a agg Zakariás és az idős Erzsébet iránt, akik egész életükben egy gyermekre vágytak, és imáikban azt kérték Istentől; a csodát, János fogantatását Erzsébet elaggott méhében; és a bölcsességet az emberi üdvösség gondviselésében. Mert Jánossal Istennek különleges, nagy szándékai voltak, nevezetesen az, hogy próféta és Előfutár legyen Krisztus Urunk, a világ Üdvözítője előtt. Angyalai által Isten kinyilatkoztatta Izsák születését a gyermektelen Sárától, Sámsonét a gyermektelen Mánoah-tól és feleségétől, valamint János Előfutárét a gyermektelen Zakariástól és Erzsébetről. Angyalai által Isten azok születését hirdette meg, akikkel különleges szándékai voltak. Hogyan születhetnek gyermekek idős szülőktől? Ha valaki kíváncsi ennek titkára, ne az embereket kérdezze erről, mert az emberek ezt nem tudják, és ne is a természeti törvényeket, mert ez felette áll a természeti törvényeknek, hanem fordítsa tekintetét a Mindenható Isten erejére, Aki a semmiből teremtette az egész világot, és Akinek az első ember, Ádám megteremtéséhez semmilyen szülőre nem volt szüksége, sem idősre, sem fiatalra. A

kíváncsiság helyett adjunk hálát Istennek, Aki a természeti törvényeken kívül is gyakran megmutatja nekünk hatalmát, irgalmát és bölcsességét, amelyek nélkül mi, e törvények béklyójában, Isten különleges csodái híján, kétségbeesésbe esnénk és elfeledkeznénk Istenről.

2. Szent Iraida vértanú szűz. Némelyütt Raisznak vagy Raidának nevezik. Szűz egy egyiptomi városból, Vatanából, így minden valószínűség szerint egyiptomi származású. Egyszer Iraida kiment, hogy vizet merítsen a tenger melletti kútból, és meglátott egy hajót, amely tele volt megkötözött keresztényekkel: papokkal, diakónusokkal, szerzetesekkel, asszonyokkal és leányokkal. Miután tudakozódott, megtudta, hogy mindezt a népet a pogány üldözők kínzásra és halálra viszik Krisztus Urunk nevéért. A fiatal Iraida szívében lángra lobbant a vágy, hogy ő is szenvedjen az Úrért. Otthagyta az edényeket a kútnál, felszállt a hajóra, és megvallotta, hogy ő is keresztény. Azonnal megkötözték őt is, és a többiekkel együtt az egyiptomi Antinoopolisz városába vitték. Különböző kínzások után először Iraidának vágták le a fejét, majd a többieknek is. Tisztességgel szenvedett vértanúhalált és dicsőült meg a 4. század elején.

3. Szent Miklós újvértanú (Pantopolosz). Fiatalemberként szenvedett vértanúhalált Krisztus hitéért a törököktől Konstantinápolyban, 1672-ben. Édesapja Thesszáliából költözött oda, s mivel vegyeskereskedése volt, Miklóst is ugy nevezték, görögül Pantopolosznak. Miután hosszan kényszerítették a mohamedán hitre, és sokat kínozták, amiért ezt megtagadta, lefejezték, és átköltözött Isten országába. Ereklyéi az athoszi Szent Hegy Xirofotamu-kolostorában nyugszanak.

4. Szent János újvértanú. Az albániai Konica városából származott. Muszlimként született, muszlim szülőktől. Később azonban, látva a keresztény hit csodás erejét különböző helyeken és esetekben, megkeresztelkedett. Emiatt feljelentették és a török bíróság elé hurcolták. A törökök Aitóliában (Etóliában) kínozták meg Krisztus hitéért, majd a kínzások után, 1814-ben lefejezték. Halála előtt így kiáltott fel: „Emlékezz meg rólam, Uram, a te országodban.”

Iraida, a tiszta szűz,
vízért indult el,
Nem tért vissza anyjához –
Az Úrhoz költözött el.
Örömmel a szent Iraida
kínokat keresett,
Mert anyjánál is jobban
Krisztust szerette.
Mártírokkal teli hajó
épp csak elindult,

Iraida gyorsan mondta:
„fogadjatok be, engem is!”
Krisztusnak szolgája vagyok,
Ő az én mindenem,
És az Ő énekének
húrja akarok lenni,
Kínok és a szenvedések
igaz énekének,
Ó, fogadjátok be Iraidát,
hadd haljon meg Érte.

Meg is halt az Iraida
az ő Istenéért,
És az örök életnek
örököse lett ő.

Imáival mostanában
minket is megvédelmez,
Szent Iraidának hála,
Istennek dicsőség!

ELMÉLKEDÉS

Aki osztozik a szegénnyel, az Krisztusnak ad. Ez az evangéliumi tanítás lényege, amely a szentek tapasztalatában is beigazolódott. Amikor Irgalmas Péter bűnbánatot tartott, alamizsnát kezdett osztani a szegényeknek, valahányszor alkalom nyílt rá. Egyszer találkozott egy hajótöröttel, aki a hajótörés során alig mentette meg meztelen testét; a férfi odalépett hozzá, és ruhát kért tőle. Péter levette magáról drága köpenyét (dolmányát), és felöltöztette a meztelen embert. Kevés idő múlva azonban Péter meglátta a köpenyét egy kereskedő boltjában, aki eladásra kínálta azt. Péter nagyon elszomorodott, amiért a hajótörött eladta a köpenyét, ahelyett, hogy ő maga hordta volna. „Nem vagyok méltó – mondta Péter önmagának –, az Úr nem fogadja el az én alamizsnámat." Ám álmában megjelent neki az Úr egy tetszetős, a napnál is fényesebb ember alakjában, keresztel a fején, és Péter köpenyét viselve. „Miért szomorkodsz, Péter?" – kérdezte tőle az Úr. „Hogyne szomorkodnék, Uram, amikor azt látom, hogy amit a szegényeknek adok, azt a piacon árulják?" Ekkor az Úr megkérdezte tőle: „Felismered-e ezt a ruhát rajtam?" Péter így válaszolt: „Felismerem, Uram, ez az én köpenyem, amellyel a meztelent felöltöztettem." Ekkor az Úr ismét szólt hozzá: „Ne szomorkodj hát! Te a szegénynek adtad, de én fogadtam el, és dicsérem a te tettedet."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Jórám király bűneit és Isten büntetését (2. Krón. 21), mégpedig:

1. hogyan gyilkolta meg Jórám minden testvérét, és hogyan állította vissza a bálványimádást a kerekben és a halmokon;

2. hogyan rabolták ki és vetették rabságba országát az ellenségei;

3. hogyan kapott súlyos bélbetegséget, amelyben meghalt, és senki sem sajnálta (siratta) őt.

SZENTBESZÉD
A Szentlélek Istenről, Aki az Atyától származik

„Amikor pedig eljön a Vigasztaló, akit én küldök nektek az Atyától, az Igazság Lelke, Aki az Atyától származik, Ő tesz majd bizonyságot rólam." (Jn 15, 26)

Isten lényének mélységei kifürkészhetetlenek, testvéreim. Ám Isten sem nem rejtőzött el teljesen előlünk, sem nem fedett fel nekünk mindent. Amennyit gyarlóságunk

el bír hordozni, annyit nyilatkoztatott ki nekünk; amennyire csak szükségünk van az üdvösséghez, annyit nyilatkoztatott ki nekünk. A Szentlélekről az nyilatkoztatott ki számunkra, hogy Ő az Atyától származik, és a Fiú által küldetik. Senki se keressen ennél többet, nehogy tévelygésbe essék. Mivel az Atyától származik, ez azt jelenti, hogy egy lényegű az Atyával; mivel a Fiú által küldetik, hogy folytassa a Fiú szolgálatát, ez azt jelenti, hogy egyenlő a Fiúval. Az Atya tesz bizonyságot rólam - mondta először az Úr Jézus; most pedig az Igazság Lelkéről mondja: „Ő tesz majd bizonyságot rólam." Mindkét tanú egyenlő, ezért hivatkozik az Úr hol az egyikre, hol a másikra. Az is, Aki bizonyságot tett, és Az is, Aki bizonyságot fog tenni, egyenlőek lényegükben, mert az Úr nem hagyott volna a jövőre nézve kisebb tanút, mint amilyen a múltbeli tanú volt. Így beszélünk mi emberi módon és az időhöz mérten, valójában azonban hárman tesznek bizonyságot örökké a mennyben, az Evangélista szavai szerint: „Mert hárman vannak, akik bizonyságot tesznek a mennyben: az Atya, az Ige és a Szentlélek; és ez a három egy." Vannak emberek, akik azt állítják, hogy a Szentlélek az Atyától és a Fiútól származik (Filioque). Ki nyilatkoztatta ezt ki nekik, és mikor? Mi tudjuk, hogy a Szentlélek az Atyától származik, mert ezt Isten Fia, a mi Urunk Jézus Krisztus nyilatkoztatta ki nekünk. Ezért elutasítjuk az ortodox hitünknek azokat a toldalékait, amelyek nem egyeznek meg Magának az Úrnak a szavaival. Ám a Tisztaságos Úr szavainak befogadásához a szív nagy tisztasága szükséges. Ezért inkább azon fáradozzunk, hogy megtisztítsuk szívünket a szenvedélyektől, semmint hogy tisztátalan szívvel, kíváncsiságból elménkkel Isten lényének végtelen mélységeibe evezzünk; mert aki csak így tett, eretnekségbe esett és elveszítette a lelkét.

Ó, Nagy és Mindenható Úr Isten, hála Néked, hogy megjelentél nekünk Üdvözítőnk, Jézus Krisztus által, így tudjuk, hogy nem a sötétség gyermekei, hanem a világosság fiai vagyunk. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 24.

1. Szent Thekla elsővértanú, apostolokhoz hasonló. Ikóniumban született, előkelő, de pogány szülőktől. Tizennyolc éves leányként már el volt jegyezve egy fiatalemberrel abban az időben, amikor Pál apostol Barnabással Ikóniumba érkezett, hogy az evangéliumot hirdesse. Pált három napon és három éjszakán át hallgatva, Thekla teljesen Krisztus hitére tért, és fogadalmat tett, hogy szüzességben fog élni. Amikor anyja látta, hogy leánya többé rá sem néz vőlegényére, és a házasságra sem gondol, előbb tanácsokkal próbálta inteni, majd verni kezdte, és éheztette. Végül átadta őt a bírónak, és a gonosz anya azt követelte, hogy máglyán égessék el. A bíró a tűzbe vettette őt, de Isten sértetlenül mentette meg. Ezután Thekla követte Pál apostolt, és vele

együtt Antióhiába ment. Thekla külső szépségétől megigézve egy városi elöljáró erőszakkal magához akarta venni őt, de Thekla kitépte magát a kezei közül. Ez az elöljáró feljelentette őt a fejedelemnél mint keresztényt, aki megveti a házasságot. Az halálra ítélte és a vadállatok elé vettette, de a fenevadak hozzá sem nyúltak a szent szűz testéhez. Ezen elámulva a fejedelem megkérdezte tőle: „Ki vagy te, és milyen erő lakozik benned, hogy semmi sem bír ártani neked?" Thekla így válaszolt neki: „Az élő Isten szolgálóleánya vagyok." Ekkor az szabadon engedte őt, ő pedig indult az evangéliumot hirdetni, és sokakat sikerült megtérítenie az igaz hitre, köztük egy tekintélyes és becsületes özvegyasszonyt, Trifenát is. Ezután Szent Thekla, Pál apostol áldásával, egy Szeleukeia melletti puszta helyre vonult vissza. Ott hosszú időn át önsanyargató életet élt, és a betegek csodatevő erővel való gyógyítása által sokakat keresztény hitre térített. Megirigyelték ezt tőle a szeleukeiai orvosok és varázslók, ezért elküldtek néhány fiatalembert, hogy gyalázzák meg őt, abban bízva, hogy ha elveszíti szüzességét, elveszíti csodatevő erejét is. Thekla menekült a vakmerő ifjak elől, és amikor látta, hogy utolérik, Istenhez imádkozott segítségért egy szikla előtt; a szikla kettényílt, és elrejtette e szent szüzet, Krisztus menyasszonyát. És ez a szikla lett a rejtekhelye és a sírja is. Erről a csodálatos keresztény hősnőről és szentről Szent Aranyszájú János így ír: „Úgy tűnik nekem, mintha látnám e boldog szüzet, amint egyik kezével a szüzességet, másik kezével pedig a vértanúságot viszi az Úr elé."

2. Szent István első koronás szerb király. Zsicsa (Žiča) nevű, töle alapitott kolostorában koronázta királlyá fivére és szellemi atyja, Szent Száva. István kegyes keresztényként, bölcs és békeszerető uralkodóként Szent Szávával együtt nagy diadalra emelte az ortodoxiát népe körében. Kívánságára Szent Száva szerzetessé nyírta őt halála előtt, és a Szimon nevet adta neki. 1224. szeptember 24-én hunyt el az Úrban. Csodatevő ereklyéi Sztudenica kolostorában nyugszanak.

3. Szent Dávid (korábban Dmitrij herceg). Vukan herceg fia, István király unokaöccse. Kolostort épített a Lim folyónál, ahol ő maga is szerzetesi fogadalmat tett.

4. Szent Vladiszláv király. István király fia. Megalapította a Milisevo (Mileševa) kolostort, ahová Trnovóból átszállította Szent Száva ereklyéit. Kivételes irgalmasságával tűnt ki a szegény sorsú emberek iránt. Korának pénzérméin így jegyezte magát: „Krisztus szolgája, Vladiszláv".

Apostolokhoz hasonló Szent Thekla,
Szüzek közül elsőként vértanú,
Testét a szellemnek vetette alá,
Lelkét s testét a mindenható Krisztusnak,
Ezért neki is minden engedelmeskedett:
A félelmetes tűz és a dühös vadállatok,

A démonok és az emberi betegségek –
Minden engedelmes a hitnek és a tisztaságnak,
Minden engedelmes a szent ártatlanságnak,
Krisztus menyasszonya ártatlanságának.
Vajon az anya nem túl nagy kincs-e?
De mi az anya – Krisztushoz mérten?
És a földből formált vőlegény is
Csak por Krisztus dicsősége előtt.
A gazdagság és a földi szépség is –
Múlandó álom és szárnyas szél csupán.
Csak egyetlen kőszikla áll örökké,
Sem az időtől, sem a vihartól nem fél,
Ő a vértanú Thekla vőlegénye,
Ő Krisztus, királyoknak Királya.
Szent Thekla, kit a Paradicsom ragyog be,
Imádkozz a Megváltó Krisztushoz,
Hogy minket, bűnösöket is a bűntől mentsen meg.

ELMÉLKEDÉS

Minden szent közel van ahhoz a helyhez, ahol segítségül hívják őt, vagy ahol ünneplik és dicsőítik az ő szentségét. Azok, akik tisztánlátók, látják őket; akik pedig nem tisztánlátók, higgyenek, és meg fogják látni őket a maguk idejében. Zográfi Szent Kozma már fiatal szerzetesként is tisztánlátó volt. Egyszer, Örömhírvétel (Gyümölcsoltó Boldogasszony) ünnepén, néhány más szerzetessel együtt a Vatoped-kolostorba ment az ünnepségre. A templomi szolgálat alatt és a refektóriumban (étkezőben) folyó étkezés közben is Kozma látott egy királyi szépségű és fenségű asszonyt, amint önhatalmúlag mindent elrendez, irányít, sőt maga is felszolgál. És nemcsak egy pillanatra látta őt, hanem hosszú időn át figyelte a templomban és az étkezőben egyarást. E látomástól Kozma megzavarodott és megdöbbent, mert egyáltalán nem tetszett neki, hogy nőt lát az Athosz-hegyi kolostorban. Amikor elmesélte zográfi szerzetestársainak a látomását, méltatlankodva a nők Szent Hegyre való belépése miatt, az elámuló szerzetesek elmagyarázták neki, hogy az a Szent Hegy Királynője, a Szentséges Istenszülő volt. Ekkor Kozma megzavarodott szíve nagy örömmel telt meg. – Szent Kozma annyira tisztánlátó volt, hogy később, aggastyánként és remeteként a barlangjából látta a Hilandar-kolostor igumenjének (apátjának) lelkét, amint a mennybe emelkedve küzd, hogy átjusson a vámszedőhelyeken (vámokon), miközben démonok kínozzák. Kozma azonnal elküldött valakit, hogy értesítse a hilandari testvéreket: imádkozzanak Istenhez elhunyt igumenjük lelkéért. Ez közvetlenül a hajnali szolgálat után történt, épphogy a

szerzetesek az igumennel együtt kijöttek a templomból. Meghallva Kozma üzenetét, a szerzetesek gúnyolódtak, mondván, hogy az igumenjük épp most ment a cellájába, hogy felkészüljön a liturgiára. Ám amikor beléptek a cellába, igumenjüket holtan találták.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Aházia király bűnét és Isten büntetését (2. Krón. 22), mégpedig:

1. hogyan cselekedte Aházia azt, ami gonosz az Úr előtt, és hogyan szövetkezett Aháb bűnös házával;
2. hogyan ölték meg Aháziát sok rokonával együtt.

SZENTBESZÉD
A Megdicsőítő Szentlélek Istenről

„Ő [a Lélek] megdicsőít majd engem, mert az enyémből vesz, és kijelenti nektek.” (Jn. 16, 14)

A Szentlélek egyenlő erejű az Atyával és a Fiúval, és mindent, amire az Atya képes, képes rá a Fiú és képes rá a Szentlélek is. És mindent, amit az Atya tud, tudja a Fiú és tudja a Szentlélek is. Ám az egymás iránti végtelen szeretetből és az emberi üdvösség gondviselésére vonatkozó végtelen bölcsességből fakadóan – az idő szemszögéből nézve – felváltva jelennek meg az embereknek. Amiképpen az Atya megdicsőítette a Fiút, úgy dicsőítette meg a Fiú az Atyát, és úgy dicsőíti meg a Szentlélek is a Fiút. „Ő megdicsőít majd engem.” Vajon a Fiú nem dicsőítette meg Önmagát? Megdicsőítette, de nem annyira, amennyire képes lett volna rá, hanem csak annyira, amennyit az emberek abban az időben képesek voltak befogadni és elviselni. Idővel azonban a Szentlélek még nagyobb dicsőséget fog kinyilatkoztatni Isten Fiáról, amikor Ő, a Jóságos, betölti a hívőket az Ő kegyelmi ajándékaival. „Ő megdicsőít majd engem.” Ezeket a szavakat az Úr nekünk is tanulságul mondja, testvéreim, hogy mi is, ha valamilyen jó cselekedetet viszünk véghez, hagyjuk, hogy mások dicsőítsenek meg minket, és ne magunkat dicsőítsük. „Mert az enyémből vesz, és kijelenti nektek.” Ezekkel a szavakkal az Úr Isten Lelkének Vele való egységét hirdeti ki, és nem a Lélek alárendeltségét. Ezt megelőzően azt mondta: „elvezet titeket minden igazságra”. És nehogy a tanítványok azt gondolják, hogy a Lélek több igazságot tud, mint a Fiú, és ezáltal a Lélek nagyobb a Fiúnál, kijelenti, hogy a Lélek „az enyémből vesz, és kijelenti nektek”. Krisztus is elvezethette volna a tanítványokat minden igazságra, de a tanítványok abban az időben még nem voltak felkészülve arra, hogy minden igazságot befogadjanak. Ezért a Szentlélek a maga idejében elvezeti majd őket minden igazságra. Ám amikor kijelenti nekik a teljes igazságot, a Lélek semmi olyat nem fog kijelenteni, ami a Fiú

előtt ne volna ismert, vagy ami - még inkább - ellentétes volna a Fiú tudásával és akaratával. Ezért mondja az Úr: „mert az enyémből vesz, és kijelenti nektek”.

Ó, a Szentháromság csodálatos egysége, ó, egyazon tűzből fakadó háromlángú erő, világosság és szeretet! Ó, szent és szentséges Háromság, gyújtsd meg az isteni szeretetet a mi szívünkben. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 25.

1. Szent Eufrozina. Alekszandriai Paphnutiosznak, egy gazdag és tekintélyes embernek a leánya. Gyermektelen szülei imádsággal kérték ki őt Istentől. Jámborságban élő szülei Krisztus hitében nevelték leányukat. Mivel az ifjú Eufrozina nem akart házasságra lépni, hogy elrejtőzzék apja elől, férfiruhába öltözött, és eunuchnak kiadva magát Teodóz császár udvarából, Izmaragdosz néven jelentkezett egy kolostor igumenjénél. Az igumen befogadta őt, és Agapétosz lelkiatya vezetése alá bízta. Böjtöléssel és imádsággal végzett aszketikus munkájával Izmaragdosz hamarosan felülmúlta a kolostor összes szerzetesét. Amikor betöltötte a nehéz aszkézis 38. évét, Paphnutiosz meglátogatta ezt a kolostort, és az igumen Izmaragdoszhoz irányította őt imádságért és vigasztalásért. Izmaragdosz felismerte Paphnutioszt, de Paphnutiosz nem ismerte fel Izmaragdoszt. Amikor az apa megvallotta mély bánatát az elveszett leánya miatt, Izmaragdosz azt mondta neki, hogy ne veszítse el a reményt, mert még ebben az életben látni fogja leányát, és megkérte, hogy három nap múlva jöjjön el hozzá újra. Amikor Paphnutiosz ismét eljött, Izmaragdosz már a halálos ágyán feküdt. Ekkor a haldokló így szólt Paphnutioszhoz: „Én vagyok Eufrozina, a te leányod; te vagy az én apám!” Az apa a szörnyű meglepetéstől hosszú ideig nem tudott magához térni. Ekkor a boldog Eufrozina kilehelte lelkét, apja pedig zokogott felette. Miután eltemette leányát, Paphnutiosz maga is belépett ebbe a kolostorba, és elhunyt, szent leánya cellájába költözött. Tíz évnyi aszketikus munka után a szent Paphnutiosz is elhunyt az Úrban.

2. Radonyezsi Szent Szergij. Az orosz egyház nagy aszkétája és világító szövétneke. 1313-ban született Rosztovban, jámbor életű szülők, Kirill és Marija gyermekeként. Szülei halála után Bartolomej - ez volt a keresztségben kapott neve - szerzetesi fogadalmat tett, és megalapította a Szentháromság-monostort a radonyezsi erdőkben. Isten csendes és szelíd szolgája csak a munkának és az imádságnak élt. Szívének tisztasága miatt méltóvá vált a csodatétel ajándékára, így Krisztus nevében még halottakat is feltámasztott. Több alkalommal megjelent neki a Szentséges Istenszülő. Hercegek és püspökök jártak hozzá tanácsért. Megáldotta Dmitrij Donszkoj herceget, és megjövendölte győzelmét az Oroszország tatár igától való felszabadításáért vívott háborúban. Belelátott az emberek szívébe, és távoli eseményeket is tisztán látott lélek-

ben. Monostora még életében megtelt szerzetesekkel, és évszázadokon át a lelki élet és Isten csodáinak egyik legfőbb központjaként szolgált. Szent Szergij 1391-ben hunyt el. Halála után is többször megjelent különböző személyeknek.

3. Szuzdali Szent Eufrozina. Keresztneve Theodula volt. Mihail Vszevolodovics leánya és Mina szuzdali herceg menyasszonya. Egyáltalán nem vágyott házasságra, és imádkozott Istenhez, hogy haláláig őrizze meg őt szüzességben. Amikor menyasszonyként Szuzdalba vezették, vőlegénye, Mina herceg hirtelen meghalt. Ő nem tért vissza szüleihez, hanem belépett egy kolostorba, ahol haláláig aszketikus életet élt. Istentől a csodatétel ajándékát kapta. 1250-ben hunyt el az Úrban.

A szelídség és az imádság példája,
Szent Szergij, már ifjú kora óta
Szerette Istent, és az Ő szépségét,
Lelkébe csendet és jóságot ültetett,
Állandó imával a pusztát éltette,
Az erdőt Isten szentélyévé tette át,
A világi hiúságal nem zavarta meg magát.
Soha senkire nem haragudott meg ő,
Mindenkivel csendes, szelíd és megnyerő,
Csak a gonosz ördöggel volt engesztelhetetlen,
Isten ellenségével, ki hazug és kegyetlen,
Ki az emberi lelkeket elnyelni kívánja.
A bátor Szergij ádáz harcot vívott,
Küzdelmesen és erősen a végső győzelemig.
Meghalt az aggastyán, de szentként maradt fenn,
Az orosz népnek tűzoszlop lett a mennyben;
Minden áldást Istentől kér és esedez,
És népének az égből ajándékot szerez.
Szent Szergij, ne szűnj meg világítani,
A Magasságos Istent ne szűnj meg kérlelni
Az Egyház javára, Oroszország javára,
O, szent Szergij, Krisztus dicsőségére,!

ELMÉLKEDÉS

A szent nem ragyog a külsőségekben; minden gazdagsága belül, a lelkében van. Egy parasztember messziről érkezett a kolostorba, hogy lássa Szent Szergijt. Amikor megkérdezte a szerzeteseket az igumenről, azt mondták neki, hogy a kertben dolgozik. A paraszt kiment a kertbe, és meglátott ott egy embert hitvány, foltozott ruhában,

amint úgy ás, mint bármelyik más napszámos. A paraszt elégedetlenül tért vissza a kolostorba, azt gondolva magában, hogy a szerzetesek gúnyolódnak vele, és újra megismételte, hogy világosabb legyen: ő a megdicsőült, szent Szergij atyát akarja látni. Időközben Szergij is megérkezett a kolostorba, megvendégelte a parasztot, és maga szolgált fel neki az asztalnál. A szent belelátott vendége szívébe, és tudta, hogy az igen alacsony véleménnyel van róla. Ezért megnyugtatta őt, ígérve neki, hogy ha vár egy keveset, meglátja Szergijt. Ebben a pillanatban egy herceg érkezett a kolostorba a bojárjaival. Mind a herceg, mind a bojárok mélyen meghajoltak Szent Szergij előtt, és kérték az áldását. Ekkor a szerzetesek kiküldték a parasztot a teremből, hogy legyen hely az új vendégeknek. És az a paraszt ámulattal, messziről nézett és leskelődött, hogy távolról lássa azt, akit közelről nem akart látni. És vádolta magát a saját tudatlansága miatt, és nagyon szégyellte magát. Amikor a herceg elment, a paraszt gyorsan a szenthez sietett, lábai elé borult, és bocsánatért kezdett könyörögni. A nagy szent pedig megkönyörült rajta, és így szólt: „Ne szomorkodj, fiam, te voltál az egyetlen, aki az igazat gondoltad rólam, semminek tekintve engem, míg a többiek mind megbotránkoztak, valami nagynak tartva engem."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Joás király igazságosságát és bűnét, valamint Isten jutalmát és büntetését (2. Krón. 24), mégpedig:

1. hogyan hallgatott Joás kezdetben Jójáda főpapra, és hogyan cselekedett mindent, ami igaz az Úr előtt;
2. hogyan áldotta meg Isten Joást hosszú és békés uralkodással;
3. hogyan változott meg Joás, hogyan gyilkolta meg Jójáda igaz fiait, és hogyan követett el más gonoszságokat;
4. hogyan győzte le egy kis szíriai sereg Joást, és hogyan rabolta ki az országot, a súlyosan beteg Joást pedig hogyan gyilkolták meg szolgái az ágyában.

SZENTBESZÉD
Az Atya és a Fiú közös gazdagságáról

„Minden, ami az Atyáé, az enyém." (Jn. 16, 15)

Ez az Úr Krisztus egyik utolsó szava a szenvedése előtt. A legjelentősebb szó – mert kijelenti a világnak az Üdvözítő Krisztus Istenségét, a következő szavakkal összefüggésben pedig: „azért mondtam, hogy az enyémből vesz, és kijelenti nektek" – hirdeti a Szentlélek egyenlőségét is az Atyával és a Fiúval. Az, amit a Lélek az enyémből fog venni, nem lehet sem másféle, sem ellentétes azzal, ami az Atyáé, mert „min-

den, ami az Atyáé, az enyém". Miért nem azt mondja az Úr: „az enyémet veszi", hanem azt: „az enyémből vesz"? Mert a Lélek nem mindent fog elhozni az embereknek, hanem a mindenségből csak valamennyit, amennyit az emberek be bírnak fogadni, és amennyire szükségük van. Isten ajándékainak egy része a hívőknek adatik a földön, egy másik része pedig a mennyek országában adatik majd meg nekik. Ez a mennyei rész pedig az, amit a tisztánlátó apostol így ír le: „Amit szem nem látott, fül nem hallott, és emberi szív meg se sejtett, azt készítette el Isten azoknak, akik őt szeretik." És mindez, sőt ennél hasonlíthatatlanul több is Krisztus tulajdonához tartozik. Az Ő tulajdona nemcsak ez a világ, hanem a másvilág is, sőt mindkét világnál hasonlíthatatlanul több, nagyobb és értékesebb dolog. Övé az örökkévalóság, Övé a halhatatlanság, Övé a tökéletes hatalom, Övé a tökéletes bölcsesség, Övé a tökéletes szeretet, Övé a tökéletes jóság, irgalom, igazságosság és igazság – és mi jó van még, amit elménk felfoghat és nyelvünk kifejezhet? – Övé minden tökéletesség, amely felülmúl mindent, amit az emberek egyáltalán elgondolhatnak. Mindez megvan az Atyának, mindez megvan a Fiúnak, mindez megvan a Szentléleknek. „Minden, ami az Atyáé, az enyém." Ezekkel a szavakkal a leírhatatlanul Gazdag, az elérhetetlen Királyfi kinyilatkoztatta tanítványainak az Ő beláthatatlan és kifürkészhetetlen gazdagságát azon a sötét éjszakán, amikor mezítláb kellett a zsidó elöljárók elé állnia, hogy megostorozzák és leköpjék.

Ó, Urunk Istenünk, Szentséges és Gazdag Szentháromság, irgalmazz nekünk bűnösöknek és ments meg minket. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 26.

1. Szent János apostol és evangélista (Teológus Szent János). Zebedeus halásznak és Szaloménak, a szent Istenszülő jegyese, József leányának fia. Az Úr Jézus hívására János azonnal elhagyta apját és halászhálóit, és fivérével, Jakabbal együtt Krisztus után indult. Ettől kezdve mindvégig elválaszthatatlan maradt Urától. Péterrel és Jakabbal együtt jelen volt Jairus leányának feltámasztásánál és az Úr Színeváltozásánál. Az Utolsó Vacsorán Jézus keblére hajtotta fejét. Amikor az összes többi tanítvány elhagyta a megfeszített Urat, János a szent Istenanyával a Kereszt alatt maradt. Az Úr parancsára ezután mintegy fia lett a szent Szűz Máriának, és gondosan szolgálta, óvta őt annak elszenderüléséig.. A szent Istenszülő elszenderülése után János tanítványával, Prokhórosszal együtt Kis-Ázsiába ment az evangéliumot hirdetni. Legtöbbet Efézusban tartózkodott és munkálkodott. Ihletett szentbeszédeivel és csodatételeivel sokakat keresztény hitre térített, és alapjaiban rázta meg a pogányságot. A feldühödött pogányok megkötözték, és Rómába küldték Domitianus császárhoz. A csá-

szár előtt megkínozták és megkorbácsolták; ám mivel sem a leghevesebb méreg, amelyet megitattak vele, sem a forró olaj, amelybe vetették, nem ártott neki, a császár megijedt, és halhatatlannak tartva őt, száműzte Patmosz szigetére. Ezen a szigeten Szent János szavakkal és csodákkal sokakat kereszténnyé tett, és megerősítette Isten egyházát. Itt írta meg evangéliumát és a Jelenések könyvét. Nerva császár idejében, aki minden fogolynak szabadságot adott, János visszatért Efézusba, ahol még egy ideig élt, megerősítve korábban megkezdett munkáját. Már több mint 100 éves volt, amikor elköltözött az Úrhoz. Amikor tanítványai később felnyitották a sírját, nem találták ott a testét, de minden évben május 8-án finom, illatos és gyógyító por szállt ki a sírjából. Hosszú, küzdelmes és gyümölcsöző földi élet után Krisztus e szeretett tanítványa és az egyház oszlopa átköltözött Ura örömébe, a békés és halhatatlan boldogságba.

2. Kalábriai Szent Nílus. A kalábriai görögök nagy aszkétája, több monostor alapítója, csodatevő és az ortodox hit tisztaságának védelmezője. Hosszú utazásokat is vállalt, csak hogy megmentsen egy-egy embert valamilyen súlyos büntetéstől. Lángoló szeretet élt tehát benne felebarátai iránt. 1005-ben hunyt el az Úrban. Sok hozzá méltó tanítványt hagyott maga után, akik közül különösen kiemelkedett Szent Bertalan († 1044), több kánon írója.

Szent János, az evangélista,
Zebedeus halász fia,
Ifjú volt még, mikor szívét
Átmelegítette Jézus hívása.
Az Úr legesleghűbb barátja,
Tiszta, szűzi, fénylő lélek,
Szeretettel teli lélek,
Látnok szívű, bátor és hős.
Csodás titkokat hirdetett,
Örökkévalóság pecsétjét feltörte,
Világ sorsát kezdetétől
Mind a végéig előre látta.
A szeretetet prédikálta,
Szeretetben járt a lába,
A Magasságos Isten trónjáig
Szeretettel emelkedett fel a magasságba.
Szeretettel nőtt ő naggyá,
Mint a havas, fehér hegygerinc –
Mennydörgés fia, félelmetes próféta,
Bár a szíve szelíd és jámbor.
Ó, csodalátó szent János,
Mennydörgő, nagy szent életű,
Vidd el a mi kis kérésünket
Barátodhoz és a Megváltónkhoz!
Vezess minket közelebb Hozzá,
Hatalmas és édes Istenünkhöz;
Kebelére ugyan méltatlanok vagyunk –
De hadd essünk legalább közel, a lábához!

ELMÉLKEDÉS

Aki bűnöst térít meg a tévelygés útjáról, megmenti a lelket a haláltól, és sok bűnt elfedez; így írja Jakab apostol (Jak 5, 20). Krisztus apostolai nemcsak beszéltek erről, hanem tetteikkel is bizonyságot tettek mellette. Szent Kelemen (Klimensz) alexandriai püspök meséli Szent János apostolról, hogy egy kis-ázsiai helyen megkeresztelt egy

pogány ifjút, akit a helyi püspök gondjaira bízott, majd továbbment az evangéliumot hirdetni. Szent János távollétében az ifjú megromlott, inni és lopni kezdett, végül pedig belépett egy rablóbandába, amely az erdőből támadt az emberekre és fosztogatta őket. Bizonyos idő elteltével Szent János visszatért arra a helyre, és meghallotta a püspöktől, mi történt az ifjúval. Ekkor Szent János egyetlen percet sem vesztegetve lovat és kísérőt kért, és elvágtatott abba az erdőbe, ahol a rablóbanda tanyázott. Az erdőt kutatva a szent rátalált a haramiákra, és a rablóvezér elé állt. Amikor az ifjú meglátta és felismerte őt, futásnak eredt. Az agg János utána sietett, és kora ellenére utolérte őt. Látva, hogy utolérték, az ifjú az apostol lábai elé borult, és a szégyentől nem mert a szemébe nézni. János átölelte és csókolni kezdte őt, mint a pásztor, amikor megtalálja az elveszett juhot. János visszavezette őt a városba, és újra megerősítette a hitben és az erényes életben. Miután Istennek tetsző életet élt, az ifjú a maga idejében elhunyt az Úrban.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Amázia király Isten iránti megosztott szívét és Isten büntetését (2. Krón 25), mégpedig:

1. hogyan cselekedte Amázia kezdetben azt, ami igaz az Úr előtt, és hogyan adott neki Isten győzelmet az edomiták felett;
2. hogyan hozta el az edomita bálványokat Jeruzsálembe (amelyek az edomitáknak sem segítettek), és hogyan borult le előttük;
3. hogyan hagyta Isten, hogy az izraeliták legyőzzék őt, és hogyan támadt ellene összeesküvés, amelyben meggyilkolták.

SZENTBESZÉD
A Szeretet által ihletett imádságról

„Szenteld meg őket a te igazságoddal; a te igéd igazság." (Jn 17, 17)

Amikor egy anyát a halálba vezetnek, jobban aggódik a gyermekeiért, akiket maga mögött hagy, mint önmagáért. Ilyen a nagy szeretet köteléke. Úr Krisztusnak még nagyobb szeretete volt tanítványai iránt, mint az anyának gyermekei iránt. Amikor a halálba indult, az Úr imádkozott mennyei Atyjához tanítványaiért. Nem azért imádkozott, mintha Ő maga ne tehetett volna meg mindent értük, hanem azért, hogy megmutassa a lényeg és a szeretet egységét az Ő Atyjával. De miért tulajdonítja most az igazságot az Atyának, amikor korábban a Lelket az Igazság Lelkének nevezte, mondván a tanítványoknak: „Az Igazság Lelke elvezet majd titeket minden igazságra"? Azért, hogy megmutassa az Atya és a Szentlélek egyenlőségét. Vajon az Úr korábban nem

Önmagáról mondta-e: „Én vagyok az igazság” (Jn 14, 6)? Vajon ezután a Vigasztaló Szentlelket nem nevezte-e az Igazság Lelkének? És íme, most az Atyának tulajdonítja az igazságot: „Szenteld meg őket a te igazságoddal!” Aki ebben bármiféle ellentmondást látna, az nem fogná fel Istent mint egységet és szentháromságot: egységet a lényegben és szentháromságot a személyekben (hiposztázisokban). Éppen azáltal, hogy az isteni Szentháromság minden egyes személyének mint lényegi és elválaszthatatlan tulajdonságot tulajdonítja az igazságot, az Úr az Atya, a Fiú és a Szentlélek egyenlőségét hirdeti ki. Mert ha az isteni Szentháromság egyik személyében kevesebb igazság volna, az a lényegét tekintve is kisebb volna a másik két személynél. Az igazság hiányával pedig együtt jár a hatalom, a szeretet és a bölcsesség hiánya is. Ezért nevezi az Úr igazságnak Önmagát is, az Atyát is és a Szentlelket is, hogy az emberek megismerjék és higgyék Azok teljes, lényegi egyenlőségét. Senki se botránkozzék meg hát a hívők közül az eretnek tanításokon, amelyek a Szentháromság személyeinek lényegi egyenlőtlenségéről szólnak. Hanem mindenki igyekezzék megtisztítani szívét a bűntől, miképpen a tükröt törlik meg a portól, és akkor meg fogja látni az Atya, a Fiú és a Szentlélek egyenlőségének nagy dogmatikai igazságát.

Ó, Háromszemélyű Isteni Igazság, világosíts meg minket Önmagaddal, és ments meg minket. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 27.

Szt. Kallisztratosz vértanú. Karthágóból származott. Születésétől fogva keresztény volt, mivel apja és nagyapja is keresztények voltak. Kallisztratosz egyik őse, név szerint Neokorosz, katonaként szolgált Jeruzsálemben Poncius Pilátus alatt, Urunk és Megváltónk, Jézus Krisztus szenvedésének idején. Krisztus halálakor látva a sok csodát, Neokorosz hitt Benne, az apostolok tanították a hitre és megkeresztelték. Hazatérve Neokorosz elhozta övéinek Krisztus hitét, mint drága gyöngyöt. Így az idő múltával Szt. Kallisztratosz is keresztényként született, keresztelkedett és nevelkedett. Amikor a hadseregben szolgált, ezredében rajta kívül egyetlen más keresztény sem volt. Néhány társa látta a szent Kallisztratoszt, amint éjszaka felkel és Istenhez imádkozik, és feljelentették őt Perszentinosz hadvezérnél mint keresztényt. Perszentinosz pedig a keresztények kegyetlen kínzója volt. Hogy megbizonyosodjon arról, hogy Kallisztratosz valóban keresztény-e, a hadvezér megparancsolta neki, hogy mutasson be áldozatot a bálványoknak, amit Kallisztratosz azonnal megtagadott. Ekkor Kallisztratoszt sokat verték, majd a tengerbe dobták. De Isten ereje megmentette őt, és egészségesen jött ki a tengerből. Látva Kallisztratosz türelmét és csodáit, 49 katona hitt az Úr Krisztusban. Őket is megverték, és Kallisztratoszhoz hasonlóan börtönbe vetették.

A börtönben Szt. Kallisztratosz tanította a hitre társait és megerősítette őket. Ők nagy bátorságot mutattak a szenvedésben, az Úr pedig nagy erőt mutatott meg rajtuk. A gonosz kínzó éjszaka katonákat küldött a börtönbe, akik megölték Szt. Kallisztratoszt és 49 társát. Az igazságért szenvedtek a 304. évben. Ereklyéik felett később templomot emeltek.

2. Szent apostolok: Márk, Arisztarkhosz és Zénón. A hetvenből. Szt. Márk, akit másként Jánosnak is hívtak. Jeruzsálemben, anyja, Mária házában gyűltek össze a szent apostolok imádságra (ApCsel 12, 12). Pál és Barnabás apostolokkal hirdette az evangéliumot (12, 25). Ezután püspök volt Büblosz városában. Szt. Arisztarkhosz, Pál apostol útitársa (ApCsel 19, 29), a szír Apameia püspöke volt. Szt. Zénónt, vagyis Zénászt, akit Pál apostol törvénytudónak nevezett (Tit 3, 13), a palesztinai Lüdda püspöke volt. Csillagokként ragyogtak a pogányság sötétségében, és sokakat Krisztus hitére térítettek. Most pedig csillagokként ragyognak szeretett Krisztusuk országában.

3. Szent Akilina újvértanú. A Drinápolyi egyházmegyéhez tartozó Zaklivéri faluból származó, tizennyolc éves leány. Apja törökké lett (muzulmán hitre tért), és lányát is kényszerítette, hogy térjen át a török hitre. Anyja azonban megerősítette őt Krisztus hitében. Sok kínzás után, sebekkel borítottan és elvérzetten, édesanyja karjai között lehelte ki lelkét, és elnyerte a vértanúság koszorúját 1764. szeptember 27-én.

4. Szent Szabbatiosz Szoloveckij. Szent Zoszimosszal együtt április 17-én emlékeznek meg róla. Elhunyt az Úrban 1435. szeptember 27-én.

Istenhez imádkozik szent Kallisztratosz,
Istenhez imádkozik, Istennek ad hálát
A Krisztus hitéért elszenvedett kínok közt.
A kínzó gúnyolja Kallisztratoszt:
„Egyedül hiszel a megfeszített Krisztusban!
Amikor majd elküldelek téged ebből a világból,
Egyetlen keresztény sem marad többé
Ebben a hatalmas városban.” –
Istenhez imádkozik szent Kallisztratosz,
Istenhez imádkozik, s a bírónak így szól:
„Te összezúzhatod az én bűnös testemet,
Véremmel bíborra festheted a földet,
De ezen a véren templom fog emelkedni,
Kardod által fogom a célomat elérni!” –
Ahogyan mondta szent Kallisztratosz,
Ahogyan mondta, pontosan úgy is lett:
Az ő vére, mint a harsogó harsona,

Gyorsan felébresztette az emberek lelkiismeretét,
A város megkeresztelkedett, a templom felépült,
És a vértanú elérte célját.
Most a mennyben, a mennyei seregben,
Krisztus katonája, szent Kallisztratosz,
Társaival együtt, az angyalok között,
Istenhez imádkozik, hogy minket is megmentsen,
Hogy az Úr mibennünk is megdicsőüljön!

ELMÉLKEDÉS

Minden gazdagságunk, dicsőségünk és tisztességünk olyan, mint egyetlen étkezés, amely a halállal véget ér. Ebből az étkezésből senki sem visz magával egyetlen morzsát sem a túlvilágra. Boldog az, aki megértette, hogy a lélek az ő egyetlen vagyona, amelyet semmi sem semmisíthet meg, még a halál sem. Az ilyen ember csak három tényre gondol: a halálra, a lélekre és az Ítélő Istenre. „Tartsd folytonosan elmédben a rád váró véget és az ítéletet, és megőrzöd lelkedet a bűntől" – tanítja Szt. Evagriosz. Minden testi gondunk ebben az életben csupán az étkezéssel kapcsolatos gond, amelynek hamarosan véget kell érnie. „Naponta legyen szemetek előtt a halál – mondja Remete Szt. Ézsaiás (Izajás); gondolkodjatok szüntelenül azon, miképpen fogtok elválni a testtől, hogyan tudtok majd áthaladni a sötétség fejedelmeinek birodalmán, amelyek a levegőben találkoznak veletek, és miképpen fogtok szerencsésen megjelenni Isten előtt. Készüljetek fel az Isten Ítéletén való feleletadás félelmetes napjára, mintha már most látnátok azt." Egy napon a szent Szoloveckiji Szabbatioszhoz jött egy János nevű gazdag kereskedő, és sok alamizsnát hozott neki. Szabbatiosz semmit sem fogadott el mindebből, hanem azt mondta az adományozónak, hogy ossza szét mindezt a szegények között. János nagyon elszomorodott, a szent pedig, hogy megvigasztalja őt és mindent világossá tegyen számára, így szólt hozzá: „János fiam, maradj itt és pihenj meg holnapig, és holnap meglátod Isten kegyelmét." János engedelmeskedett. Másnap János belépett Szabbatiosz cellájába, és látta a vént holtan, a cellában pedig csodálatos illatot érzett. Aki előre látja élete végét, az nem gondol a földi kincsekre.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ozijás (Uzija) király igazságosságát és Isten jutalmát (2.Krón. 26), mégpedig:

1. hogyan cselekedte a király azt, ami igaz az Úr előtt;
2. hogyan adott neki Isten sikert (boldogulást) mindaddig, amíg kereste az Urat.

SZENTBESZÉD

Krisztus utolsó, a hívőkért mondott imádságáról

„Hogy mindnyájan egy legyenek; ahogyan te, Atyám, bennem vagy, és én tebenned.” (Jn 17, 21)

Isten irgalma hatalmas, testvéreim; amikor az igaz ember megérzi azt, sír, amikor pedig a bűnös érzi meg – elszégyelli magát. Isten irgalmából tisztulunk meg, világosodunk meg, üdvözülünk, válunk fogadott fiaivá és egyesülünk Magával Istennel. De ezt az Istennel való egyesülést senki se értse úgy, mintha egy lényegűvé válnánk Istennel és Istennel egyenlővé lennénk. Soha nem leszünk egy lényegűek Istennel, sem pedig egyenlőek Istennel abban az értelemben, ahogyan az Atya, a Fiú és a Szentlélek egy lényegűek és egyenlőek a létezésben. „Hogy mindnyájan egy legyenek” – mondja a Megváltó az Ő Atyjának az Ő tanítványairól, „ahogyan te bennem vagy, és én tebenned”, a szeretet egységére gondolva, és nem a lényeg egységére. A szeretetből fakad a kölcsönös engedelmesség, a kölcsönös segítség, a kölcsönös irgalom, a szelídség, az alázat, a jóság, a jóakarat és az önfeláldozás. És amikor az Úr azt mondja: „Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes” (Mt 5, 48), nem arra gondol, hogy az embereket Istennel tegye egyenlővé, hanem hogy megmutassa nekik a tökéletesség legfőbb példáját minden jóban. Mert sok emberi tanító állított és állít fel tökéletességi példát valami vagy valaki másban, és nem Istenben; sőt, gyakran még a rosszra is tanították az embereket, és a rosszat, a rossz példáit mutatták be nekik tökéletességként. Ezért tanítja az Úr az embereket, hogy a mennyei Atyát tekintsék minden tökéletesség példájának, és törekedjenek, igyekezzenek ezen igaz tökéletesség felé, nem pedig valami más felé. Isten kegyelméből válunk fogadott fiakká, és leszünk mindnyájan egyek a Krisztus Jézusban (Gal 3, 28). De nem válunk istenekké; nem leszünk egyenlőek a Szentháromság személyeivel (hipposztázisaival). Ne felejtsétek el, hogy meg van írva az Írásban: „Íme, még az egek sem tiszták az Ő szemében” (Jób 15, 15), vagyis a dicsőséges mennyei hatalmak sem, hát még az ember. De Isten kegyelméből, és az Úr Jézus szenvedéseiért, a hívők felemeltetnek az Istennel való egységbe szeretetben és lélekben. Törekedjünk hát arra, hogy Isten akaratát cselekedjük, hogy az igazságban felemeltessünk ilyen fenséges magasságba.

Ó, Úr Jézus Krisztus, Istenünk, minden irgalom és jóság Istene, tarts meg minket mindvégig a Te irgalmadban, és ne haragudj meg ránk, hanem bocsáss meg nekünk. Neked legyen dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 28.

1. Szent Haritón hitvalló. Ikónion városának tekintélyes és jámbor polgára. Földije, Szt. Tekla szellemétől áthatva, Haritón nyilvánosan megvallotta Krisztus nevét. Amikor Aurelianus császár idejében elkezdődött a keresztények kegyetlen üldözése, Haritónt azonnal a helytartó (hegemón) elé állították bíróságra. A bíró megparancsolta neki, hogy boruljon le az istenek (vagyis a bálványok) előtt, amire Haritón így válaszolt: „Minden ti istenetek démon, akiket egykor a kevélységük miatt taszítottak le az égboltról az alvilág mélyére." És Haritón világosan hirdette hitét az egyetlen élő Istenben, a mindenség Teremtőjében, és az Úr Jézusban, az emberek Megváltójában. Ekkor a helytartó megparancsolta, hogy verjék és kínozzák meg Haritón testét olyan mértékben, hogy az egész testét sebek borították, és az egész olyan lett, mint egyetlen nagy seb. Aurelianus gonosz halála után, amely ekkor utolérte a gonosztevőt, Haritón kiszabadult a kínzásokból és a börtönből. Jeruzsálem felé vette útját. Az úton rablók fogták el, akiktől Isten Gondviselése által szabadult meg. És nem akart többé visszatérni Ikónionba, hanem visszavonult a Fárán-pusztába, ahol monostort alapított és szerzeteseket gyűjtött maga köré. Miután szabályzatot adott e monostornak, és el akarta kerülni az emberek dicséretét, visszavonult egy másik pusztaságba Jerikó felé, ahol idővel ismét egy másik monostor alakult, amelyet Haritón-monostornak neveztek. Végül megalapította a harmadik, Szúkiai monostort is – amelyet görögül Régi Lavrának hívnak. Késő öregségben hunyt el, és elköltözött Ura dicsőségébe 350. szeptember 28-án. Ereklyéi az első monostorában nyugszanak. Szent Haritónnak tulajdonítják a szerzetesi hajnyírás (monasztikus tonzúra) szertartásának összeállítását.

2. Szent Báruk próféta. A nagy Jeremiás próféta tanítványa és hűséges barátja. Megjövendölte a zsidók visszatérését a babiloni fogságból, Babilon pusztulását és az Isten Fiának eljövetelét a földre. Úgy tartják, hogy őt is a zsidók ölték meg Egyiptomban, akárcsak Jeremiás prófétát, a Krisztus előtti VII. században.

3. Szent Márk pásztor, vértanú. Diokletianus idejében egy bizonyos Magnusz, Antiokheia helytartója (hegemónja), vadászatra indult katonáival. Egy vadat üldözve a katonák meglátták, hogy a vad Márk pásztorhoz menekült, aki ott a nyáját őrizte. És a vad hízelegni (törleszkedni) kezdett Márknak, Isten emberének. Ezt látva 30 katona, és szent Márk tanítását hallva, hitt Krisztusban, és azonnal lefejezték őket. A helytartó megkötözte Márkot, a városba vitette, és magához hívatott három kovács testvért: Alexandroszt, Alfeoszt és Zószimoszt, majd megbízta őket, hogy készítsenek kínzóeszközöket Márk gyötrésére. Ám ők mindhárman, miután beszélgettek szent Márkkal, felvették Krisztus hitét, és megtagadták a helytartó megrendelését. A helytartó halálra ítélte őket, és megparancsolta, hogy öntsenek olvasztott ólmot a szájukba. Szent Márknak ezután fejét vették, és fejét Artemisz templomában helyezték el, amely templom emiatt Isten erejéből összeomlott.

4. Szent Vencel (Venciszláv) vértanú, cseh király. Szent Ludmilla unokája. Királyként is a nagy aszkétákhoz hasonlóan buzgólkodott a hitben, és erősítette az ortodox hitet népe körében. Szigorúan ügyelt arra, hogy a bíróságokon senki se szenvedjen ártatlanul. A Krisztus hite iránti buzgalmából és a felebaráti szeretetből szent Vencel rabszolgaként eladott pogány gyermekeket vásárolt meg, akiket azonnal megkeresztelt és kereszténynyként nevelt fel. Lefordította János evangéliumát cseh nyelvre. Szent Vitus és saját nagyanyja, szent Ludmilla ereklyéit Prágába szállíttatta. Testvére, Boleszláv vendégségbe hívta őt, és saját udvarában meggyilkolta. Közvetlenül ezután Boleszláv németeket kezdett papoknak hivatni, és bevezette a latin nyelvű liturgiát. Szent Vencel a 935. évben szenvedett vértanúságot. Ereklyéi Prágában nyugszanak.

Gonosz anyától jó gyümölcs termett,
Szent Vencel, ki Istennek tetszett.
Gonosz anyja csak testét adta,
Nagyanyja a fényt, a hitet és reményt;
A dicső nagyanya, a jámbor Ludmilla,
Vencel lelkét ő nevelte fel.
Mint fehér liliom, úgy növekedett Vencel,
Egészen felöltözött a tiszta fénnyel.
A király uralkodik, a nép örvendezik,
A nép a királlyal Istent tiszteli meg.
De az emberek ellensége nem alszik, nem pilled,
Minden léleknek bűnös csapdát készít,
Boleszlávot indítja Vencel ellenében:
„Miért kell neked, testvérem, az én fejem?” –
Mondta Vencel, de a fivére levágta őt!
Ám Istentől a gonosztevő nem menekült el.
Elszállt a szent Vencel tiszta lelke
A magasságos, igaz Isten elébe,
Az Elé, Akit mindörökké szeretett;
Ludmillával most Vencel imádkozik,
A népéért, hogy hitben erősödjön –
Szent Vencel, mint gyönyörű angyal!

ELMÉLKEDÉS

Isten, miközben e világ gondviselését и különösen az Ő szent Egyházát irányítja, gyakran tesz váratlan lépéseket, és szolgáinak gonosz sorsát jóra fordítja. Szt. Haritón életében ez több alkalommal is megmutatkozott. A kegyetlen kínzások után Haritónt

börtönbe vetették, és a biztos halálra szánták. Ám hirtelen meghalt Aurelianus császár, és az új császár alatt a keresztény foglyokat szabadon bocsátották. Így Haritón elkerülte a halált. Amikor pedig Jeruzsálem felé utazott, rablók fogták el, és barlangjukba vitték; ott hagyták őt, maguk pedig rablásra indultak azzal a szándékkal, hogy visszatértükkor megölik Haritónt. Abban a barlangban volt egy borral teli edény, amelybe egy mérges kígyó mászott bele, ivott a borból, majd a mérgével együtt visszaokádta azt az edénybe. Amikor a rablók visszatértek, az úttól és a hőségtől megszomjazva ittak a borból, és egyik a másik után holtan estek össze. Így ez alkalommal is egy váratlan esemény által szabadult meg szent Haritón a haláltól. Az Úr nyomorúságokat bocsátott szolgájára, hogy a nyomorúságokkal, mint az aranyat a tűzzel, megeddze, megtisztítsa és még inkább Magához láncolja őt; a haláltól pedig azért szabadította meg, mert Haritónnak több monostor alapításával és személyes aszkézisével sok emberi lelket kellett az üdvösség útjára vezetnie.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Ozijás (Uzija) király rossz irányba való megváltozását (2.Krón 26), mégpedig:

1. hogyan fuvalkodott fel (kevélyedett meg) és romlott meg Ozijás, amikor Isten segítségével megerősödött;
2. hogyan tiporta lábbal a törvényt, ragadott tömjénezőt, és a papok tiltakozása ellenére maga akart szolgálni a templomban.

SZENTBESZÉD

Krisztus utolsó, a hívőkért mondott imádságáról

„Atyám, akarom, hogy akiket nekem adtál,
azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok.” (Jn 17, 24)

Íme az Isten munkásainak jutalma! Íme a Krisztus-követők dicsőséges jutalma! Amit Isten Fia akar, azt az Atya is akarja, és a Szentlélek is akarja. Amit pedig a Szentháromság akar, az meg is lesz. És mit akar az Úr, Isten Fia? Azt akarja, hogy az Ő tanítványai is Vele együtt legyenek a mennyek országában; és nemcsak az Ő 12 tanítványa, hanem mindazok is – mondja az Úr –, akik az ő szavukra hisznek Benne (17, 20). Ezek közé számíttatunk mi is, testvéreim, akik megkeresztelkedtünk, és az apostoli hitet elfogadtuk és megtartottuk; de csak azzal a feltétellel, ha mi magunk meg nem fosztjuk magunkat ettől a hatalmas kincstől a gonosztetteink, a hittől való elfordulásunk, a bűn tisztátalansága, valamint istenkáromló szavaink és gondolataink által. „Atyám,

akarom – mondja tovább az Úr –, hogy lássák az én dicsőségemet, amelyet nekem adtál." Senki se következtessen e szavakból arra, hogy a Fiú kisebb az Atyánál. Mert ezt megelőzően Maga az Úr mondja az Ő Atyjának: „Én megdicsőítettelek téged" (Jn 17, 4). Látjátok-e, milyen egyenlőség van az Atya és a Fiú között, és milyen az Ő egymás iránti végtelen szeretetük? Én megdicsőítettelek téged… és most dicsőíts meg te engem, Atyám. Ám hogy Krisztus dicsősége nem a földön és az időben kezdődik, azt az Úr Krisztus szavai mutatják: „azzal a dicsőséggel, amellyel nálad rendelkeztem, mielőtt a világ lett". Ez tehát nem földi vagy időbeli dicsőség, nem a világ és az emberek dicsősége, hanem mennyei, örök, múlhatatlan és kimondhatatlan dicsőség. Nevezetesen hogyan akarja Isten Fia, hogy az Atya megdicsőítse Őt? Úgy, hogy ezt a mennyei és örök dicsőséget megmutatja mindazoknak, akik hallgattak az Ő Fiára, követték Őt, és parancsolatait megtartották. Ebben a dicsőségben kívánja az emberszerető Úr, hogy mi is részesüljünk – nemcsak az apostolok, hanem mindannyian, akik az Ő nevét viseljük. Ó, mily irgalom, ó, mily emberszeretet! Halhatatlanságunk, örök életünk és örök dicsőségünk dogmája nem az emberektől származik, testvéreim, hanem Magától az Úrtól és a mi Megváltónktól. Ó, bárcsak a testi gondok, az imádságban való restség és az egymás iránti gyűlölet el ne választana minket Krisztus ezen dicsőségétől, a végtelen élettől!

Ó, jóságos és irgalmas Úrunk, bocsásd meg a mi bűneinket, és ajándékozd nekünk a Te örök országodat. Neked legyen dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 29.

1. Remete Szent Kiriák (Kiriákosz). Korinthoszban született, szülei János és Eudokia voltak. Apja, János presbiterként szolgált, míg a helyi püspök, Péter, a rokona volt. Korai ifjúságában a püspök felavatta őt a székesegyház felolvasójává (anagnosztész). A Szentírást olvasva a fiatal Kiriák csodálattal adózott Isten Gondviselésének, látva, hogyan dicsőíti meg az élő Isten minden hű szolgáját, és hogyan készíti elő az emberi nem üdvösségét.18 éves korában a lelki élet utáni vágy Jeruzsálembe vonzotta. Jeruzsálemben belépett egy Eusztorgiosz nevű istenfélő ember monostorába, aki megadta neki a szerzetesi élethez szükséges első útmutatásokat. Ezután Szent Euthümioszhoz ment, aki felismerte benne a leendő nagy lelki embert, szerzetesi nagy sémába (szkhéma) öltöztette, és a Jordán mellé, Szent Geraszimoszhoz küldte, ahol Kiriák 9 évet töltött. Geraszimosz halála után visszatért Szent Euthümiosz monostorába, ahol 10 évet töltött csendességben (hészükhaszmusban).Ezt követően helyről helyre vándorolt, menekülve az emberek dicsősége elől. Szent Haritón monostorában is aszkézisben élt, ahol végül befejezte földi pályafutását, betöltve életének 109. évét. A meg-

dicsőült aszkéta és csodatevő Szent Kiriák magas termetű és erős testalkatú volt, és ilyen is maradt késő öregségéig, a szigorú böjtölés és virrasztás ellenére is. A pusztában olykor éveken át csak nyers zöldségekkel táplálkozott.Nagy buzgóságot mutatott az ortodox hit iránt, megfeddve az eretnekségeket, különösen Órigenész tévtanításait. Magáról úgy nyilatkozott, hogy mióta szerzetes lett, a nap sosem látta őt enni, sem pedig haragudni valakire. Szent Haritón szabályzata szerint a szerzetesek naponta csak egyszer ettek, mégpedig naplemente után. Kiriák hatalmas világosság, az Ortodoxia oszlopa, a szerzetesek büszkesége, a betegek hatalmas gyógyítója és a szomorúak jóságos vigasztalója volt. Miután hosszú ideig élt sokak javára, 557-ben költözött át Ura örök örömébe.

2. Szent Dada és Govdelaj vértanúk. Dada perzsa főúr и Szapor (Sápur) király rokona volt, míg Govdelaj ugyanezen király fia. Amikor Szent Dada nyilvánosan megvallotta Krisztusba vetett hitét, Szapor király megparancsolta, hogy vessék őt kegyetlen kínzások alá. A gyötrelmek közepette azonban Dada Krisztus nevében hatalmas csodákat tett, amelyek oly mély benyomást tettek a király fiára, Govdelajra, hogy ő is hitt Krisztusban. Az istentelen király a saját fiát sem kímélte, hanem őt is súlyos kínoknak vetette alá. Dada és Govdelaj állhatatos türelemmel és számos csodával dicsőítették meg Istent, majd a szenvedések közepette lelküket visszaadták Teremtőjüknek. A IV. században szenvedtek vértanúhalált. Velük együtt szenvedett – mivel hittek Krisztusban – Govdelaj nővére, Kazdoja, valamint a főpogány pap, Gargal is.

3. Irgalmas Szent Theofán. Gázai gazdag polgár. Olyannyira irgalmas szívű volt, hogy vagyonát a szegények között szétosztva maga is elszegényedett. Élete vége felé vízkórság (vízibetegség) támadta meg, és ebben a betegségben hunyt el. Testéből azonban gyógyító erejű mirha (szentelt olaj) fakadt, amely által a betegek meggyógyultak.

4. Palesztinai Szent Mária. Kezdetben a jeruzsálemi Feltámadás-templom zsoltáros felolvasója volt. Mivel igen szép arcú volt, sokan bűnös gondolatokra hergelődtek, valahányszor rátekintettek. Hogy ne legyen mások bűnének oka, Mária elvonult a Szukai-pusztába, egy kosár babbal és egy korsó vízzel. Szent Mária 18 évig élt a pusztaságban, és Isten erejéből sem a babja, sem a vize nem fogyott el. Szent Kiriák tanítványai még életében rátaláltak, majd később el is temették őt.

Mária, a szép arcú,
szépnek született,
Mária, a Krisztus-hívő,
Krisztushoz esdekelt:
– Segíts meg engem, Uram,
gyenge asszonyt,
Mutasd meg az üdvösség útját,
a szegénynek, most!
Igyekszem nem vétkezni
a Te segítségeddel,
De arcom kísértéssé válik
mások gyengeségében. –

Mária az élő Istennek
könnyek közt hódolt,
A pusztába, az emberek
szeme elől elvonult.
Istennel beszélget Mária,
ez az ő jutalma;
Lelke fényesebb lett,
mint a tiszta arany.

Mikor az évek elrepültek,
a test elhervadt.
Angyal szállt le, s a Paradicsomba
emelte az ég lakóját.
Az angyalok közt ujjong most,
mint angyal ragyog,
S érettünk imádkozik Istenhez, Szent Mária.

ELMÉLKEDÉS

Sokan tudatlanságukból fakadóan többet fáradoznak azon, miként enyhítsék az öregkor és a halálos ágy gyötrelmeit, semmint azon, miként szabaduljanak meg a pokol kínjaitól az öregkoron és a halálon túli életben. Élt egyszer egy nőtlen ember, egy nagy ezüstimádó, aki évről évre egyre nagyobb szenvedéllyel gyűjtögette a felesleges gazdagságot. Amikor megkérdezték tőle, miért fáradozik oly sokat, és miért halmoz fel javakat, amelyek túlmutatnak földi szükségletein, így felelt: „Az öregkorra gyűjtök. Ez a vagyon fog engem gyógyítani és táplálni öregségemben és betegségemben." És valóban, a megérzése beigazolódott. Öregkorára súlyos és hosszan tartó betegség tört rá. Megtakarított vagyonát orvosokra költötte, hogy gyógyítsák, és szolgákra, hogy gondozzák és táplálják őt. Ám a vagyon elfogyott, a betegség pedig elhúzódott. Az orvosok és a szolgák elhagyták őt, ő pedig kétségbeesésbe esett. A szomszédok adtak neki némi kenyeret a haláláig, halála után pedig a község költségén temették el. Amire a vagyonát szánta, arra is költötte el. Isten teljesítette akaratát: rábocsátotta a betegséget, amelyről beszélt, és amelyre a nagy vagyont készítette. Minden vagyona mégsem tudta enyhíteni gyötrelmeit ezen a világon, s vajon mivel tudná majd enyhíteni azokat a túlvilágon? Mivel – hiszen nem vitt magával sem hitet, sem reményt, sem irgalmas cselekedeteket, sem imádságot, sem bűnbánatot? Valaki látott egy elhunyt embert nagy paradicsomi dicsőségben, és megkérdezte tőle, mivel érdemelte ki ezt a dicsőséget? Az ember így felelt: „Földi életemben egy gonosztevő napszámosa voltam, aki soha nem fizette ki a béremet; én azonban mindent eltűrtem, és mindvégig az Istenbe vetett reménnyel szolgáltam." Látott egy másikat is, még nagyobb dicsőségben, s amikor megkérdezte őt, az így válaszolt: „Leprás voltam, és mindvégig hálát adtam ezért az Istennek." Azt az embert pedig, aki az öregkori betegségre gyűjtötte a pénzt, soha senki nem látta a paradicsomi dicsőségben a túlvilágon.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem az Isten büntetését, amellyel Uzziás királyt sújtotta (2.Krón 26):

1. Hogyan közeledett Uzziás gőgjében, tömjénezővel a kezében az Isten oltárához;
2. Hogyan tört ki rajta hirtelen a lepra a homlokán.

SZENTBESZÉD

Az Atya és a Fiú megismeréséről

Igazságos Atyám! A világ nem ismert meg téged, de én megismertelek. (Jn 17,25)

Az egyenlő ismeri meg legjobban az egyenlőt. Az alacsonyabb rendű nem ismeri a felette állót, a halandó sem a halhatatlant. Az ószövetségi próféták és a régi korok némely bölcse Teremtőként és Gondviselőként ismerték Istent, de senki sem ismerte Őt Szülőként (Atyaként). Azok, akik a régmúltban ismerték Őt, a teremtésen, és nem a születésen keresztül ismerték. A teremtés által megismertek valamennyit Isten igazságosságából, bölcsességéből és erejéből, de nem ismerték meg az Ő szeretetét, mert a szeretet a születés (nemzés) által adatik tudtul. A Szülő ismeri a Szülött titkát, és a Szülött ismeri a Szülő szeretetét. *A világ nem ismert meg téged*, mert a világ Úrnak látott Téged, önmagát pedig rabszolgának; *de én megismertelek*, mert én Szülőnek látlak Téged, és érzem a Te kimondhatatlan szeretetedet. A világ alkotásaid fátylán keresztül tekint Rád, én pedig színről színre látlak Téged, szereteted örök szépségében. Az örök atyai és fiúi szeretetnek ezt a lángját hozta el az Úr az emberek közé. Azért, hogy az emberek ebben a lángban, ebben az új és addig ismeretlen világosságban lássák meg az Istent. A szeretet általi istenmegismerésnek ezt az új titkát adta át az Úr az Ő apostolainak. És ez eljutott hozzánk is. Ó, bárcsak bennünk is fellángolna az isteni, múlhatatlan szeretetnek ez a tüze! Hogy így ismerjük meg Istent mint Szülőt (Atyát), önmagunkat pedig mint az Ő gyermekeit, akik fogadott fiaivá lettünk az Isten Egyszülött Fiának áldozata által.

Ó, háromszorosan lángoló Isten: Atya, Fiú és Szentlélek, világosíts meg minket is, bűntől elhomályosultakat, szereteted örök fényével. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

SZEPTEMBER 30.

1. Világosító Szent Gergely. Örményország püspöke. Híres családban született, amely rokonságban állt a perzsa (Artabán király) és az örmény (Kurszár király) uralkodóházzal. Amikor e két ház háborúba lépett egymással, Gergely a kappadókiai Ce-

záreába (Kaiszareia) vonult vissza, ahol megismerte Krisztus hitét, megkeresztelkedett és megnősült. Ebből a házasságból két fia született, Ortán és Arosztanész, és mindkettőjüket az egyház szolgálatára szentelte. Felesége halála után Gergely visszatért Örményországba, és Tiridatész (Tiridat) király szolgálatába állt. Gergely hűségesen szolgálta uralkodóját, és a király szerette őt. Ám amikor a király megtudta, hogy Gergely keresztény, felettébb megharagudott, és inteni kezdte őt, hogy tagadja meg Krisztus hitét, és hódoljon a bálványoknak. Mivel ezzel semmit sem ért el, Tiridatész kegyetlen kínzásoknak vetette alá Gergelyt, majd a sok gyötrelem után egy mély, mindenféle mérges csúszómászóval teli verembe dobatta, hogy ott lelje halálát. A mindent látó Isten azonban teljesen épségben megőrizte Szent Gergelyt abban a veremben tizennégy éven át.Tiridatész ezután folytatta a keresztények üldözését birodalmában, és rátámadt egy női monostorra, ahol harminchét nővér élt Gajánia (Gajáné) igumenével (főnökasszonnyal). Miután mindannyiukat szörnyű kínok között megölette, Tiridatész megőrült, és olyanná vált, mint egy vadkan. A király nővérének ekkor álmában megjelent egy fenséges, fényárban úszó férfiú, és megmondta neki, hogy megőrült fivére nem fog meggyógyulni mindaddig, amíg Gergelyt ki nem veszik a veremből. Miután kivették a veremből, Szent Gergely meggyógyította és megkeresztelte Tiridatészt. Ezután Gergely, Tiridatész kívánságára, Örményország püspöke lett, és a király segítségével – de legfőképpen Isten kegyelméből – Krisztus hitével megvilágosította egész Örményországot és a környező vidékeket. Szent Gergely mély öregségben fejezte be fáradságos földi életét, 335 körül. Helyére fia, Arasztanész (Arosztan) szenteltetett püspökké, aki folytatta apja művét, mind testi, mind lelki értelemben. Arasztanész egyike volt a 318 szentatyának az I. Egyetemes Zsinaton.

2. Szent Gajánia, Ripszimia és a többi 35 apáca vértanúhalála, akiket Tiridatész öletett meg a Krisztusba vetett hitükért. A szent életű Ripszimia rendkívüli szépségű volt, ami miatt Diocletianus császár feleségül akarta venni őt. Innentől kezdődött mind a 37 apáca szenvedése. Ripszimia megtagadta, hogy a császár felesége legyen, mivel életét Krisztusnak, mint Jegyesének szentelte. Ezután Tiridatész próbálta kényszeríteni őt, hogy hozzá menjen feleségül, mert a királyt szinte megbabonázta a lány szépsége. Ám a szent életű Ripszimia teljes erejével ellenállt az istentelen királynak. „És az, aki a gót fejedelmeket legyőzte és a perzsákat tönverte, nem tudott felülkerekedni Krisztus egyetlen szűzén.” A haragtól tajtékzó király kegyetlen kínzásoknak vetette alá őt (nyelvét kivágták, hasát felhasították, belső szerveit kiontották), amelyek közepette Ripszimia visszaadta lelkét Istennek. Ezután a többi apácát is elfogták és karddal lefejezték őket. E szent vértanúk ereklyéi felett emelték a nevezetes Ecsmiadzin-monostort Jereván közelében, amely évszázadokon át az örmények legfőbb lelki központja volt.

3. Szent Mihály, Kijev első mitropolitája. Vlagyimir nagyfejedelem kérésére küldte őt a konstantinápolyi pátriárka Oroszországba, hogy megkeresztelje a pogány

népet, valamint hogy megerősítse és megszervezze az egyházat. Szent Mihály megkeresztelte a népet Kijevben, Novgorodban, Rosztovban és sok más városban, faluban; megszervezte az egyházat, püspököket és presbitereket szentelt fel, letette a kijevi Mihajlovszkij-monostor alapjait, valamint hittérítőket küldött a bolgárok és a tatárok közé, akik közül szintén sokakat Krisztushoz vezetett. Mindezt és sok más hasznos dolgot alig 4 év leforgása alatt vitte véghez ez a szentéletű főpap. Békességben hunyt el 992-ben. Ereklyéi a Pecserszka Lavrában (Barlangmonostorban) nyugszanak.

Gergely, a hatalmas világosság,
Saját nemzetségének és népének,
Megtagadta a dicsőséget és a gazdagságot
A megfeszített Krisztus szegénységéért,
A mennyei, örök gazdagságért;
Elméjét Istenhez, a mennybe emelte,
Így minden testi kínt elviselt,
És minden gyötrelmet panasz nélkül eltűrt,
Isten kegyelmének erejétől megerősödve,
Az Istentől küldött kenyérrel táplálva,
Isten Gondviselése által a gonosztól megvédve.
A dicsőségből leereszkedett a mélybe,
A mélyből felemeltetett a magasságba,
A múlhatatlan dicsőség magasságába.
A nagy és szent Gergely
Jézussal világosította meg Örményországot,
A vadkant, a megőrült Tiridatészt,
A kereszttel megkeresztelte, s báránnyá változtatta.
Dicsőséggel dicsőíti Örményország földje
A csodatevőjét, Gergelyt.

ELMÉLKEDÉS

Csodálatos változások történnek az emberek sorsában mindennap, ma éppúgy, mint egykoron: az Isten igazságáért megalázottak nagy magasságokba emeltetnek, s az Isten hitének gyalázói ugyanezen hit szolgálóivá válnak. Szent Gergelyt Tiridatész király egy mély verembe dobatta. Tizennégy évet töltött a szent abban a veremben, az egész világ által elfeledve, de Isten által nem elfeledve. Ki gondolhatta volna az emberek közül, hogy az örmény nép legnagyobb világossága egy verem sötétségében sínlődik? És honnan is gondolhatta volna a hatalmas és erőszakos Tiridatész király, hogy egy napon ugyanez a Gergely, akit ő halálra ítélt, megmenti az életét, és töb-

bet segít rajta, mint amennyit az egész világ segíthetett volna neki? Tizennégy év elteltével Isten kinyilatkoztatja, hogy Gergely él. Gergely csodálatos módon meggyógyítja a megőrült királyt. Tiridatész király, Krisztus féktelen üldözője, megkeresztelkedik, és Krisztus hitének legnagyobb buzgólkodójává válik. Mondhatni, hogy Isten segítségével Gergelyt és Tiridatészt egyaránt kihúzták a sötét veremből: Gergelyt testben, Tiridatészt pedig lélekben. Ó, Istennek végtelen bölcsessége az emberi sorsok igazgatásában! Az egykor vad és szenvedélyes Tiridatész olyannyira megszelídült a bűnbánat által, és olyannyira megnemesedett Krisztus hitében, hogy jellemére nézve inkább hasonlított Szent Gergelyre, semmint önmagára a megkeresztelkedése előtt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Jótám király igazságosságát és az Isten jutalmát (2.Krón. 27):

1. Hogyan cselekedte Jótám azt, ami igaz az Úr előtt, és hogyan viselte gondját az Úr Templomának;

2. Hogyan segítette meg őt Isten, hogy sikeres (boldog) legyen háborúban és békében: a háborúban győzedelmeskedett, a békében pedig gazdaggá és hatalmassá tette népét.

SZENTBESZÉD

A nem e világból való országról

Az én országom nem e világból való. (Jn. 18,36)

Akinek nagy vagyona van, annak kis vagyona is van. Senki se gondolja hát, hogy Krisztus Urunknak nincs királyi hatalma e világ felett is amiatt, mert azt mondta Pilátusnak: *Az én országom nem e világból való.* Aki a múlhatatlant birtokolja, az uralkodik a múlandó felett is. Az Úr az Ő múlhatatlan országát említi, amely független az időtől, független az enyészettől, az igazságtalanságtól, a csalástól és a haláltól. Olyan ez, mintha valaki azt mondaná: „Az én vagyonom nem papírban van, hanem aranyban." De vajon akinek aranya van, annak nincs papírja? Vajon nem az arany uralkodik-e a papír felett? Nem azt mondja hát az Úr Pilátusnak, hogy Ő nem király, hanem épp ellenkezőleg: azt akarja mondani, hogy Ő minden királyok felett álló Király, és az Ő országa nagyobb, hatalmasabb és maradandóbb minden földi országnál. Az Ő legfőbb országára mutat rá, amelytől minden időbeli és térbeli ország függ. *Az én országom nem e világból való* – e szavak nem azt jelentik, hogy Neki nincs hatalma e világ országa felett, hanem épp ellenkezőleg: az Ő félelmetes hatalmát erősítik meg e világ felett. Vajon nem minden földi cselekedete mutatja-e az Ő elérhetetlen, úri hatalmát e világ felett? Mondjátok meg nekem, melyik másik király előtt csendesedett le a szél, és nyu-

godott meg a tenger? És vajon elfelejtettétek-e Gecsemánéban mondott szavait, hogy ha csak akarná, tizenkét légió angyal sietne a segítségére (Mt 26,53)? Márpedig egyetlenegy angyalnak is nagyobb az ereje, mint a mindenségé. A lelkek Ura a testnek is Ura. Az örökkévalóság Ura az időnek is Ura. A legnagyobb javak Ura a kis javaknak is Ura. Semmi sem vonhatja ki magát, testvéreim, a mi Urunk, a mindenható Jézus Krisztus hatalma alól, Aki saját akaratából szenvedett értünk, és saját erejéből feltámadt a sírból.

Ó, Úr Jézus Krisztus, mindenható Megváltó, segíts nekünk, hogy a Te mennyei országodat keressük, és örökké Veled legyünk ott, ahol nincs bűn, sem halál, hanem élet, öröm és békesség. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.